

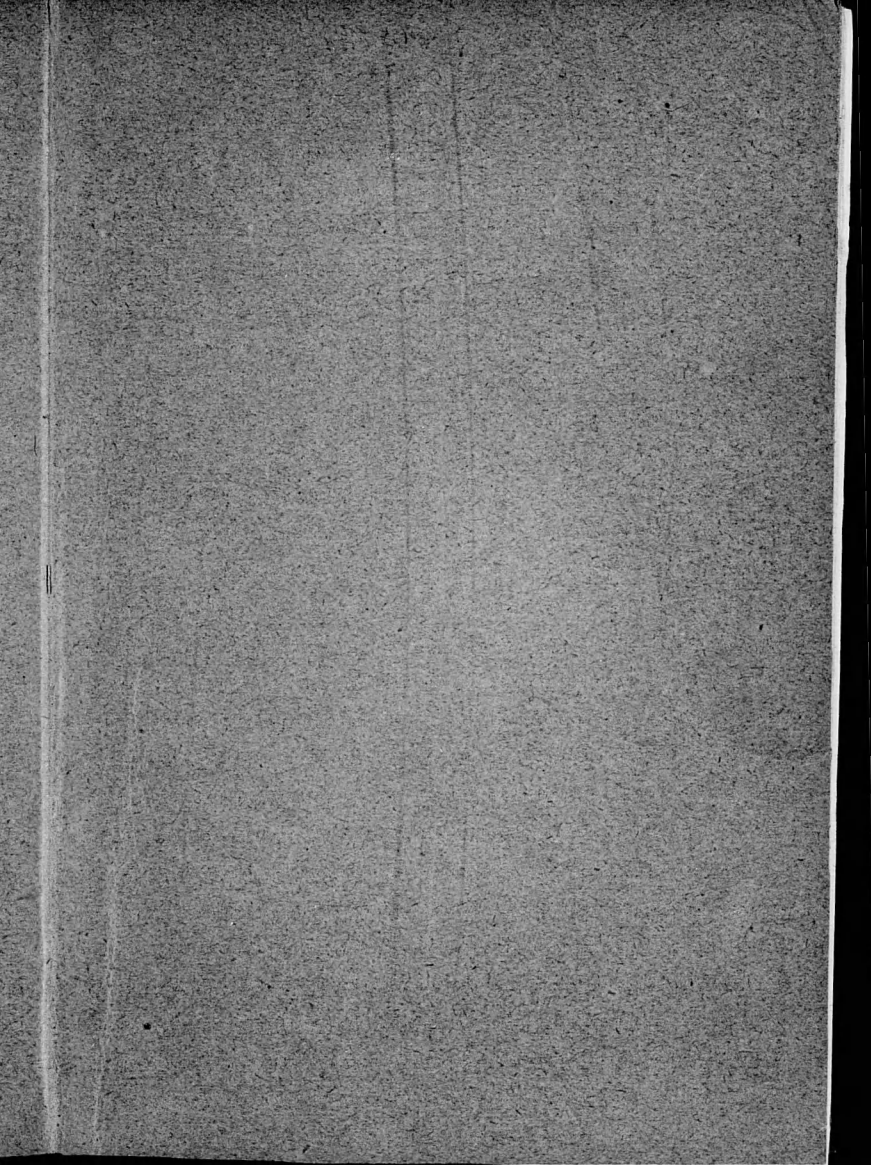
E. oct.

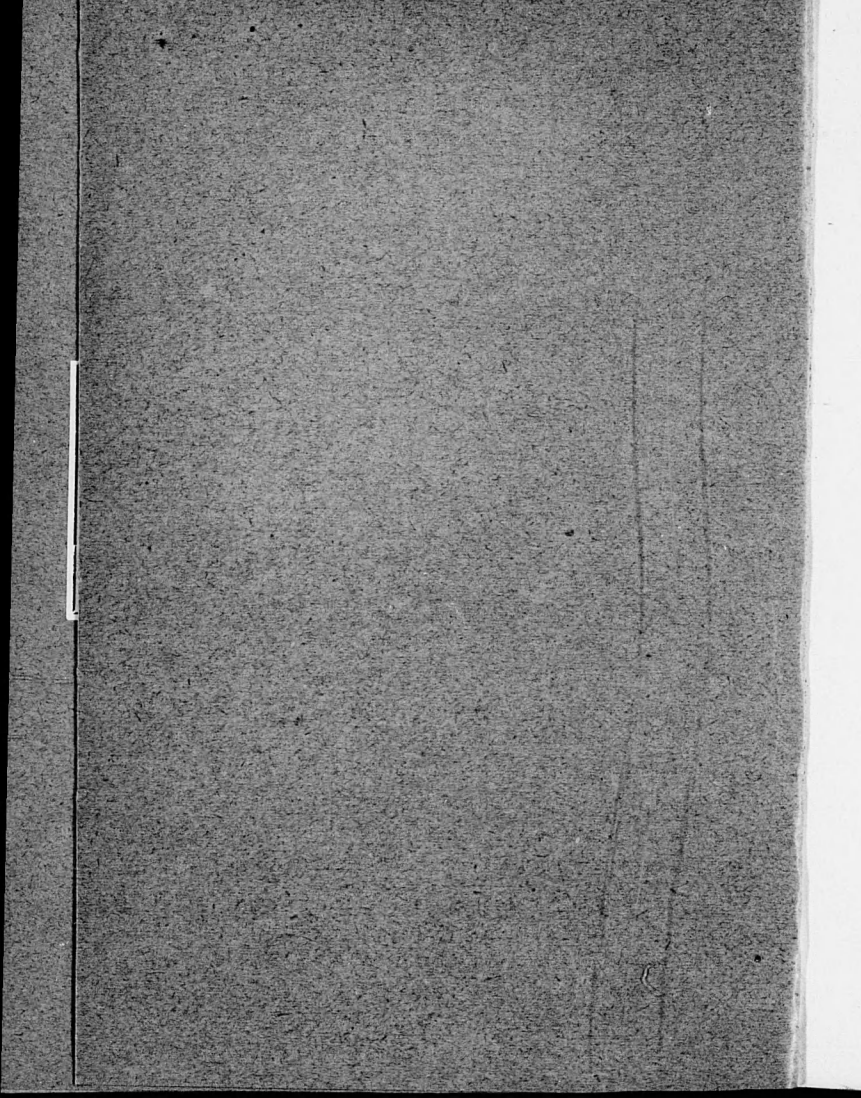
2078

GESCHENK

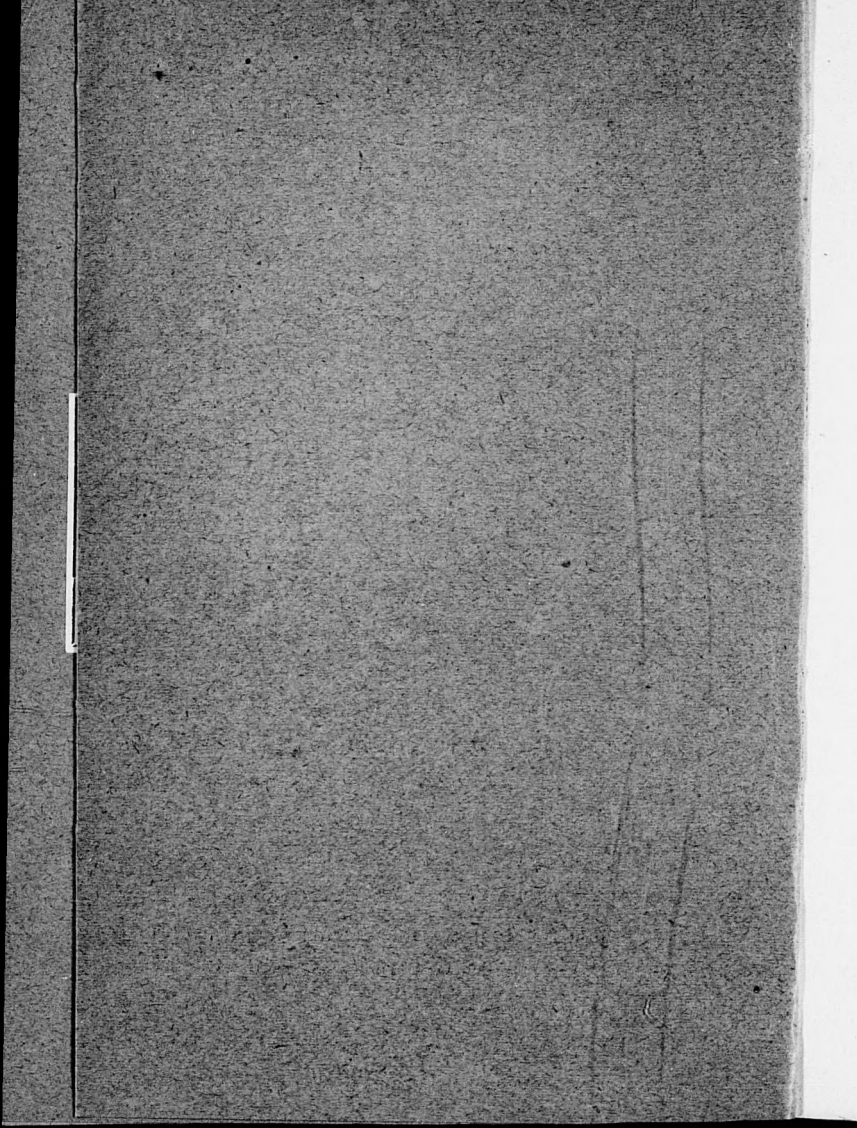
VAN HET

UTR. OUD-STUDENTENFONDS.

AVONDMAALSGIDS.

AVONDMAALSGIDS.

Ed. 2078

AVONDMAALSGIDS.

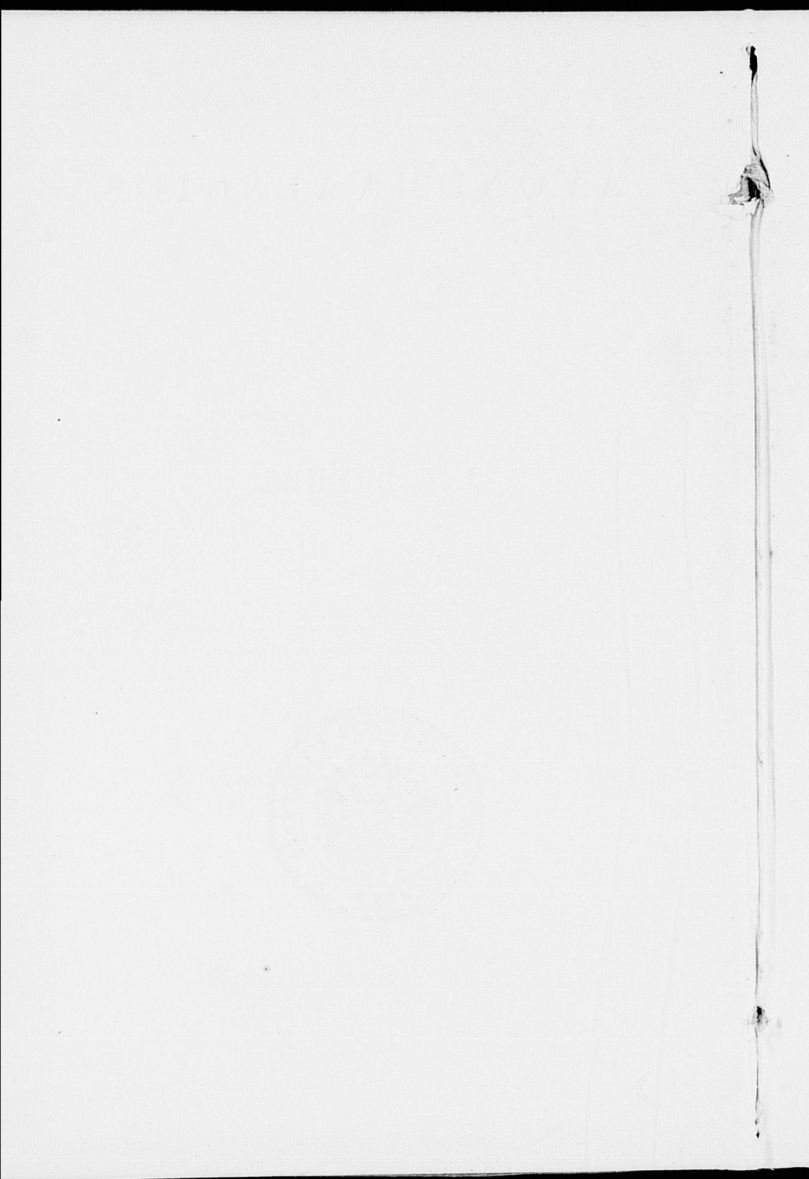
DOOR

J. I. DOEDES.

~~~~~  
VIERDE VERMEERDERDE UITGAAF.  
~~~~~


TE UTRECHT, BIJ
KEMINK & ZOON.
1879.

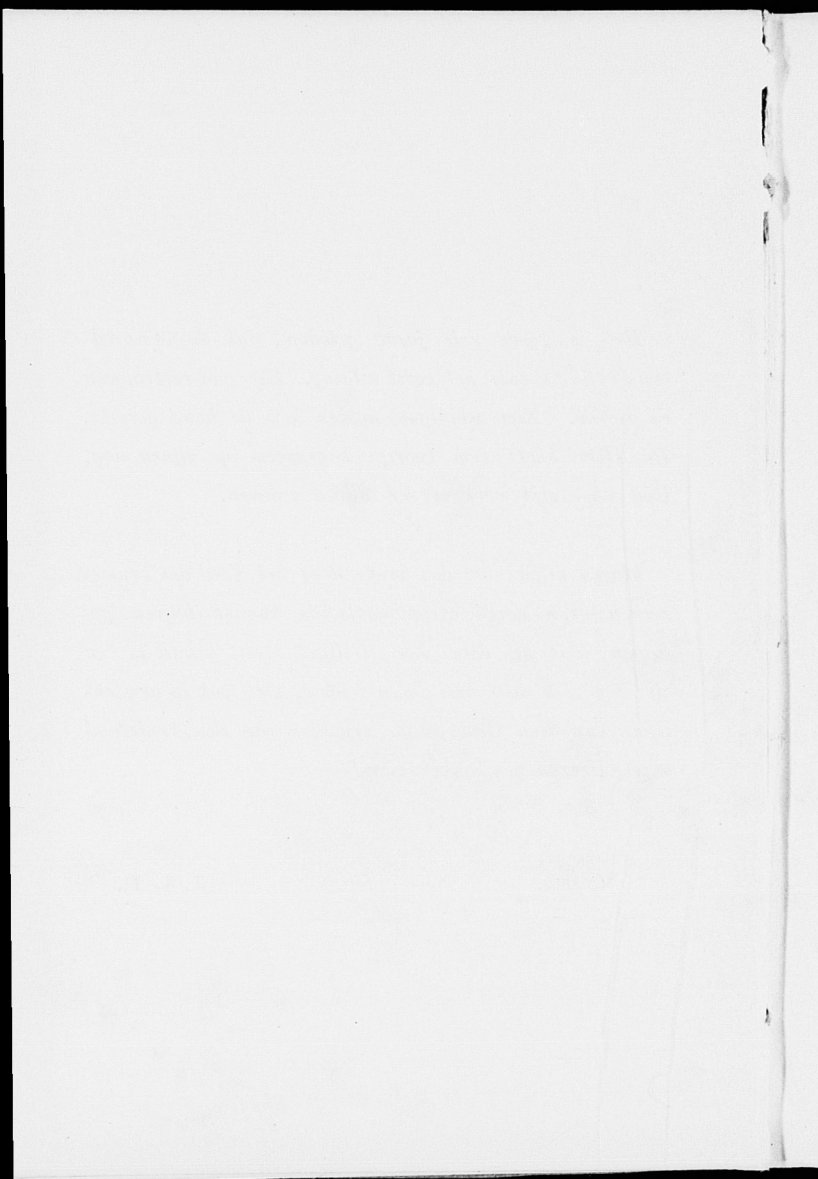

Het is reeds vele jaren geleden, dat de Avondmaalsgids voor het eerst uitging. Hij vond vertrouwen en liefde. Niet weinigen hebben hem de hand gereikt. De Heer heeft hem voorspoed gegeven op zijnen weg. God moge zijn werk verder blijven zegenen.

Mogen allen, die den vrede door het bloed des kruises zoeken, van dezen Avondmaalsgids kunnen blijven getuigen, dat hij door den Heiligen Geest geleid is, en zij, die zich door hem laten leiden, zich ook in gemeenschap van dien Geest al de vruchten van den kruisdood onzes Heeren geschonken zien!

UTRECHT,
Mei 1879.

J. I. D.

INHOUD.

	Blz.
TER INLEIDING.	1.
I. HET WOORD VAN DEN HEER DES AVOND- MAALS	5.
II. NOODZAKELIJKE HERINNERING	33.
III. HET MORGENOFFER VAN DEN DAG DER AVONDMAALSVIERING.	63.
IV. BIJ BROOD EN DRINKBEKER.	81.
V. WAT NU?	117.
VI. EN DAARNA?	153.

WIEN ZOEKT GIJ?

geer
deri
de
een
den
te
noo
er
ziju
wij
vier
of
aar
een
zul

 en moet al zeer weinig begrip en gevoel van de Avondmaalsviering hebben, om geen behoefte te kennen aan een uur van afzondering in de eenzaamheid, vóór dat men naar de tafel des Heeren gaat. Gij zoekt zeker zulk een stil en rustig uur, om eens van u zelve op den Avondmaalsdisch en van dezen op u zelve te zien. Een stil en rustig uur hebben wij wel noodig. Wel een uur, indien niet meer, omdat er nog al het een en ander zal te overdenken zijn. Wel een uur, dat stil en rustig is, omdat wij ons geheel met de aanstaande Avondmaalsviering moeten bezig houden, en iedere afleiding of storing der stilte en rust hinderlijk zijn zou aan onze overpeinzingen. Gun u daarom zulk een uur. De Heer, wiens dood gij verkondigen zult, gunt het u zeker; wat meer is, Hij wil u,

vóór dat gij aan zijne tafel verschijnt, nog wel eens eerst in de eenzaamheid spreken. Laat het u dan zijn, alsof u nu werd ingefluisterd: de Meester is daar en Hij roept u. Laat het u zijn, alsof de Heer tot u, even als eenmaal tot zijne discipelen zeide: rust een weinig.

Rust een weinig, vóór dat gij van het brood en den wijn neemt. Rust een weinig, terwijl gij aan de tafel des Heeren aanzit. Rust een weinig, nadat gij van den Avondmaalsdich zijt opgestaan.

Zeg niet bij u zelve: „ik zal wel aan het Avondmaal rusten; ik heb vooraf geen uur van afzondering noodig.” Zeg ook niet: „ik heb aan het Avondmaal gerust, daarom behoef ik na de Avondmaalsviering de eenzaamheid niet.”

Gij zult waarschijnlijk niet veel aan uwe Avondmaalsviering hebben, indien gij u niet vooraf een stil en rustig uur hebt gegund. Gij zult waarschijnlijk niet veel van uwe Avondmaalsviering behouden, indien gij u daarna niet een stil en rustig uur gunnen wilt. De Avondmaalsviering is niet iets, dat men zoo in het voorbijgaan bij alle andere bezigheden kan opnemen. Zij vereischt den geheelen mensch voor zich, en de geheele mensch zal ook waarlijk wél doen, als

hij zich geheel aan haar geeft. Maar om dit te doen, moet er rust en stilte zijn.

Laat u dan door de woorden, die deze bladen tot uw hart wenschen te spreken, bewegen tot eene stille en rustige overdenking. Sta hun toe, dat zij ook, nadat gij van des Heeren tafel zijt teruggekeerd, nog weerklank bij u vinden. Moge dit boekske in zekeren zin u tot Avondmaalsgids dienen, en de Heilige Geest het kunnen gebruiken, om u voor en onder en na uwe Avondmaalsviering in die stemming te brengen en te bewaren, welke onmisbaar is, om den rechten smaak te hebben van het brood en den wijn, die u in den naam des Heeren Jezus aan de tafel des nieuwen verbonds wordt toegereikt.

„Maar zal dit boekske wel aan mijne behoeften voldoen?” vraagt gij misschien. „Niet ieder heeft dezelfde behoeften als ik, daar ik behoeften heb, welke anderen niet kennen.”

Gij hebt toch zeker ééne behoefte, die ieder moet kennen, als hij zich voor de Avondmaalsviering gereed maakt; de behoefte aan vergeving van zonden, de behoefte aan Jezus Christus, den regtvaardige, die eene verzoening van onze zonden is, daar Hij voor onze zonden gestorven

is. Al uwe andere behoeften, voor zoover zij bij eene Avondmaalsviering ter sprake kunnen komen, zijn aan deze ondergeschikt, als gij u plaatst in het gezicht van de tafel des nieuwen verbonds. Wordt aan deze eerste behoefte gedacht, geloof vrij, dat geen der andere geheel zal vergeten worden.

Maar gevoelt gij die ééne behoefte wel levendig?

Gelukkig, indien gij met eene toestemming antwoordt.

Laat ons dan beginnen met hetgeen hier natuurlijk allereerst onze aandacht verdient.

I.

HET WOORD VAN DEN HEER DES
AVONDMAALS.

LUK. 14 : 21^b-23.

Wfschoon wij aan het Avondmaal den dood des Heeren Jezus herdenken, is het toch zeer verre, dat wij er Hem ons alleen als gedood zouden mogen voorstellen. Zou toch het Evangelie ons zonder de prediking der opstanding van Christus een dag zonder zonlicht zijn; eene Avondmaalsviering zonder de zekerheid, dat de gekruisigde Christus leeft om nooit weer te sterven, zou een waar rouw-, lijk- en treurmaal worden. Dit stellen wij derhalve op den voorgrond, om het hier ééns voor altijd te verklaren: bij de verkondiging van den kruisdood des Heeren Jezus aan het Avondmaal mogen wij nooit vergeten, dat Hij leeft, om nimmer weer te sterven.

Wij verkondigen aan het Avondmaal den dood van den levenden Christus. Wij doen het ter herinnering van de groote liefde, met welke Hij ons op Golgotha lief heeft gehad, om daarbij gewezen te worden op de groote liefde, met welke Hij ons

heden nog lief heeft. Nog zou Hij, indien het noodig was, wederom voor ons willen sterven. Maar het is niet noodig. Noodig is nu slechts, dat wij in zijnen kruisdood ons leven vinden, dat wij ons aan zijnen disch nederzetten, om te toonen, dat wij een tweeden kruisdood van Gods Zoon om onzentwil niet noodig achten, dat wij aan zijnen eenigen kruisdood volkomen genoeg hebben. Bij brood en wijn verzekert Jezus u, dat gij er volkomen genoeg aan hebt. Hij wil uw gastheer zijn, om het u bij de teekenen van zijn lichaam en bloed te doen gelooven.

Hij wil uw gastheer zijn! Dat is geen geringe zaak. Genoodigd te worden door den Heer des levens, om te gelooven, dat Hij als het Lam Gods voor u geslacht is! Dan kunt gij u toch ook niet wel onvoorbereid aan zijne tafel plaatsnemen. Maar zal er wel plaats zijn voor u? Is Hij niet een te aanzienlijk gastheer, om allen, die zich slechts aanmelden, te ontvangen? Wie worden eigenlijk door Hem genoodigd? Hebt gij ook misschien te vreezen, dat er voor u geen plaats meer zal zijn? Indien gij al zijt bedoeld, kunt gij dan wel gaan, zoo als gij zijt? Deze en vele andere vragen, die gij nog doet en kunt doen, wachten op eenig antwoord.

Op deze en vele andere vragen antwoordt Jezus zelf zoo, dat gij geen oogenblik behoeft te aarzelen u onder de genoodigden ter Avondmaalsviering

te rekenen. Het antwoord van den Heer vinden wij zeer duidelijk gegeven in het gedeelte eener gelijkenis, welke den grootsten zondaar de grootste vrijmoedigheid schenken moest. Zie hier het antwoord uit de gelijkenis:

De Heer des huizes zeide tot zijnen dienstknecht: ga haastig uit in de straten en wijken der stad, en breng de armen en verminkten en kreupelen en blinden hier in. En de dienstknecht zeide: Heer, het is geschied gelijk gij bevolen hebt, en nog is daar plaats. En de Heer zeide tot den dienstknecht: Ga uit in de wegen en heggen, en dwing ze in te komen, opdat mijn huis vol worde.

Wij leggen hier onzen Heer geen woord in den mond, dat in zijnen mond eigenlijk misplaatst zou zijn. Moge het bij u nog niet vaststaan, dat Hij aan zich zelven gedacht heeft, toen Hij sprak van een' zeker mensch, die eenen maaltijd bereidde en velen noodigde, het ontga uwe aandacht niet, dat de Heer onmiddellijk op de gelijkenis dit woord laat volgen: ik zeg ulieden, dat niemand van die mannen, die genood waren, mijnen maaltijd smaken zal. „Ik zeg ulieden;” dit woord is toch niet gericht tot den dienstknecht in de gelijkenis, daar het meer dan éénen hoorder onderstelt. Jezus spreekt

hier derhalve tot degenen, die Hem omringen. Door te zeggen, mijn maaltijd, geeft Hij een duidelijken wenk, dat Hij het eigenlijk zelf is, die den maaltijd in de gelijkenis aanricht. Maar al was het ook anders, al moesten wij ook God voor den in de gelijkenis bedoelden heer des huizes houden, gij vindt er toch zeker geen bezwaar in, dat wij onzen Heer Jezus het woord in den mond leggen, dat Hij, volgens eene andere verklaring, zijnen Vader in den mond zou hebben gegeven. Gij vindt toch zeker niets, dat de Heer Jezus niet zou hebben kunnen zeggen, in dit bevel aan den dienaar: „Ga haastig uit in de straten en wijken der stad en breng de armen en verminkten en kreupelen en blinden hier in,” evenmin als in zijn antwoord: „Ga uit in de wegen en heggen en dwing ze in te komen, opdat mijn huis vol worde,” nadat de dienaar gezegd heeft: „Heer, het is geschied en nog is er plaats.”

Ja, zoo kan de Heer Jezus zich, in eene gelijkenis, sprekende hebben voorgesteld. Ja, zoo spreekt Hij voortdurend werkelijk, nu Hij in zijns Vaders huis als de Zoon leeft, om allen, die door Hem tot den Vader willen gaan, daartoe de hand te reiken. Overtuig u van zijne bereidvaardigheid om u tot den Vader te brengen, door eene nauwkeurige beschouwing van het woord, dat den Heer des maaltijds in de gelijkenis op de lippen gelegd

wordt. Laat u door dat woord de vrijmoedigheid geven, om eene plaats aan des Heeren tafel te zoeken en zoo de hand aan te nemen, welke Jezus u aanbiedt.

Een drietal bijzonderheden verdient zeer onze aandacht bezig te houden. Door het woord van den Heer des Avondmaals leeren wij zijne gasten als onaanzienlijk, zijne noodiging als dringend, zijne gastvrijheid als onbeperkt kennen.

Richten de grooten der aarde maaltijden aan, dan noodigen zij gewoonlijk aanzienlijke gasten. Zij, die in de gelijkenis door den heer des huizes genoodigd waren, behoorden zeker ook niet tot de onaanzienlijksten. Van den een hooren wij toch, dat hij een akker heeft gekocht en niet te ver beneden zijnen gastheer meent te staan, om zich wegens dezen gekochten akker bij hem te laten verontschuldigen. Een tweede meent te kunnen voldoen met een beroep op vijf paar ossen, waarmede hij de proef nemen wil. Een derde vindt er niets in, zich op zijn onlangs gesloten huwelijk tot zijne verontschuldiging te beroepen. Bij geen van deze drie kon hetgeen zij als grond hunner verontschuldiging aanvoerden opgewogen worden door de eer der noodiging en het genot van den maaltijd. Nu waagt de heer des huizes in de gelijkenis zich niet langer aan menschen, die zoo onbewimpeld toonen, dat zij

hem voor hunne levensvreugd in het minst niet behoeven. Liever ziet hij gasten aan zijnen disch, die zijne noodiging als eene weldaad beschouwen. Daarom zendt hij zijnen dienstknecht in de straten en stegen der stad, om de armen en verminkten en kreupelen en blinden in zijne woning te brengen. Welk eene keus! Uit de straten en stegen der stad bijeen te verzamelen al wat in lompen is gehuld en deernis verwekt en hulp behoeft en in eenzaamheid zit! Wij begrijpen nog wel, dat iemand aan de armen een aalmoes reikt, de verminkten verpleegt, de kreupelen zachtmoedig behandelt en den blinden eene helpende hand biedt. Maar een' maaltijd aanrichten, waarop men hen noodigt! Stel u zulk een disch eens in de werkelijkheid voor! Gij zoudt misschien onwillekeurig beginnen te glimlachen. Maar wat zult gij dan, als zoo iets zich in de werkelijkheid toch aan uwe oogen vertoont?

Want zoo is de Heer Jezus. Wat Hij anderen bevolen heeft, dat doet Hij ook zelf. „Wanneer gij een maaltijd houden zult,” dus sprak Hij eens tot die Hem omringden, „zoo noodig armen, verminkten, kreupelen, blinden.” Zoo is nu de Heer Jezus. Hij noodigt ze werkelijk aan zijnen maaltijd in het Koninkrijk Gods. Hij noodigt ze werkelijk tot de vreugd zijner gemeenschap. Hij noodigt ze daarom ook aan zijne tafel ter verkondiging van zijnen kruisdood. Armen, die op de aarde niets hebben aan

te wijzen, waarvan hun hart zegt: hieraan hecht ik mij als aan het mijne; armen, die niet in de vergankelijke dingen hun rijkdom vinden, armen, die uitroepen: „ik verga hier van honger,” omdat zij rondom zich ziende niets ontdekken, waarmede zij zich kunnen voeden ten eeuwigen leven; armen, die weten en belijden, dat zij niets bezitten, indien zij God niet tot hunnen God en den Zoon des Vaders niet tot hunnen eenigen schat hebben; armen, die den Heer niets hebben te toonen, dan zonden en groote schuld, hierin wel rijk, maar juist daarom ook beroofd van de gerechtigheid, die hen welbehagelijk kon maken in Gods heilige oogen. Verminkten, die door hun leven naar het vleesch verre zijn van als kinderen Gods voor zijn aangezicht met heerlijkheid en eere gekroond te staan; die, door de boosheid huns harten jammerlijk misvormd, den naam niet meer verdienen van Gods geslacht, daar zij schier onherkenbaar zijn geworden door het wandelen in hunne eigene wegen. Kreupelen, die in eigen kracht den weg van Gods geboden niet bewandelen kunnen; die bij elken stap op nieuw vallen en al dieper en dieper zinken, zonder dat het hun ooit gelukt, zich weer zoo op te heffen, dat zij zich met opgerichtten hoofde voor Gods aangezicht kunnen plaatsens. Blinden, die, in het verstand verduisterd, in het duister rondtasten en al verder en verder afdwalen, indien hun de hand

niet wordt gereikt, welke hen voert op den weg, die ten eeuwigen leven leidt; blinden, die niet kunnen zien, zoo de oogen huns harten niet door den Heiligen Geest worden geopend, en die zonder het Licht der wereld Gods heerlijkheid nimmer zullen aanschouwen. Zulke armen, zulke verminkten, zulke kreupelen, zulke blinden wil Jezus als zijne gasten ontvangen. Hij weet, dat zij zich niet zullen verontschuldigen. Wat zou hen toch van het genot, dat Hij hun bereidt, terug kunnen houden? Aan zijne voeten vinden zij verkwikking. Zij laten dus zeker niet op zich wachten. Neen, zij laten niet op zich wachten, als zij waarlijk behooren tot hen, voor wie des Heeren tafel nu bestemd is. Gij hoort immers den dienstknecht in de gelijkenis zeggen: „Heer, het is geschied, gelijk gij bevolen hebt.” Ziet gij niet, dat al de armen en verminkten en kreupelen en blinden gevolgd en aangezetten zijn? Gij ziet ze in uwe verbeelding gehoor geven aan de noodiging, die hun gebracht is.

Hoe kon het ook anders? De heer gelastte, hen in zijn huis te brengen, en de dienstknecht had ze gezocht, geroepen en gebracht, die armen, die door niets teruggehouden werden, daar zij toch niets bezaten; die verminkten, die zich verblijdden, dat iemand ook naar hen omzag en zich over hen ontfermde; die kreupelen, die zich verheugden in het vooruitzicht van nu eens gemakkelijk te zullen aan-

liggen en uitrusten; die blinden, die zich gaarne lieten leiden, omdat zij uit zich zelve den weg naar den wel voorzienen disch niet gevonden zouden hebben. Zulke onaanzienlijke gasten laat de heer des huizes naar zijne tafel brengen, opdat niemand wederom zeggen zou: „ik bid u, houd mij voor verontschuldigd.” Zulke onaanzienlijke gasten laat de Heer van het Godsrijk nog voortdurend tot zich brengen, om hen te onthalen aan zijnen disch, hier reeds aan den voet zijns kruises aangericht; voortdurend aangericht in zijne gemeenschap; eens van allen overvloed overvloeiende, als hij zal aangericht zijn voor zijns Vaders troon in zijne heerlijkheid.

Zoudt gij nu nog vragen, of gij u wel moogt geroepen achten tot den maaltijd des nieuwen verbonds, die u den voorsmaak geeft van de vreugde aan den maaltijd, in het Godsrijk te houden? U is nu slechts noodig, dat gij u als de armen, verminkten, kreupelen, blinden tot Jezus brengen laat. In de gelijkenis hoort gij de armen niet zeggen: op dit oogenblik kan ik nog niet komen; eerst wil ik mij eenig goed verwerven, om dan in betere kleeding te kunnen aanzitten aan de tafel van zulk een aanzienlijk heer. De verminkten onttrekken zich niet onder voorwendsel, dat hun voorkomen hun zeker niet tot aanbeveling kan strekken. De kreupelen beweren niet, dat de weg naar het huis van hun gastheer voor hen veel te lang en het loopen

hun te groote inspanning is. De blinden meenen niet, dat zij toch eerst behoorlijk moeten kunnen zien, om te weten, naar welke plaats men hen leiden zal. Zonder moeite kon de dienstknecht hen allen verzamelen. Laat u dan ook zoo leiden tot de tafel en tot de gemeenschap des Heeren. Verontschuldig u niet in het minst. Wel zult gij u verontschuldigen, indien gij niet tot die armen, verminkten, kreupelen en blinden gerekend wilt worden. Moogt gij in dit geval ook al plaats nemen aan den disch, waar brood en wijn u wordt toegereikt, gij zult het u toegereikte dan toch niet zoo aannemen, als de onaanzienlijke gasten, van welke de gelijkenis spreekt. Maar rekt gij u onder hen, acht u dan ook welkom aan de tafel der nieuwe bedeeing, dan ook welkom in het Koninkrijk Gods! Juist zulke behoeftigen ontvangt Jezus gaarne. Terwijl de verontschuldigen van hen, die meenen Hem niet noodig te hebben, Hem vertoornen, verheugt Hij zich, als groote scharen Hem naderen, die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, die in Hem hun hoofd willen zien, die aan zijne hand willen voortgaan, die door Hem het licht des levens willen ontvangen. Dit is het Evangelie voor de armen van geest en de nederigen van hart, voor de verachten naar de wereld en de dwalenden in de duisternis! Zeg toch niet bij u zelve, dat gij misschien niet arm, niet verminkt, niet kreupel, niet blind

genoeg zijt, om tot die onaanzienlijke genoodigden te behooren. Wilt gij er toe gerekend worden, hebt gij slechts iets, hoe weinig dan ook, met hen gemeen, plaats u stoutmoedig naast hen. Men zal er u zeker niet van aanmatiging, niet van hoogmoed om kunnen beschuldigen. Vraag niet zoozeer, hoeveel u noch ontbreekt, om volkomen gelijk te zijn aan al de door Jezus bedoelden, als wel, hoeveel u ontbreekt, om stellig boven hen verheven te zijn. Bedenk, dat al komt uw hoogmoed er tegen op, u met hen aan denzelfden disch te plaatsen, en in dezelfde gemeenschap des geestes te leven, Jezus u toch aanziet, alsof gij tot hen gerekend moest worden, daar Hij u kent in uwe ware gedaante. Bij Hem zijt gij bekend als een van hen, en daarom zeker Hem welkom. Bij Hem zijt gij wel buiten allen twijfel de bedoelde, dien Hij tot zich wil gebracht zien, om u te doen genieten van den overvloed, door anderen hoogmoedig versmaad. Ja, komt, zoo roept de dienaar des Heeren in des Heeren naam, komt, gij allen, die arm, verminkt, kreupel, blind zijt! Alle dingen zijn nu gereed, en als gij het brood en den wijn in zulk een' overvloed ziet, dat niemand zal behoeven heen te gaan, zonder daarvan gegeten en gedronken te hebben, gelooft dan ook, dat niemand Jezus ooit zal behoeven te verlaten, zonder het geneesmiddel gevonden te hebben voor alle geestelijk gebrek en

zonder voor altijd verlost te zijn van alles, wat hem hier eene plaats deed vinden onder de onaanzienlijke gasten van den Heer der heerlijkheid.

Werdt gij in den beginne misschien nog teruggehouden door de gedachte: ik ben een te onaanzienlijk gast voor zulk een hooggeplaatst Heer, als de Heer Jezus is, gij zult dan nu toch moeten toestemmen, dat gij u door Hem te eerder genoodigd moogt achten, naar mate gij u voor minder aanzienlijk houdt in uwe eigene schatting. Indien gij toch nog aarzelt, laat u dan bewegen door de dringende noodiging van den Heer, die duidelijk toont, dat het Hem geen onverschillige zaak is, of zijne gasten naar zijn woord willen hooren.

Reeds moest de wijze, waarop de heer des huizes in de gelijkenis zijn' dienstknecht uitzond, dezen doen zien, dat er zijnen meester alles aan gelegen lag, spoedig vele gasten te ontvangen. „Ga haastig uit,” — was zijn woord. Wilde de dienstknecht in den geest zijns meesters handelen, dan moest hij niet alleen met grooten spoed straten en stegen doorgaan, om de armen en verminkten en kreupelen en blinden te zoeken; dan moest hij hun niet slechts aanzeggen, dat zij eenen maaltijd voor zich zouden aangericht vinden; maar hun ook op het hart drukken, dat zij zich niet lang moesten beraden, evenmin als hij zelf langen tijd had mogen dralen, voordat hij zijns heeren last had volbracht. Alsof

zijn heer door hem bad, moest hij zeggen: komt toch spoedig tot de welvoorzene tafel, waar alle dingen nu gereed zijn! Met dezelfde dringende noodiging wordt hij ook ten tweeden male uitgezonden, als het blijkt, dat er nog voor meerderen plaats is. „Ga uit,” dus spreekt de heer des huizes verder, „in de wegen en heggen,” (of omtuinde plaatsen, waar gewoonlijk de bedelaars zaten) „en dwing ze in te komen.” De dienstknecht mocht zich niet spoedig laten afwijzen, mocht nu geen verontschuldiging aannemen. Al was de afstand van den grooten weg naar het huis des maaltijds hun te groot, al hadden zij meer vermaak in de ledigheid der bedelarij dan in de vermoeyenis van een verrèn tocht, hij moest hen met zich brengen. Hij moest hen dan wijzen op den overvloed, dien zij vinden zouden na veel ontbering, en op de rust hun bereid tot vergoeding. Hij moest een uitlokkend tafreel ophangen van den maaltijd, waaraan de vreugde zou voorzitten, en hen doen gevoelen, dat zij zeer veel verwierpen, indien zij hem onverrichter zake lieten terugkeeren. „Dwingt ze in te komen,” had de heer gezegd, en waar natuurlijk geen geweld gebruikt mocht worden, zou de dienaar dus alle kracht van redenen moeten aanwenden, om de armen en verminkten en kreupelen en blinden van de groote wegen en omtuinde plaatsen op te wekken tot het deelnemen aan een maaltijd, zoo als zij er

zeker nog nimmer een bijgewoond hadden. Ook hierbij moest de tijd worden uitgekocht en geen oogenblik verloren gaan. Want terwijl de dienst-knecht met haast was uitgezonden in de stad, was het middelerwijl al later en later geworden; — de maaltijd stond reeds lang gereed; — wat dus nog tot aandrang ontbreken mocht, kon door een beroep op den voort ijlenden tijd goed gemaakt worden. De dienstknecht had al zijne welsprekendheid aan te wenden, om zoo spoedig mogelijk vele gasten te vereenigen, en weer te eindigen met het alles afdoende: Alle dingen zijn reeds sedert lang gereed!

Zoo is nu de Heer Jezus. Dringende noodiging om in zijne vreugde in te gaan komt in zijnen naam tot u. Alles is volbracht. Alles staat gereed. Maar nu is het bij Hem geenszins: wachten tot dat zich iemand ongezocht aanbiedt, die gebruik maken wil van hetgeen zijne liefde voor verlorenen bereid heeft. Nu is het bij Hem niet: onverschillig of er heden, dan of er morgen gasten komen! Neen, het is nu de aangename tijd, het is nu de dag des heils. Tot zijne dienaren zegt Hij daarom nog altijd: „gaat haastelijk uit,” en zij moeten in hunne prediking dan ook spreken als die gezonden waren door een' Heer, die spoed gemaakt wil zien. Zendt de heer in de gelijkenis zijnen dienaar met haaste, het is, omdat tijdverlies hem schade toeschijnt. Niet anders oordeelt Hij er over, die de Evangeliedienaars tot u

heeft gezonden. Dringend laat Jezus u door hen noodigen, om heden nog tot hem te komen, heden, terwijl gij zijne stem hoort. Met deze dringende noodiging komen 's Heeren dienaars niet alleen tot hen, die niet verre meer van het Koninkrijk Gods zijn, maar ook tot allen, die verre, zeer verre zijn afgedwaald. Hun allen moeten zij van wege den Heer toeroepen: „toef toch niet, maar laat u aanstonds leiden tot den overvloed der genade, welke de Zoon des levenden Gods uit zijne volheid heeft te geven. Laat den tijd toch niet voorbijgaan! In uwe eigene wegen en plaatsen zijt gij ellendig. Gij leeft, ja, maar niet bij Jezus zijnde leeft gij verre van God en verre van God zijnde lijdt gij gebrek. Wilt gij niet liever voor dat gebrek den overvloed? Zie eens, wat Jezus u bereid heeft. Gij zijt arm in gerechtigheid, want uwe zonden zijn vele. Door Jezus, die volkomen gehoorzaam geweest is aan den Vader, kunt gij nu gerechtvaardigd voor God staan, rijk in hemelsch goed. De hoop der heerlijkheid Gods ontbreekt u, zoodat gij zeer verminkt zijt. Maar zoo Jezus uw hoofd wordt, zijt gij met eere en heerlijkheid gekroond en aldus in uw geheel. Gij kunt niet recht voor God gaan, want uw hart is ter linker- en ter rechterzijde door vele begeerlijkheden afgetrokken. Maar zoo gij uw hart aan Jezus geeft, bedenkt gij de dingen die boven zijn en wandelt gij in oprechtheid, in rechte gestalte,

voor Gods aangezicht. Gij kent den weg des levens niet, want de boosheid heeft u zoo verduisterd, dat gij den breedten weg des verderfs blijft houden. Maar laat gij u door Jezus leiden, dan wandelt gij achter Hem voortgaande niet meer in de duisternis, maar in het licht, en de weg valt u zeer gemakkelijk. Daarom — neen, wij laten u niet henen gaan, voordat gij ons beloofd hebt, tot Jezus te zullen komen en bij Jezus van het brood en van het water des levens te zullen nemen. Neen, wij laten ons niet met schoone beloften, welke gij ons geeft, terugzenden. De Heer gaf ons niet in last, beloften van uwentwege aan Hem over te brengen, maar u tot Hem te leiden, even als Hij ons niet in last gaf, slechts met schoon klinkende woorden tot u te gaan, maar met de verzekering, dat Hij alles voor u heeft gereed gemaakt, dat alles tot uw behoud is volbracht, en dat Hij u nu wacht. — Doch wat zeggen wij, die door Jezus met zulke dringende woorden tot u gezonden worden, wat zeggen wij, dat wij u niet laten henen gaan, dat wij ons niet laten terugzenden? Jezus laat u niet henen gaan, Jezus laat zich niet terugzenden. Hij zal zelf beproeven, of Hij u niet dwingen kan, in te gaan. Geloof vrij, dat gij u al zeer verhard zult moeten houden, dat gij al zeer onvermurwbaar zult moeten zijn, om den Heer Jezus zijn verzoek te weigeren: Komt tot mij aan mijne tafel. Jezus zal beproeven, of Hij u niet

tot ingaan kan dwingen. Voor uwe oogen zal Hij zijnen disch aanrichten en door de teekenen van zijn lichaam en bloed u vragen: Kunt gij nu nog langer weigeren, mijn woord te gelooven, o afkeerig kind van mijnen Vader? Kunt gij nu nóg niet besluiten, mij te zoeken als uw leven en uw licht, als de verzoening van uwe zonden en als den grond van uwe hoop? Spoedig zal Jezus zelf u dwingen in te gaan, als Hij tot u spreekt van de genade zijns Vaders, die Hem om uwentwil overgaf in het lijden des kruisdoods; als Hij tot u spreekt van zijne groote liefde, welke Hem bewoog, zich zelve ten zondoffer te laten heiligen, opdat gij iets hebben zoudt tot vernietiging uwer onoverzienbare schuld en ellende. Wat zeggen wij? niet eerst bij de aanrichting van de Avondmaalstafel, maar heden reeds dwingt Jezus u, in zijn Koninkrijk in te gaan, indien gij er nog niet door het geloof in Hem ingegaan zijt. Heden nog, want morgen leeft gij misschien niet meer. Niemand waarborgt de dienaars des woords, dat zij voor het oog der gemeente den volgenden dag of later het brood en den beker zullen laten rondgaan. Evenmin waarborgt iemand u, dat gij dan zult aanzitten aan de tafel des nieuwen verbonds. Daarom, zoo als de heer in de gelijkenis tot zijnen dienaar zegt: ga haastelijk uit, zoo zegt Jezus heden tot allen: gaat haastelijk in. Gevaar daar buiten, overvloed hier binnen. Wat zoudt gij ook het komen

tot Jezus uitstellen, totdat gij naar de tafel gaat? Reeds lang genoeg hebben velen uitgesteld, de roepstem des Heeren te volgen. Reeds lang genoeg hebben anderen zich slechts gedeeltelijk aan Jezus overgegeven. Laat u door Jezus dwingen, geheel zijn eigendom te zijn, opdat gij tot Hem zeggen kunt, terwijl gij wijst op u zelve: „alles is gereed;” zoo als de Heer tot u zegt, als Hij u wijst op zijn volbracht werk. Aan zijn werk ontbreekt niets. Het is volmaakt, opdat de vergeving van uwe zonden en uwe aanneming tot kind van God en uwe volkomene verlossing zeker zou zijn. Kom dan nu, hetzij gij nog verre, hetzij gij nabij mocht zijn, kom dan nog heden tot Jezus; en wordt het u vergund, naar zijne tafel te gaan, dat opgaan naar zijne tafel moge bij u, even als bij al de zijnen, het zinnebeeld zijn van uwe gehoorzaamheid aan zijn lieflijk woord, waardoor Hij u zoo dringend liet noodigen.

Hebt gij van des Heeren dringende noodiging gehoord, en zijt gij er door opgewekt, om spoedig tot Hem te komen, ons blijft eindelijk nog over, van zijne onbeperkte gastvrijheid te spreken. Toen de dienstknecht in de gelijkenis terug kwam met het bericht: „nog is er plaats,” werd hij terstond weder uitgezonden, en nu buiten de stad, om ook daar allen, die op de wegen en aan de heggen waren, tot ingaan te dwingen; „opdat mijn huis vol

worde," zeide de Heer. Opdat zijn huis vol worden zou! Want onverdragelijk was hem de gedachte, dat er aan zijnen rijken disch ledige plaatsen zouden overblijven. Vele aanzienlijken en rijken, die genoodigd waren, lieten hem wachten, omdat zij zijne goedheid versmaadden. De armen, verminkten, kreupelen en blinden der stad waren niet talrijk genoeg, om de vele ledige plaatsen te doen verdwijnen. Verder en verder daarom gezocht. Verder en verder rondgezien, opdat er niet één gemist zou worden, die nog zou hebben kunnen deelen in de feestvreugd. Het huis moest vol worden. Onbeperkte gastvrijheid alzoo! Zoolang er nog plaats was, zou hij ieder welkom heeten. Zoolang er nog ruimte genoeg was te vinden voor éénen arme, of verminkte, of kreupele, of blinde, al kwam hij ook van verre, al had de heer des huizes hem ook nimmer gezien, al kon hij ook niet als stadgenoot eenige aanspraak op goede ontvangst bij den heer des huizes laten gelden; zoolang er nog plaats was, zou die arme of verminkte of kreupele of blinde worden toegelaten, totdat men van het huis moest zeggen: het is vol. Geen ledige plaatsen! Aan eene ledige plaats ergerde zich de Heer. Hij moest alles vol zien.

Zoo is ook de Heer Jezus. Zijn huis, het huis zijns Vaders, is zeer ruim. Hij wil, dat het geheel vol worden zal. Hij heeft daartoe het zijne gedaan. Hij is gekomen, niet in gelijkheid van dezen en genen

zeer braven, zeer godsdienstigen, zeer deugdzaam menschen, maar in gelijkheid des zondigen vleesch, ons allen in alles gelijk wordende, uitgenomen de zonde. Hij is verschenen, niet voor een zekere soort van menschen, niet voor eene zekere partij, niet voor eene zekere richting, maar voor allen, die eenen Behouder, eenen Redder noodig hebben, zooals Hij is, een die volkomen verlossen kan, een die zich tot zondoffer geven kon, om door zijne offerande aller overtredingen te vernietigen. Hij is gestorven, niet om eene verzoening te zijn van sommiger ongerechtigheden, maar om, zooals Johannes zegt, eene verzoening te zijn van de geheele wereld. Hij leeft nu, niet om te heerschen over een deel der menschheid, maar om te heerschen over de levenden en de dooden. God heeft Hem macht gegeven over alle vleesch, macht in hemel en op aarde, en met die macht werkt Hij nu verhoogd zijnde op aarde om allen tot zich in den hemel te trekken. Het huis zijns Vaders, zijn eigen huis moet vol zijn; eerder heeft Hij geen rust. Voortdurend zendt Hij daarom zijne dienaren uit met dit woord: „Nog is er plaats!” Welk een woord! Nog is er plaats! „Voor mij ook?” vraagt gij misschien. „Zou er voor mij ook nog plaats zijn?” vraagt ginds een ander. Ja, voor u ook en voor u ook, gij die op de wegen en aan de heggen zijt, en die met vele armen en verminkten en kreupelen en blinden wilt

aanzitten in het Koninkrijk Gods. Zoodra er geen plaats meer is, zal de Heer wel een einde maken aan de prediking van het Evangelie zijns Koninkrijks. Maar nog is het einde niet. Zoodra gij hoort, dat de Heer Jezus de prediking van het levendmakend woord zijns kruises laat eindigen en dat de werking des Heiligen Geestes ophoudt, denk dan maar: nu zal er zeker geen plaats meer zijn. Maar heden is er zeker noch plaats. Kom dan, hoe eerder des te liever, en neem de plaats, die u niet geweigerd zal worden, indien gij haar begeert; tenzij dan het huis met de vele woningen reeds vol mocht zijn en de Evangelieprediking dan misschien misleiding van verlorenen was! Maar dit laatste gelooft gij toch niet, want Hij, die het verlorene zoekt, roept en behoudt, is waarachtig en getrouw; en eer zijns Vaders huis vol is, moet de volheid der heidenen nog ingaan en geheel Israël zalig worden. Zóó ver is het nog niet gekomen. Treed dus vrijmoedig op Jezus toe. Of denkt gij misschien bij u zelve: „maar de Heer kent mij niet; ik heb nooit tot de zijnen behoord.” Vrees niet. De heer uit de gelijkenis noodigde niet alleen stadgenooten, maar ook die buiten waren, al had hij ze nooit gezien. Heeft Jezus u nooit onder de zijnen gevonden, wel heeft Hij u toch opgemerkt onder de behoeftigen, die buiten zijn. Gij zult goed door Hem worden ontvangen. Want ieder zondaar,

die zich tot Hem bekeert en eene plaats in zijn Koninkrijk inneemt, beperkt de ruimte, welke Hem ergert, zoolang zij ledig blijft. Hij kan geen ledige ruimte in het huis zijner liefde dulden. Van de twee mist Hij er zeker een. Van de tien kunnen de negen Hem het ontbrekende niet vergoeden. Van de honderd wil de goede herder niet één schaap missen. Het huis moet vol zijn, het getal moet vol zijn, de kudde moet vol zijn. Geen ledige plek ontsnapt aan de oogen, die de geheele ruimte der aarde doorloopen. Zoo is de Heer Jezus.

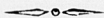
Hoe zijt gij? Hoe is het in uw hart? Zoo gij bij ernstige zelfbeproeving ontdekt, dat er in uw hart naast Jezus nog plaats is voor iets anders, zijt gij daarmede dan te vrede? Kunt gij u daarmede dan verzoenen? Moogt gij dit laten zoo als het is? Of spreekt gij nu bij u zelve: nog is er plaats; die plaats moet de Heer Jezus ook vervullen, opdat mijn hart vol zij van Hem? Met den Heer Jezus is het aldus gesteld, dat, indien gij zijn hart niet reeds geheel innaamt, Hij het u geheel zou laten vervullen; Hij, die zich geheel voor u gegeven heeft op den voor hem zoo engen kruisheuvel, opdat het voor u, voor ons allen, op dien zelfden kruisheuvel zeer ruim worden zou. Ja, op Golgotha is het ruim; daar, waar duizendmaal duizend armen, verminkten, kreupelen, blinden, van alle wegen en

van alle heggen, elkander niet behoeven te verdringen tot doodsbenauwdheid toe. Op den kruisheuvel is het geen omheinde plaats. Daar is het ruim, waar altijd voor nog duizendmaal duizend ellendigen van de verste eilanden en uit de diepste hollen der ongerechtigheid plaats is. Ruim is het op Golgotha, omdat God daar zijnen hemel heeft geopend; en de hemel, die de woning is van den levenden God, zal toch wel ruim genoeg zijn voor eenige tien duizend millioenen van zulke schepselen als wij zijn! Ja, de woning des levenden Gods is ruim genoeg voor alle zondaars, en de ingang tot die woning, de ingang op Golgotha, is voor alle verlorenen ook ruim genoeg, indien zij slechts die ruimte wilden innemen, indien zij slechts wilden beginnen met zich op Golgotha zeer klein te gevoelen, zeer nietig, weinig plaats innemende en op weinig plaats aanspraak makende, op niet meer plaats dan noodig is, om te smeeken: o God, wees mij zondaar genadig. Wilt gij ruimte genoeg, om dit woord uit te spreken, beklim dan den kruisheuvel in uwe verbeelding zonder vreeze. Nog nooit is iemand teruggekeerd, die zeggen moest: voor mij was aan den voet des kruises van den Heer Jezus geen plaats genoeg, om genade te zoeken en te vinden. Daar is even goed plaats voor u, als aan den Avondmaalsdich. Hebt gij u ooit ongetroost van de Avondmaalstafel moeten verwijderen,

omdat gij er in 't geheel geen plaats hebt kunnen vinden? Hebt gij uw deel niet kunnen ontvangen van het brood en den wijn? Zoudt gij uw deel van den Heer Jezus niet kunnen ontvangen? Al moet gij aan de Avondmaalstafel tot de laatsten behooren, de laatsten staan er bij de eersten niet achter. Één brood, één beker. Zoo ook bij het vloekhout, waaraan Jezus is gestorven. Één zondoffer voor allen, die het zoeken. Zoo ook voor den troon der genade. Eén God en Vader, die in zijne liefde ruimte genoeg heeft voor allen, die uitroepen: ik ellendig mensch, wie zal mij verlossen? Blijmoedig dan, zoo de Heer wil, u opgemaakt naar zijne tafel. Maar geef wel acht op u zelve. Gij zoudt Avondmaal kunnen houden en — toch in uw hart kunnen spreken: ik bid u, houd mij verontschuldigd. Gij zoudt kunnen aanzitten, zonder dat gij den Heer uw hart gaaft, zonder dat uw hart waarlijk behoefte gevoelde om in zijn bloed de reiniging van uwe zonden te hebben. Zoo dit gebeurde, wat God verhoede, dan zou de Heer Jezus, al kon ook niemand meer aan zijnen disch aanzitten, toch met het oog op u moeten zeggen: „nog is daar plaats.” Ja, nog zal er aan de meest bezette tafels plaats zijn, indien zij niet zijn ingenomen door gasten, zoo als de Heer des huizes in de gelijkenis ze liet inbrengen; zoo als hij ze van de wegen en heggén liet noodigen. Laat toch in geen geval uwe plaats ledig zijn.

De plaats, waar gij zult zitten, zou ledig kunnen staan, al zat gij er ook: zou ledig staan, als gij er zat, op uwe eigene gerechtigheid bouwende. Dan verkwikt gij u toch met hetgeen gij van uzelf medebrengt, in plaats van u te verkwikken met hetgeen de Heer voor u heeft aangebracht. Maar de plaats, waar gij zitten zult, zal niet ledig zijn, indien gij wilt, dat Jezus uw hart zal vervullen; indien gij, als van alles beroofd, tot Hem gaat, om u in zijne onbepaalde zondaarsliefde te verblijden. Beperk gij haar toch niet, door iets met u te brengen, dat zijne genade in den weg staat. Breng alleen met u wat zijne genade verheerlijkt. Eet als een, die hongert naar het levensbrood. Drink als een, die dorst naar het levenswater. Staat gij dan, na zoo gegeten en gedronken te hebben, op van den disch, gij zult ook kunnen zeggen: Heer, het is geschied, gelijk gij bevolen hebt. Wacht daarop des Heeren antwoord: nu, als mijn huis vol is, zult gij er althans niet ontbreken; uwe plaats zal niet ledig staan en u zal geen plaats in mijn huis worden ontzegd.

Is dit niet een aangenaam woord van den Heer des Avondmaals?

II.

NOODZAKELIJKE HERINNERING.

PSALM 51 : 8^a.

g
w
b
h
n

w
a
w
d
t
E
d
o
w
i

ijn de gasten zoo onaanzienlijk, klinkt de noodiging zoo dringend. is de gastvrijheid zoo onbeperkt, dan weten wij niet, wie toegesproken worden moest met de vermaning: bedenk wel wat gij doet, als gij u naar de Avondmaalstafel begeeft. Toch mag men wel ernstig nadenken over hetgeen men doet, als men zich schikt tot de Avondmaalsviering. Gaat gij er wel heen zoo als gij zijt?

Men noeme deze vraag niet bevreemdend. Het is waar, wij kunnen ons niet anders dan zooals wij zijn aan den Avondmaalsdisch plaatsen. Wat wij echter wel kunnen? Ons aan onszelven anders vertoonen dan wij zijn, onszelven misleiden. In dit geval trachten wij eene andere houding voor God en den Heer Jezus aan te nemen, dan die, welke wij in de oogen Gods en des Heeren Jezus hebben. Zoo ooit, dan komt het vooral bij het Avondmaal op waarheid aan. Zien wij dus wél, of er waarheid in ons binnenste is. Zie wel toe, of gij niet anders

dan gij zijt, voor God en den Zoon zijner liefde wilt schijnen. Zoo ooit, dan komt het vooral bij het Avondmaal op lust tot waarheid in het binnenste aan. Zie dus wel, of er lust tot waarheid in uw binnenste is. Zie wel toe, of gij u ook plooit. Gij moet recht op en dus oprecht staan voor dien God, wiens oogen reeds van verre zien wat er in den grond uws harten verscholen ligt, terwijl de Heer Jezus evenzoo de diepte van uw gemoed weet te peilen. Gij moet waarheid willen en lust tot waarheid in uw binnenste hebben, omdat de Vader onzes Heeren Jezus, even als Hij zelf, waarheid wil en lust tot waarheid in uw binnenste heeft. Deze noodzakelijke herinnering gaat niet ongepast aan onze verdere overdenkingen bij de naderende Avondmaalsviering vooraf. Zij grondt zich op het woord van David tot den Heer, zijnen God:

Gij hebt lust tot waarheid in het binnenste.

David was een man naar Gods hart, ook omdat hij zoo sprak, en God was een God naar zijn hart, omdat hij dit van Hem gelooven mocht. Had David zich niet overtuigd gehouden, dat God lust tot waarheid in het binnenste heeft, dan zou de wereld hem te benauwd geworden zijn in de dagen, toen zijne oogen zich geopend hadden voor de grootheid zijner zonde. Was het hem niet geopenbaard geworden,

hij zou in zelfmisleiding hebben voortgeleefd. Nu hij het geloofde, wierp hij alle verontschuldigen en leugenachtige voorstellingen van zich, en innig van zijne zonde overtuigd had hij in het geloof aan Gods lust tot waarheid in het binnenste een rijke bron van vertroosting. „Zie, gij hebt lust tot waarheid in het binnenste,” roept hij in den eenenvijftigsten Psalm uit, alsof het hem eene verlichting was; niet op den toon van iemand, die in vertwijfeling gebracht is. Het is hem eene weldaad, dat hij God heeft mogen leeren kennen als een God, die geen leugen kan dulden in den mensch, als een God, die oprechtheid vraagt, die er een vermaak in heeft, wanneer het inwendige van den mensch geheel door de waarheid verlicht wordt. Het deed hem goed, dat God in hem zocht wat ieder vriend in het hart van zijnen vriend zoeken moet, maar er zoo zelden in vindt, en er ook niet altijd in vinden wil, waarheid, zoodat alles juist wordt vertoond gelijk het werkelijk is, zoodat alles bij den rechten naam wordt genoemd en niets wordt verbloemd of bedekt. Waarheid wil God in ons binnenste. Hierin heeft Hij een welbehagen, omdat Hij toch alles ziet en doorgrondt, en dus geen huichelarij of geveinsdheid, geen onoprechtheid of bochten kan dulden. Hetzelfde geldt van den Heer Jezus, die de waarheid is en met zijne oogen door alles weet henen te dringen. Zeg dus tot u zelve: heb lust tot

waarheid in uw binnenste, want God heeft er lust in en de Heer Jezus even zoo!

God heeft lust tot waarheid in het binnenste. Dit wenschen wij nu ernstig te herinneren aan ieder, die zich zelven misleidt, aan ieder, wiens geweten ontwaaakt, aan ieder, die Gods aangezicht zoekt.

Wij vragen allereerst de vrijheid, om ons iemand te mogen voorstellen, die zich zelven misleidt. Men kan zich zelven misleiden, ook al is men niet zoo dwaas, dat men met zekere zelfverheffing zegt: niemand heeft iets op mij aan te merken. Men kan zich zelven misleiden, ook al laat men zich welgevallen, tot de zondaars gerekend te worden. Stemt men toch nog al gemakkelijk toe, dat men zijne gebreken heeft en even als allen vergeving van God behoeft; men voegt bij die toestemming ook zeer gemakkelijk de gedachte: er zijn er wel, die meer dan ik hebben gezondigd en zich meer dan ik hebben te verwijten. Hier begint reeds de dwaling. Er wordt toch niet door God gevraagd, wie het meest gezondigd, maar wie gezondigd heeft; niet, wie getrouwer en ijveriger, wie minder getrouw en minder ijverig, maar wie volmaakt is in het doen van zijnen heiligen wil. Wij bedriegen ons, als wij, om onze zonden te wegen, die van anderen daar tegenover, of onze deugd in de eene

en de deugd van anderen in de andere schaal leggen. Dan is het zeker mogelijk, dat de aandacht van onze overtredingen wordt afgeleid op die van anderen, welke meer in getal kunnen zijn. Maar plaats en wij liever onze deugd in de eene, en de wet Gods in de andere schaal, en zien wij dan of er evenwicht is, of het niet blijkt, dat er iets ontbreekt aan onze vervulling van de Goddelijke wet. Ja, dan zal blijken, dat onze goede werken niet vol zijn voor God. Noem uwe zonden tekortkomingen, indlen gij wilt; maar erken tevens, dat er in eene rekening geen te kort mag zijn, indien men zich althans over de slotsom verblijden wil. Ieder stemt ons toe, dat hij meermalen gezondigd heeft. Maar spreken wij verder, dan blijkt ook weldra, dat men er zich niet zeer over verontrust. „Geen mensch is volmaakt,” wordt er gezegd. Zoo moest het ieder dan gemakkelijk vallen te erkennen, dat hij niet volmaakt is, dat hij Gods wil niet heeft kunnen volbrengen, ja, wat meer is, dat hij dien niet heeft willen volbrengen. Doch hier stuiten wij weder. Wat het niet kunnen betreft, dit is toegestemd, omdat het onverantwoordelijk zijn zou, Gods geboden te hebben kunnen onderhouden en dan toch naar zijne eigene lusten geleefd te hebben. „Ik kon niet,” zegt men al zeer spoedig, en te recht; en ook zeer spoedig, maar nu ten onrechte, voegt men er bij; „maar ik heb wel gewild.” Hebt gij wel

gewild? Bedenk, wat gij daar zegt! God heeft lust tot waarheid in het binnenste! Hebt gij wel gewild? Ja, wordt er gezegd, ik wilde wel, maar ik ben verleid geworden. Zijt gij verleid geworden? Dan moet uw toestand u wel onverdragelijk zijn geweest, want dan zijt gij verleid geworden, om iets te doen tegen uwen wil! Onverdragelijk! Een vermaak in Gods wet te hebben naar den inwendigen mensch, God lief te hebben boven alles en uw naaste als u zelve, en u dan toch te hebben laten verleiden, om iets te doen tegen den wil van dien God, die u zoo boven alles lief was, en den naaste, die u dierbaar is gelijk gij u zelve dierbaar zijt, geenszins de liefde bewezen te hebben, waarop hij aanspraak kon maken; — en dit dan tegen uwen wil! Derhalve heeft de verleiding eigenlijk de schuld, gij niet. Had het van u afgehangen, dan! — Maar dan moet er een hevige strijd geweest zijn tusschen uwen wil, die met den Goddelijken wil instemde, en de macht der verleiding, die eindelijk de overwinning heeft behaald, die u eindelijk de houding van een vijand van God heeft doen aannemen! Want indien gij, al is het dan ook tegen uwen wil, gezondigd hebt, staat gij daar toch nu tegenover God, als vijandig tegen Hem gezind; vijandig tegen Hem, wiens liefde u zegende met barmhartigheid, en wiens goedertierenheid zoo rijk over u is in Christus Jezus zijnen Zoon. Diep moet het u dan nu grieven, menig-

maal gedaan te hebben wat een gruwel is in zijne oogen, en ontroostbaar moet gij heden wel zijn in uwe droefheid, zoo lang u niet de genade en de waarheid van het levend Evangelie wordt gepredikt. — Of bedriegen wij ons in uwe gemoedsstemming en ziet gij nu eenigszins met bevreemding op, omdat gij het toch eigenlijk zoo niet hebt bedoeld? Dan gaat het u waarschijnlijk als sommigen, die met hun beroep op de verleiding, waaraan zij bloot stonden en waartegen zij niet bestand waren, in waarheid niets anders dan eene verontschuldiging bedoeld hebben. Zij zijn niet ongelijk aan onzen vader in het Paradijs, van wien geschreven staat, dat hij op de vraag van God: „hebt gij van dien boom gegeten, van welken ik u gebood, dat gij daarvan niet eten zoudt?” antwoordde: „de vrouw, die gij bij mij gegeven hebt, heeft mij van dien boom gegeven, en ik heb gegeten.” God vraagde hem echter niet, wie hem van het verbodene gegeven had, en hij had eigenlijk zonder omwegen moeten antwoorden: tegen u, tegen u alleen, heb ik gezondigd. Zij zijn niet ongelijk aan onze moeder, de eerste zondares, die op de vraag van God: „wat is dit, dat gij gedaan hebt?” antwoordde: „die slang heeft mij bedrogen en ik heb gegeten.” Maar haar werd alleen gevraagd naar hetgeen zij zelve gedaan had, terwijl zij op den voorgrond stelde, wat zij meende, dat ter harer versooning kon

dienen. Doen wij hetzelfde, wij zoeken dan ontko-
ming, in plaats van aan de waarheid getuigenis te
geven. Groot is zeker de verleiding der wereld,
groot het gevaar, waaraan wij door de verzoeking
van den vorst der duisternis bloot staan. Maar ver-
leiding en gevaar zijn zoo groot, omdat wij — geef
nu zelf het antwoord! Waarom hebben wij ons dik-
wijls laten verleiden? Toch wel niet tegen onzen
wil? Die zich verleiden laat, geeft immers zijne
toestemming daartoe. Waarom gaaft gij uwe toe-
stemming, waarom hebt gij den verleider gehoor
gegeven? „De zwakheid mijns vleesches” — zegt
gij. Niets anders? God heeft lust tot waarheid in
het binnenste! Van de boosheid onzes harten
moesten wij liever spreken. Doch hetzij voor een
oogenblik de zwakheid des vleesches. Maar dan
toch de zwakheid van uw vleesch, uwe zwakheid
derhalve, voor welke gij aansprakelijk zijt. Gij zijt
dan zwak geweest, en in een oogenblik van zwak-
heid hebt gij u laten verleiden, hebt gij toege-
stemd, hebt gij gewild, wat gij misschien later
niet, maar toen toch zeker wél wildet! Hoe waart
gij toch zoo zwak, dat gij de stem der verleiding
meer geloofdet en liever hoordet, dan Gods woord,
het gebod van den heiligen God, de stem van den
heiligen Vader in de hemelen, die u lief heeft?
Moet gij toch eigenlijk de zwakheid uws vleesches
niet verklaren uit de boosheid uws harten, dat is

hieruit, dat gij zelf boos zijt? „Nu gaat gij te ver,” roept misschien deze en gene ons toe. Had-den wij dan liever moeten spreken van de zonde, die in ons woont? Maar van haar mogen wij hier niet gewagen, opdat het niet tot rechtvaardiging zou gebruikt worden. Wij bedriegen ons, als wij de schuld onzer overtreding op iets of op iemand anders dan op ons zelve werpen. Wij hebben gezondigd. wij zijn schuldig; dit is de waarheid, en deze waarheid met David te belijden, van ganscher harte te erkennen tot onze beschaming en veroordeeling, zoo als David het deed, dit is het, waarop de Heer Jezus aandringt. Niet sommigen slechts, maar wij allen zijn van nature geneigd, het voorbeeld te volgen, dat eens in het Paradijs is gegeven, geneigd, om ons te verontschuldigen in plaats van ons te beschuldigen, en te zeggen: niet de verleiding, niet de zwakheid des vleesches, niet de in mij wonende zonde, maar ik zelf als zondaar moet genoemd, aangeklaagd, beschuldigd worden. Wij zijn allen van nature geneigd. alle schuld van ons op de zonde in ons te werpen of op onze zwakheid, of op de verleiding, in plaats van haar te laten rusten op de hoofdpersoon in de geschiedenis der overtredingen, op den zondaar zelve. Geven wij aan deze neiging toe, dan zijn wij kinderen van de leugen, en de waarheid is niet in ons. Is het ons om waarheid te doen, daar God er lust in heeft, dan

moeten wij erkennen: wij zijn het, die gezondigd hebben, wij dan ook, die schuldige zijn en die ons dan ook onmogelijk kunnen rechtvaardigen voor God. Erkennen wij dit niet, dan is in ons binnenste niet hetgeen God behaagt. Schrijf dit in uw hart, indien gij tot heden u zelve misleid hebt, nu gij gaat naar de tafel des Heeren, die zeker, even als de Vader, lust tot waarheid in het binnenste heeft.

Heeft ieder, die zich zelve misleidt, deze herinnering zeer noodig, niet minder ieder, wiens geweten ontwaakt is. David had zich niet voorgehouden wat wij daar herinnerden, zoolang de profeet Nathan niet tot hem was gekomen; zelfs niet, terwijl de Godsman hem den spiegel voorhield, waarin de koning zijn zondaarsgelaat kon aanschouwen. Maar toen hij zijn gelaat gezien had, toen Nathans woord: „gij zijt die man,” diep in zijne ziel was ingedrongen, toen! — Bitter smaakten hem toen, bitter als alsem, de teugen, welke hij uit den beker van den wellust had genomen. Als een schrikbeeld stond daar zijn vermoorde dienaar voor zijne verbeelding, en diens overspelige vrouw naast dat bebloede lijk, en hij zelf daartegenover als de schuldige, als de booswicht, die huwelijksgeuk noch menschenleven had ontzien, maar met Gods wet had gespot en voortgehouden was op den breeden weg der ongerechtigheid. Toen ontwaakte zijn geweten. De

betovering week, de blindheid verdween. Hij zag — en wat zag hij? Dat hij gedaan had hetgeen hij in een ander had veroordeeld met het woord: zoo waarachtig als de Heer leeft. de man, die dat heeft gedaan, is een kind des doods. Hij gevoelt nu, wat er ligt in Nathans woorden: zoo zegt de Heer, de God Israëls: Ik heb u tot koning gezalfd over Israël, en ik heb u uit Sauls hand gered, en ik heb u uws heeren huis gegeven, het huis Israëls en van Juda; en indien het weinig is, ik zou u meer daartoe doen; waarom hebt gij dan het woord des Heeren veracht, doende dat kwaad is in zijne oogen? Dit was als eene ruwe hand in eene gapende wonde. De profeet had ook voor des konings oogen kunnen treden met de tafelen der wet, en kunnen zeggen: ziet gij dit zesde en zevende gebod, o koning? Vervloekt zijt gij, omdat gij niet hebt gedaan naar hetgeen hier staat geschreven. De profeet had den schuldigen man ook in den geest naar den voet van Sinai's bergtop kunnen leiden, om hem door het ratelend geluid des donders en het licht des bliksems van Horebs kruin te verschrikken. Maar dan zou David zeker niet verteederd zijn geworden. Nathan moet hem op Gods bevel de weldaden herinneren, de barmhartigheid zijns Gods, de genade van den Heer, die zijn herder geweest was, en dan hem zelf laten antwoorden op de stilzwijgend bijgevoegde vraag: is dit nu uw

dank, o zoon van Isaï, voor al de goedertierenheden, waarmede de Heer uw God u gekroond heeft? De herinnering van Gods teedere liefde en leiding deed de ijskorst smelten rondom het in zelfverblindende verharde hart des konings, en ontlokte hem de in diepe smart ontboezemde verklaring: „ik heb gezondigd tegen den Heer!”

„Ik heb gezondigd tegen den Heer,” met dezen uitroep geeft het geweten het bewijs zijner ontwaaking, het bewijs van waarachtig leven, van het leven der waarheid in het binnenste. Jaren lang kan men de prediking der wet aanhooren en volgens al de regelen der redeneerkunde zich laten bewijzen, dat men voor die wet niet kan bestaan en dus onder den vloek is. Het kan iemand brengen tot de verklaring, dat hij gezondigd heeft. Maar nog voegt men er daarom de getuigenis van een ontwaakt geweten niet bij. Want de tafelen der Wet zijn niet als de Zon der gerechtigheid. Zij verwarmen niet, maar laten het hart als steen. Gij staart die tafelen met een koud hart aan, en schrikt, en wordt misschien hoogstens bevreesd voor den vloek! Doch geheel anders is het, wanneer het licht der genade over u opgaat. Daar verwijt u het Evangelie, dat gij gezondigd hebt tegen een' God, die vóór de schepping der wereld reeds zijnen eenigen Zoon heeft geheiligd, opdat gij in Hem een erfgenaam dee hemels zoudt worden; gezondigd

tegen een' God, die u bij uwe intrede in de wereld ouderliefde en ouderzorg had bereid, en van den eersten dag uws levens n niets dan genade voor genade deed toestroomen; die uwe jeugd bewaakte, in angst u nabij was, in nood u beschutte, in droefheid u troostte, in gebrek u overvloed schonk; die u eene nog grootere blijdschap wilde te smaken geven door zijnen Zoon, dien Hij niet heeft gespaard, maar om uwentwil in dienstknechtsgestalte zond en in vernedering liet sterven, opdat gij in eeuwige heerlijkheid als een kind van God zoudt leven. Toen gij in de wereld kwaamt was het werk uwer rechtvaardiging en heiliging, uwer volkomene verlossing reeds volbracht, het woord der verzoening, des vredes reeds uitgesproken. Dat alles hoordet gij door Gods genade, vóórdat gij iets gedaan hadt, om het waardig te zijn, ja, niettegenstaande gij alle heil geheel onwaardig waart. Heeft God dan aan u verdiend, dat gij Hem niet tot uwen rijkdom hebt verkoren, in Hem niet al uwe vreugde hebt gevonden, aan Hem niet uw leven hebt gewijd? — Spreekt men nu zoo tot u en doodt de verlichtende en verwarmende werking des Heiligen Geestes de ongevoeligheid van den zondaar door het woord der genade in Christus, dan worden er teedere snaren in het binnenste bewogen. Het geweten ontwaakt. De stem van God vindt weêrklank in het gemoed, en het is niet slechts „ik heb ge-

zondigd;" maar, „ik heb gezondigd tegen den Heer.” Op dit laatste woord doet het ontwaakt geweten den nadruk leggen. Het kan niet gezegd worden zonder droefheid in het hart, indien het werkelijk een woord is, dat uit het binnensts voortkomt. — Maar wat zult gij nu doen, die weet, dat gij tegen uwen God, tegen den heiligen Vader der barmhartigheid gezondigd hebt? Volgt gij de inspraak van uw hart, den eersten indruk van uwe gewetenswroeging, dan roept gij uit: mijne misdaad is te groot, dan dat zij vergeven worde; en het is u, als moet gij u verdreven achten van den aardbodem, u voor Gods aangezicht verbergende en zwervende en doolende. Want gij hebt tegen Gods liefde uwen tegenstand, uwe vijandschap gezet, en die u de hand der verzoening toereikte, voor dat gij uwe zonden beleedt, is door u als in het aangezicht geslagen. Neen, als uw geweten ontwaakt uit den langen doodslaap, kunt gij geen vrede en blijdschap vinden door vertroostingen, die u zoeken te verontschuldigen. Het stelt u niet gerust, dat men tot u zegt: gij moet u over uwe zonden niet zoo verontrusten; God is immers vergevensgezind. Ach, gij kunt immers het bedreven kwaad niet uitwischen, en bekommert u ook minder over de straf, dan wel hierover, dat gij tegen God gezondigd hebt! Het kind, dat treurt, omdat het zijne moeder deed weenen, treurt niet, omdat het hare straf vreest, maar omdat het

hare tranen ziet, die het aan de oogen der liefde ontlokte. Als uw geweten waarlijk spreekt, verbiedt het u, langer leugen bij zonde te voegen. Waarheid is het, de waarheid, die uwe ziel zich in tranen doet baden, waarheid, dat gij tegenover Gods goedertierenheid uw haat en verharding geplaatst hebt. Niemand zou de stemming van een, die tot bekeering komt door inzicht in zijnen zondigen toestand, beter dan David kunnen begrijpen. Want hij kende zijne overtreding en zijne zonde was steeds voor hem. Hij wist, dat hij onrein geboren was en op niemand dan op zich zelve de schuld van zijne overtredingen kon werpen. De vreugde ontbrak hem met het geloof, dat hij Gods aangezicht kon verzoenen. Wat richtte hem echter op? Dit immers, dat God lust tot waarheid in het binnenste heeft. Dit immers, dat hij met zijn ontwaakt geweten bij God zou aangenomen worden, omdat God in een ontwaakt geweten lust heeft als in een gemoed, dat zich geheel en al voor Hem ontdekt.

Dit moge dan ook u oprichten, als uw geweten ontwaakt. God heeft lust tot waarheid in het binnenste. De stem van uw geweten is zijne stem, de stem van de waarheid binnen in u. In deze stem heeft Hij een welbehagen, want zij is de weergalm van zijn woord. In uw ontwaakt geweten, dat lust tot waarheid heeft, heeft God lust. Dat dan uwe

droefheid u verblijde. Laat zij eene droefheid naar God zijn. Kan Hij u niet dulden, indien gij u verontschuldigt, Hij ontvangt u, indien gij alleen uzelfen beschuldigt, gelijk de Vader in de gelijkenis zijnen verloren zoon, toen deze uitriep: „ik ben niet meer waardig, uw zoon genaamd te worden; maak mij als een van uwe huurlingen.” Toen de zoon nog verre was, zag hem zijn vader, die met ontferming bewogen werd en tot hem komende hem om den hals viel en hem kuste. Alzoo ontvangt God u, die uw geweten spreken laat. vertroost u toch met de gedachte, dat God lust tot waarheid in uw binnenste heeft, als uw geweten getuigenis geeft aan de waarheid. Ga met uw ontwaakt geweten onbeschroomd naar de Avondmaalstafel. Gods Zoon is ook hier in met zijnen Vader één, dat Hij even als de Vader lust tot waarheid in het binnenste heeft.

Wel mag het eindelijk ook ernstig herinnerd worden aan ieder, die Gods aangezicht zoekt. Zoo dikwijls wij ons toch voor Gods aangezicht plaatsen, verkeerem wij in gevaar van eene houding aan te nemen, die met de waarheid niet overeenkomt. Vouwen wij de handen tot het gebed, wij moeten wel bedenken, dat wij ons dan geheel behooren te vertoonen zooals wij zijn. Men zal ons herinneren, dat wij ons ook bezwaarlijk anders ver-

toonen kunnen, omdat God in ons hart leest, al wilden wij ook alles wat kwaad in zijne oogen is voor Hem verbergen. Toch stemme men ons toe, dat het nog iets anders is, daarhenen te gaan met wraakzucht, nijd of haat in het hart, en zich daarmee zelf voor God te plaatsen. Stelt gij u biddende voor zijn aangezicht, laat dan ook niets voor Hem bedekt blijven, maar openbaar Hem al wat in u omgaat. Hebt gij grieven tegen uwen naaste en valt het vergeven u moeilijk, plaats u dan niet voor den Alwetende, alsof gij de vergevensgezindheid zelve waart. Gij zoudt u kunnen laten verleiden tot het bidden voor uwe vijanden, zonder hun waarlijk vergeven te hebben. Kunt gij niet vergeven, is de wrok in uw hart, laat er dan waarheid in uw binnenste zijn en openbaar het dien, die de verborgene gedachten des harten kent. Zeg Hem: ik kan onmogelijk de hand der verzoening rijken aan iemand, die mij heeft beleedigd, gegriefd, gesmaad, belasterd, bedroefd. Hoe, — antwoordt gij, — dát tot God zeggen? Waarom niet, indien gij het in uzelfen zegt? God heeft lust tot waarheid in het binnenste. Of is er nijd in u, kunt gij niet verdragen, dat gij minder ontvangt en geniet en bezit dan anderen, en vervult bitterheid uw gemoed, omdat gij één talent ontvingt, terwijl een ander vijf talenten heeft; zeg het den Alwetende, in plaats van de houding aan te nemen, alsof gij

zeer dankbaar waart voor de gaven van Gods liefde en diep doordrongen van het gevoel uwer onwaar- digheid. Zeg Hem: ik heb er geen vrede mede, dat mijn deel niet aan dat van anderen gelijk is gemaakt; gij had mij evenveel moeten geven. Hoe, — herneemt gij, — dát tot God zeggen? Waarom niet, indien gij het in uzelfen zegt? God heeft lurt tot waarheid in het binnenste. Of haat gij iemand en is hij u eene ergernis, zoodat gij hem geen goed hart toedraagt, bid dan niet, alsof gij uw naaste liefhadt, maar zeg tot den Alwetende: Heer, ik kan iemand niet liefhebben, die een aan- stoot voor mij is; ik haat hem, al is het ook tegen uw gebod. Hoe — roept gij uit, — dát tot God zeggen? Waarom niet, indien hij het in uzelfen zegt? God heeft lust tot waarheid in het binnenste. Zijt gij eerzuchtig, of eigenzinnig, of hoogmoedig, of nog zeer deugdzaam in eigene schatting, vertoon u toch zooals gij zijt, en spreek ook tegen God als een eerzuchtige, of eigenzinnige, of hoogmoedige, of een, die nog zeer deugdzaam is in eigene schat- ting. Kunt gij u niet onderwerpen aan de leiding van Gods hand, behaagt u de weg niet, waarop Hij u voert, noch de kring, waarin Hij u plaatste, noch de arbeid, waaraan Hij u zette, zeg het Hem, al weet gij, dat uwe woorden Hem niet kunnen behagen, en dat gij u daardoor aanklaagt. God heeft lust tot waarheid in het binnenste. Hij kan

ons onmogelijk verdragen, indien wij ons anders vertoonen dan wij zijn. Wat cordeelt gij van eenen vriend, die anders spreekt dan gij weet, dat hij denkt? Gij twijfelt immers aan zijne oprechtheid. Gij ziet, hij wantrouwt u, vertrouwt u niet geheel. Maar wat zal God dan van ons moeten denken, Hij, die het beginsel eener gedachte kent en niet op ons gelaat behoeft te lezen wat in ons binnenste omgaat? Het is waar, indien wij ons hart zoo voor Hem bloot leggen als het werkelijk is, vervuld met velerlei ongerechtigheid, vervuld met vornehmens, begeerten, raadslagen, gevoelens, waarvan Hij zeggen moet: zij zijn uit den duivel; dan stellen wij onszelven bloot aan zijn rechtvaardig oordeel: ga van mij, gij die de ongerechtigheid werkt. Maar, indien wij ons hart niet voor Hem bloot leggen, zal het dán anders zijn? Door Hem alles te openbaren ontdekken wij al wat ons verontreinigt, drukt en knelt, beschouwen wij onszelven in het licht der gerechtigheid, en zijn wij nabij de verlossing, die in Christus Jezus is. Er is dan althans waarheid in ons binnenste, want wij werpen dan alle leugens van ons door te zeggen: doorgrond mij en ken mij, o Heer, mijn God! zie gij, wat er in mij is. Onwaardeerbaar heil, dat ons ten deel viel door de kennis van eenen God, die de waarheid in ons binnenste wil vinden! Te vergeefs zoeken wij in de wereld iemand, aan wien wij alles kunnen

verhalen wat wij deden en dachten. De woorden zouden ook op onze lippen sterven, indien wij iemand de geschiedenis onzes levens zoo moesten voorleggen, als God haar kent. Schaamte zou ons gelaat bedekken bij het ontdekken van dat heirleger van ongerechtigheden. De indruk zou ook gewis niet gunstig voor ons zijn. Maar aan God kunnen wij alles toevertrouwen, zonder dat het Hem zal verbazen, zonder dat Hij zal terugdeinzen. Hij zal niet met afschuw uitroepen: neen, dát had ik niet van u verwacht. Hij weet reeds alles en weet het beter dan wij het ons kunnen herinneren. Wij behoeven derhalve voor zijnen troon het liegen, huichelen, bedriegen en veinzen, dat in de wereld zoo overvloedig gevonden wordt, niet voort te zetten. Och of de dag spoedig aanbrak, waarop wij ook tegenover elkander konden staan, als stonden wij voor Gods aangezicht! Voor zijn aangezicht staande behoeven wij niet voor de oprechtheid te vreezen. Zou in de wereld eene openhartige belijdenis van al wat wij deden en sprakeu en dachten ons zeer schaden; voor God dat alles belijdende in den naam van Christus, met veroordeeling van onszelven, hebben wij vergeving in het bloed des kruises te wachten. David plaatste zich voor Gods aangezicht zooals hij was, en zoo voor Gods aangezicht staande gevoelde hij eerst recht, hoe groote behoefte hij had aan rechtvaardiging en vernieuwing. „Delg

mijne overtreding uit; schep mij een rein hart, o Heer," dit was toen zijne bede, en deze bede moet de onze zijn, wanneer wij het onreine hart voor God ontdekt hebben. Zouden wij het voor God verbergen, omdat het onrein is? Maar hoe zal het dan ooit gereinigd worden? Indien de geneesheer de wond niet mag zien, welke gij wenscht, dat spoedig geheeld worde, hoe zal er genezing en een dag van rust kunnen komen? Het zien der wonde zal den geneesheer niet verbitteren. Het lezen in uw hart zal den Vader der liefde niet doen besluiten, u verre van zich te werpen. Alleen die met onbepaald vertrouwen tot Hem willen komen, om zich voor Hem te verootmoedigen, alleen die Hem niet in geest en waarheid willen aanbidden, vinden den toegang tot zijnen troon gesloten. Kom gij tot Hem in geest en waarheid. Spreek gij tot Hem in oprechtheid. Behaagt hem waarheid in het binnenste, dan zij geen leugen op uwe lippen of in uw hart, als gij zijn aangezicht zoekt, en geen leugen ook op uwe lippen of in uw hart, als gij naar des Heeren tafel gaat. Want wat den lust tot waarheid in het binnenste betreft, dezen heeft Jezus met den Vader gemeen.

Indien gij nu ook dien lust hebt, laat er dan waarheid in uw hart zijn en op uwe lippen, en zeg met David: „ik heb gezondigd tegen den Heer.”

Meen niet, dat deze belijdenis gelijkloidend is met de meer algemeene „ik heb gezondigd.” Vraagt gij, waarom zij niet hetzelfde beteekent? Het verdient wel eenig onderzoek. Als wij van ons zelve zeggen: „ik heb gezondigd,” dan spreken wij daarmede wel van onze zonde als van onze daad, maar wij veroordeelen haar nog niet als overtreding van Gods gebod, als zonde tegen God. Wij laten het daarbij in het midden, wat onze zonde eigenlijk is, welk oordeel over haar moet uitgesproken worden. Wij laten in het midden, wat er al zoo voor ons uit moet volgen. Door niet van God te spreken, reppen wij ook geen woord van onze schuld tegenover Hem, beoordeelen wij onze zonde niet als eene daad, die ons schuldig voor God doet zijn. De belijdenis: „ik heb gezondigd,” is nog geen schuldbelijdenis. Wij blijven met haar in ons geheel, want door onze zonde op zich zelve te beschouwen, beschouwen wij ons zelve ook niet als zondaar voor Gods rechterstoel. Bij de oppervlakte ons bepalende dalen wij dus niet af in de diepte. Maar geheel anders wordt het, als gij belijdt, dat gij tegen God hebt gezondigd. Dan lokt gij de vraag uit, of Hij dit nu onopgemerkt zal laten, en of gij, tegen Hem gezondigd hebbende, nu niet schuldig staat voor zijn aangezicht, of gij derhalve niet de openbaring van zijnen toorn hebt te wachten? Indien gij belijdt, dat gij gezondigd hebt tegen

God, dan verzekert God u, dat gij niet te verontschuldigen zijt, daar Hij in zijne wet van u eischt, dat gij Hem zult liefhebben boven alles. Dan klaagt gij u zelve voor zijne vierschaar aan en sluit ook alle verontschuldigen buiten, daar gij, u weder verontschuldigende, terstond zoudt belijden, dat gij toch eigenlijk niet hebt gezondigd. Eene verontschuldiging is immers eene vernietiging van de aanklacht. Die zich kan verontschuldigen behoeft zich niet schuldig te gevoelen, en die zich niet schuldig gevoelt zegt niet: „ik heb gezondigd tegen God.”

Gij ziet hieruit, dat er schuldgevoel zijn moet, om den diepen zin der belijdenis te begrijpen, en hebt nu het antwoord voor iemand, die beweren mocht, dat het toch weinig ter zaak doet, hoe hij zich uitdrukt, indien hij slechts verklaart, dat hij behoefte heeft aan vergeving. Het is verre, dat dit onverschillig zijn zou. Behoeft aan vergeving van God onderstelt immers zonde tegen God. Die dan vergeving van God begeert, erkenne ook met duidelijke woorden, dat hij tegen God heeft gezondigd. Zonder deze erkenning blijft de zondenbelijdenis eene onbeduidende kennisgeving, even als de verklaring, dat men een zondaar is, zeer dikwijls weinig meer is dan eene niets beteekenende beschrijving van zichzelf, zonder gevoel van hetgeen er bij onvermijdelijke gevolgtrekking uit die be-

schrijving voortvloeien moet. Zulk eene beschrijving van zichzelf kunnen de duivelen ook geven. Zij laat het hart als steen, ja zij kan uit een steenen hart voortkomen. Maar geen steenen hart is de bron der oprechte, waarlijk hartelijke belijdenis: „ik heb gezondigd tegen den Heer.” Hij, wiens hart zoo spreekt, is verlicht geworden door de waarheid, welke uit God is. Hem heeft God de oogen geopend.

Gelukkig voor ons, dat God onze oogen openen wil, wetende hoe moeilijk wij tot de rechte zondenbelijdenis komen. Hem is het bekend, hoe lang en hoe gaarne wij de oogen sluiten voor onze schuld, terwijl wij die van anderen gewoonlijk in al hare zwaarte wegen, tenzij ons eigenbelang vordert, dat wij voor den naaste eenige verontschuldiging zoeken. God weet, hoe bezwaarlijk wij er toe komen, den balk in onze eigene oogen balk te noemen in plaats van splinter, en ons zonder enig kleed van eigen gerechtigheid voor zijne alles ziende oogen te plaatsen. Omdat Hij ons kent, wil Hij ons ook onze overtredingen als zonden tegen Hem leeren kennen en onze schuld ons leeren inzien. Door den Heiligen Geest verlicht Hij ons, opdat wij ontwaken zouden uit den slaap, waarin wij ons zelve wiegen. Langen tijd kunnen wij hebben voortgeleefd in de zonde en in de wereld, voor de aarde en voor ons zelve. Maar raakt God ons zoo aan door zijnen Geest,

dan doet Hij ons stilstaan. Hij houdt ons dan onze beeldtenis voor oogen. Wij herkennen haar, voorgelicht door Hem. Dan is het niet meer kortaf: ik heb gezondigd, — dit wil ieder toch wel eens van zich zelve getuigen; — maar: ik heb gezondigd tegen God. Die zoo in zijn hart spreekt is wel van zijne gemoedsrust beroofd en heeft wel met zich zelve geen vrede meer, omdat de begoocheling bij hem geweken is en God aan zijn zelfbedrog een einde gemaakt heeft; maar die zoo van zijne gemoedsrust is beroofd en aldus geen vrede meer heeft met zichzelf, is ook zeker te vinden aan den voet van Golgotha's kruis, waar hij bidt: wasch mij wel van mijne ongerechtigheid en reinig mij van mijne zonde. Die zoo bidt, vindt ook zeker geen vrede en geen rust, voordat hij zich met God verzoend weet en in eene onberouwelijke bekeering het vonnis der veroordeeling over elke tegen Hem bedreven zonde krachtig heeft uitgesproken.

Kent gij dezen toestand nu bij ervaring? Indien gij hem kent, weet gij, hoe uw hart zich eerst heeft verzet tegen de waarheid, en hoe het nog dikwijls wederstand biedt, als God u dwingt, haar getuigenis te geven. Dan aarzelt gij niet toe te stemmen, dat de zonden belijdenis van den natuurlijke mensch nog geen schuldbelijdenis heeten mag. Dan looft gij uwen barmhartigen God, dat Hij u de zoo moei-

lijke belijdenis in het hart heeft gegeven, met welke gij u nu als een boetvaardig zondaar, schuldig voor zijn aangezicht, aan de Avondmaalstafel kunt plaatsen.

Ja, loof dan den naam uws Gods, die u uit de waarheid heeft doen geboren worden, die u wijsheid in het verborgene bekend heeft gemaakt en u door zijnen Geest de oogen des harten verlicht heeft. Hebt gij werkelijk lust tot waarheid in het binnenste, dan bezit gij het voorname kenmerk van de schapen der kudde van den goeden herder, die de waarheid is en wiens schapen naar de stem der waarheid hooren.

Begeert gij met dien lust vervuld te zijn? Begin dan, met Jezus voor het licht der wereld, ook voor uw licht te erkennen. Zie dan in Hem het beeld des Vaders, het volmaakte licht. Geef uw hart dan aan Hem, dien de Vader des lights tot u gezonden heeft, om u tot de waarheid te leiden, om u met liefde tot de waarheid te vervullen, om u tot de vrijheid door de waarheid te brengen. Laat Christus in u lichten en gij zult verlicht zijn. Gij zult dan alle duisternis met hare werken haten en in de gemeenschap des Heiligen Geestes door het geloof in den Zoon de verlossing van den leugengeest vinden. Woont Christus eens in u door het geloof, dan moet gij lust tot waarheid hebben, omdat Hij, die de waarheid is, zich dan in u geopenbaard heeft. Dan eerst kunt gij ook

den dag der volkomene openbaring van al wat nu nog verborgen is onbevreesd afwachten. De ure komt, waarin dit woord des Heeren in vervulling gaat: er is niets bedekt, hetwelk niet zal ontdekt worden, niets verborgen, hetwelk niet zal geweten worden. Alle ongerechtigheden treden dan in het licht, hoe geheim ze hier ook zijn gebleven. Hebben wij ze hier voor God met opzet bedekt en verborgen gehouden, zonder ze Hem aan den voet des kruises van Christus beleden te hebben, en zijn wij daarom zonder den vrede door het bloed des Zoons gestorven, die ure zal voor ons eene ure der verschrikking zijn. Dan baat geen roepen van „bergen valt op ons, heuvelen bedekt ons!” Nergens dan schaduw, om schuilplaats te vinden. Onbedekt staan wij dan voor God, en Hij zal geen lust in ons hebben. Zoeken wij hier de duisternis, wij zullen haar daar ook moeten zoeken, al willen wij dan ook niet. Zij blijft dan ons eeuwig deel. Maar leeft hier Christus in ons, hebben wij in Hem geloovende de waarheid lief gehad, zijn woord als de waarheid geëerbiedigd, hebben wij dan ook alleen van zijn bloed de bedekking onzer zonden gewacht, in zijne gemeenschap de vernieuwing onzes harten gezocht; — vrij worde dan ook eens alles openbaar. Op het witte kleed, dat ons dan door Gods genade geschonken is, zal geen smet zijn te vinden! Want wij zijn dan afgewasschen, want wij zijn dan geheiligd, want wij

zijn dan gerechtvaardigd in den naam des Heeren Jezus en in den Geest onzes Gods!

Waarheid in het binnenste! Dit zij derhalve onze leus. Zij is de leus van God, die geen bedrog kan dulden. Zij is de leus van den Zoon, die aan het Avondmaal ieder in de oogen, ieder in het hart lezen wil en lezen kan en werkelijk leest. Voor zijne oogen kan niets anders dan oprechtheid bestaan.

Wees dus ook oprecht en nader bij de gedachtenisviering van zijnen kruisdood met de belijdenis van den boetvaardigen zondaar.

III.

HET MORGENOFFER VAN DEN DAG
DER AVONDMAALSVIERING.

PSALM 51 : 19.

indelijk alzoo de dag der Avondmaalsviering
aangebroken! Voorbereid door uwe overden-
king zult gij dan nu weldra uwen God ont-
moeten in al den rijkdom zijner barmhartigheid aan
de tafel der gedachtenis van den kruisdood des
Heeren Jezus, en den Heer Jezus aanschouwen in
den rijkdom zijner genade bij de teekenen van zijn
lichaam en bloed.

Welk een dag voor u! In den geest te mogen
staan bij de offerande, door welke allen, die geheiligd
worden, in eeuwigheid volmaakt zijn! Uwe
ziel love den Heer, die deze offerande gebracht
heeft, en zij make den God en Vader aller genade
groot, die voor u het licht uit de duisternis heeft
geroepen. Nu moogt gij u vroolijk opmaken, want
vreugde is heden bereid voor allen die treuren
over hunne zonden en die vol zijn van de droef-
heid naar God. Nu met stille dankzegging het
aangezicht Gods gezocht, voor dat gij u aan de

Avondmaalstafel plaatst, en Hem het morgenoffer gebracht ter inwijding van dezen heiligen feestdag.

Het zou niet bevreemdend zijn, dat gij reeds naar zulk een morgenoffer had omgezien, om het in alle stilte neder te leggen aan den voet van Gods troon. Maar het zou wel bevreemdend zijn, dat gij onder al wat gij het uwe moogt noemen iets gevonden hadt, waarvan gij kondt verwachten, dat het in zijne oogen aan al de vereischten eener Hem welbehagelijke offerande voldoen zou. Mochten wij ons morgenoffer voor dezen dag der Avondmaalsviering uit het zijne nemen, dan was het zeker waardig, dat Hij er met welgevallen op neerzag. Maar die Hem iets wil offeren moet zijne offerande uit eigen overvloed kiezen, en wat zal de overvloed zijn van ons, die ons arm voor God moeten achten? Ja, arm voor God zijn wij allen. Want de volheid des hemels en de overvloed der aarde is niet van ons, maar van Hem, die de Heer des hemels en der aarde is. Arm zijn wij allen, en wat nog meer zegt, wat ons eigenlijk zoo arm maakt, wij zijn geheel onrein. Verontreinigd zijn onze lippen, die anders eene offerande des lofs zouden kunnen brengen. Verontreinigd zijn onze handen en ons hart. Waar vinden wij dan een morgenoffer, dat onzen God welbehagelijk zijn zal? Wat zoudt gij zeggen, als gij er een vinden kondt, zonder dat gij tot den hemel behoeftet opteklimmen, of tot den afgrond

behoefdet aftedalen? Wat zoudt gij zeggen, als er eene Gode welbehagelijke offerande kon genoemd worden, die onder het bereik is van de armsten in de wereld, ja eigenlijk alleen onder het bereik van hen, die zich in waarheid arm achten voor God? Gij zoudt u verblijden. Er is iets te noemen, waarmede gij voor Gods aangezicht naderen kunt. Plaats u slechts voor het woord van den man, die zelf zulk eene offerande heeft gebracht. Hij moge u door zijn voorbeeld vrijmoedigheid geven, om aanstonds met uw morgenoffer tot God te gaan, als gij deze verklaring uit zijnen mond verneemt:

De offeranden Gods zijn een gebroken geest.

Zoo sprak David, toen hij onder het gevoel zijner schuld gebukt ging. Hij wist, dat geen slachtofferen hem dienst konden bewijzen, daar hij te doen had met een God, die de zonden uit genade vergeeft en om niet van alle ongerechtigheid reinigt. Kon hij behouden worden door brandofferen, hij was bereid ze te geven. Maar hij kende God te goed, om niet te weten, dat er geheel iets anders dan brandoffer noodig is voor den vrede des gemoeds bij onrust des gewetens. De kloof tusschen den heiligen God en den goddeloozen zondaar wordt door geen bloed van slacht- of brandoffers gedempt. Bekeering alleen tot den levenden God langs den weg

van ootmoedig berouw en hartelijke droefheid over de zonde doet het aangezicht wedervinden van Hem, die voor de nederigen genade bereidt. Verootmoediging slechts, David begreep het, verootmoediging voor God alleen zou hem kunnen redden. Hij verootmoedigde zich. Hij bracht een gebroken geest tot God. God zelf had zijnen geest gebroken, God zelf had hem vernederd. Toen zijn trotsche geest gebroken was, riep hij uit: „Wees mij genadig, o God, naar uwe goedertierenheid.” Met zijnen gebroken geest, voor God verootmoedigd, naderde hij nu dien God, van wien hij wist, dat geen zondaar, die zich voor Hem in het stof buigt, behoeft te vlieden. Offeranden wilde hij nu niet brengen. tenzij dan de offeranden van een gebroken geest. Zulk eene offerande, dit geloofde hij vast, zou God niet versmaden; zulk een offerande zou beter zijn dan duizend brand- en slachtoffers. Hij vertroost zich met de gedachte, dat de offeranden Gods, de Gode behagelijke offeranden, een gebroken geest zijn, en om er zich door te bemoedigen herhaalt hij het met andere woorden: „een gebroken en verslagen hart zult gij, o God, niet verachten.” Ja, gewisselijk zou God het aannemen.

Bemoedig gij u nu insgelijks met deze overtuiging. Gods offeranden, de offeranden die God gaarne aanneemt als Hem welbehagelijk, zijn een gebroken geest. David noemt een gebroken of verslagen geest

niet in het algemeen „eene” Gode behagelijke offerande, maar zeer bepaaldelijk „de offerande,” waarin God lust heeft, zoodat ieder die zulk een offer brengt, gelooven mag, dat hij geen andere offers meer kan brengen. Wij zeggen dan ook niet te veel, als wij ons aldus uitdrukken: een gebroken geest is de Gode welbehagelijke offerande des zondaars. Laat ons hierbij nog even stilstaan. Vraagt men, waarom zij zoo genoemd mag worden? Omdat hij, die zulk eene offerande brengt, in zijne armoede niets dan ellende aan God heeft te toonen, om zijne armoede niets dan genade van God heeft te vragen.

Kunt gij dan in den morgenstond van den dag der Avondmaalsviering beter toegerust zijn, dan met de offerande van een gebroken geest?

Achten wij met David een gebroken geest de Gode welbehagelijke offerande, het zij allereerst, omdat hij, die zulk eene offerande brengt, in zijne armoede niets dan ellende aan God heeft te toonen. Wilt gij u zijne beeldtenis geschetst zien, om u hiervan te overtuigen? Neem dan eerst den natuurlijken mensch voor de oogen uwer verbeelding, om hem tegen over dezen te stellen. Den natuurlijken mensch is een gebroken geest eene zeer vreemde zaak. Waarom zou hij toch verslagen

zijn van hart? Hij meent, dat hij aan God het zijne geeft; daarom komt het niet in hem op, zich arm voor God te gevoelen. Integendeel gevoelt hij zich rijk voor God in zijne gewaande gerechtigheid, en zoo hij zich al zondaar noemt, is het meer, om niet met de geheele wereld in strijd te geraken, dan omdat Hij een levendig gevoel van schuld en van de boosheid zijns harten zou hebben. De natuurlijke mensch wandelt naar het vleesch, en aan het vleesch is hoogmoed eigen. Zegt hem ook zijne rede, dat er een oneindige afstand is tusschen God en het schepsel, die afstand gevoelt hij eigenlijk meer als schepsel tegenover eenen almachtigen, dan als zondaar tegenover eenen heiligen God. Zoolang in den natuurlijken mensch geen schuldgevoel is, zoolang hij geen oogen heeft voor de verdorvenheid zijns harten, is hij niet waarlijk gebogen. Een gebroken geest en verslagen hart eerst, nadat er met groote kracht aan de deur zijns harten geklopt is, en hij zijne oogen heeft geopend voor de ellende, in welke hij zoo lang geheel onwetend en zonder nadenken heeft gewandeld. Een gebroken geest eerst daar, waar de mond uit de volheid der overtuiging verklaart: Al mijne deugd is een verwerpelijk kleet voor God; ik heb geen volmaakt goed werk aan te wijzen, of wat spreek ik van eenig goed werk? Ik heb het kwaad liever gehad dan hetgeen goed heeten mag. Mijne zonden zijn niet

te tellen. Mijn leven is ééne zonde, omdat mijn leven niet aan God was gewijd, maar alleen aan mij zelve. Waarmede zal ik dan nu meenen, dat ik aan God welbehagelijk ben geweest? Ik heb God niet behaagd, maar mij zelve, en daardoor een schat van toorn mij vergaêrd, die mij alle hoop op eeuwig leven in Gods gemeenschap ontnemt. Hoe zou ik ook in Gods gemeenschap kunnen leven? De overleggingen mijns harten zijn boos en vijandig tegen Hem, die te recht over alles wil heerschen. Ik heb de lusten des vleesches liefgehad en in zelfverheffing behagen gevonden. Waarmede zal ik nu verschijnen voor Gods aangezicht? Ik verschijn voor Hem met eene ontzettend groote schuld, die mij geen rust mag laten. Ik verschijn voor Hem in al de goddeloosheid van mijn ongodelijk streven, dat mij plaatst onder den vloek der wet. Ik ben arm aan geestelijk goed, omdat ik rijk ben aan ellende door al het bedenken mijns vleesches. Ik ellendig mensch! Die als een ellendige zoo spreekt is niet meer de hoogmoedige van vroeger. Die zoo spreekt mag vrijelijk tot God gaan. God zal zijne offerande van een gebroken geest aannemen. Want terwijl God de hovaardigen wederstaat, geeft Hij genade aan hen, die zich voor Hem vernederen. Kan Hij niet verdragen, dat een zondaar zich in het hooge en heilige, waar Hij woont, zelf eene woning zou maken, en moet alle zelfverheffing der onrechtvaar-

digen den hoogen en heiligen God wel een gruwel zijn, geen gruwel is Hem de man, die in zijne armoede als een arme voor Hem verschijnt. Neen, van dezen wendt Hij de oogen niet af, want Hij is een God van ontferming. Terwijl Hij zijne ontferming niet toonen kan aan iemand, die daaraan geen behoefte gevoelt, breidt Hij zijne handen uit over iederen verloren zondaar, die zonder zijne ontferming in zijnen druk zou versmachten. God is een God van vertroosting. Terwijl Hij niet vertroosten kan waar volstrekt geen droefheid naar Hem is, heeft Hij balsem gereed voor den gewonde, die door schuldgevoel vele pijnen der ziel heeft te lijden. Een gebroken geest moet Hem dan wel eene offerande zijn, welke Hij met welgevallen aanneemt. Brengen wij Hem eene offerande, waarbij wij de houding aannemen, alsof wij Hem uit onzen overvloed iets afstaan, dan weigert Hij haar, omdat Hij te hoog is en te rijk, dan dat Hij van zijne minderen, van zijne schepselen, van de kinderen des onreinen stof iets als gave zou aannemen. Hij wordt toch niet door menschengaven gediend, daar alles wat des menschen eigendom genaamd wordt Hem wettig toebehoort. Maar offeren wij Hem een gebroken geest, dan erkennen wij juist daardoor, dat Hem alle eer toekomt en wij Hem alle gehoorzaamheid schuldig zijn, maar haar ook schuldig zijn gebleven, en wij hierdoor schuldig geworden zijn voor Hem, die geen ongerechtigheid kan dulden.

Hebben wij niets dan ellende aan God te toonen, omdat wij ons zoo arm gevoelen door het leven buiten zijne gemeenschap, laat ons dan ook met deze onze offerande vrij naderen. Want onze gebroken geest geeft aan God de eer, die Hem zoolang is onthouden.

Een gebroken geest wordt bovendien de Gode welbehagelijke offerande genoemd, omdat hij, die zulk eene offerande brengt, om zijne armoede niets dan genade van God heeft te vragen. Het kan uit den aard der zaak in hem, die met een verslagen hart tot God nadert, niet opkomen, in zichzelf te roemen. Waarin toch zou zijn roem bestaan? Hem ontbreekt alle grond tot roemen voor God. Hij noemt zich een kind des toorns. Hij erkent, dat Hij Gods gemeenschap onwaardig is. Al prezen hem ook alle menschen, hij zou er niets aan hebben, want hij is beschaamd voor God. Zijne ziel is gedrukt door den last, waaronder zijn gemoed bezwaard is. De toekomst is hem donker, omdat zijn verleden in het duister ligt. De vreugde is verre van hem geweken. De vrijmoedigheid verliet hem geheel. Daar staat hij voor God, geheel in de houding van den tollenaar der gelijkenis. Evenmin als deze zijne oogen durfde opheffen of naderbij komen, durft hij het. Wilt gij hem hooren spreken? Mijne zonde is steeds voor mij, zoo klaagt hij in zijne eenzaamheid. Ik ben een vreemdeling in het koninkrijk Gods. Ik kan mijne ongeregtigheden niet voor God bedekken.

Ik kan mijn hart niet vernieuwen. Ik ben wel arm en ellendig. O God, doe mij niet naar hetgeen ik verdien. Ja, genade heeft hij noodig. Genade bij God! Heeft hij haar gevonden, wat zou hem dan nog ontbreken? Maar hem ontbreekt nu nog alles, en omdat hij dit gevoelt, blijft genade zijn laatste woord. Genade! God moge zich over hem erbarmen! God moge hem de zonden niet toerekenen, die hem nu schuldig doen zijn, en zijn hart vernieuwen, dat hem door zijne onreinheid zoo ellendig gemaakt heeft. God moge hem verlossen van zijne overtredingen en hem tot een nieuwen mensch herscheppen. Genade heeft hij noodig om weer adem te kunnen halen, zonder dat hij bij elken ademtucht een last van hemelhooge bergen op zijn hart voelt drukken. Zonder genade zal hij niet kunnen leven. Daarom heeft hij geen andere bede dan die, welke David had: „Wees mij genadig, o God, delg mijne overtreding uit, schep mij een rein hart. Verwerp mij niet van uw aangezicht.” Wat dunkt u van de ontvangst, welke God bereiden zal aan hen, die zoo smeekend tot Hem komen? Wat dunkt u van de offerande des gebroken geestes, die aldus door den zondaar gebracht wordt? God zal haar niet verachten, want Hij is een God, die mildelijk geeft. Gij verhindert Hem mildelijk te geven, als gij verontschuldiging op verontschuldiging stapelt, uwe zonden bedekt, vergoelijk en verkleint, u de boos-

heid uws harten ontveinst en dan ook voor God loochent. Maar gij geeft Hem gelegenheid om u al den rijkdom zijner liefde te toonen, als gij u aan zijne genade overgeeft. God verheerlijkt zich het liefst in geven, en wel in geven om niet. Met koninklijke mildheid stelt Hij liefst zijne hemelsche schatkameren open, om er onbekrompen uit te nemen en rijke gaven uit te deelen. Nooit is Hem de gelegenheid daartoe beter geschonken, dan wanneer een arme van geest zich voor zijn aangezicht stelt. In zulk eenen kan Hij zich verheerlijken. In zulk eenen kan Hij toonen, hoe rijk Hij in genade is. Daar komt een onrechtvaardige tot Hem. Zal hij loon naar werken ontvangen en in de buitenste duisternis geworpen worden? „Neen, want voor onrechtvaardigen gaf God zijnen Zoon in den dood, en met het bloed diens Zoons wischt Hij alle onreinheid af en delgt Hij alle schuld uit. Zal Hij hem niet verlossen? Ja, want door den Heiligen Geest verandert Hij den geheelen mensch en doet Hij het oude nieuw worden. Aan een gebroken geest kan hij het best doen zien, welke de vervulling is zijner belofte: „Ik zal water gieten op den dorstige en stooomen op het drooge.” Daarnaar smacht juist de mensch, die gebukt gaat door inwendigen rouw wegens zijne overtredingen, en dien mensch neemt God aan, terwijl die mensch genade aannemen zal.

Waarmede zult gij dan nu voor Gods asngezicht verschijnen, indien gij Hem heden een morgenoffer wilt brengen? Gij vraagt het immers niet langer. Gij zoekt niet meer, alsof zondaren uit velerlei eene keuze hadden te doen. De offeranden, die God behagen, zijn een gebroken geest.

Kunt gij nu zulk eene offerande brengen, breng haar dan vrijmoedig. Kunt gij zulk eene offerande nog niet brengen, vraag haar dan ootmoedig.

Ja, breng vrijmoedig de offerande eens gebrokenen geestes, gij verslagene van hart, die aan het woord Gods getuigenis geeft, dat het waarheid spreekt, als het den zondaar, die niet door het geloof in Christus gerechtvaardigd is, ellendig noemt. Gevoelt gij u ellendig, wij zullen u niet toeroepen, dat gij u Gode onwaardige voorstellingen maakt van zijne liefde. Wij zullen u niet ter uwer bemoediging wijzen op het goede, dat toch nog in u is, of dat gij gedaan hebt. Wij wijzen u alleen op den Heer Jezus Christus, die gekomen is om de gebrokenen van hart te genezen en de verslagenen op te richten. In Jezus Christus, zijnen geliefden Zoon, heeft God zich als de God der gebrokenen en verslagenen van geest, als de God der ellendigen geopenbaard. Was Hij reeds zoo barmhartig voor eene wereld, die Hem niet zocht, hoe veel te meer zal Hij rijk zijn in barmhartigheid voor degenen, die door het woord zijner genade tot Hem zijn getrokken. Maar gij

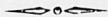
klaagt zeker hierover juist het meest, dat gij zijn aangezicht niet genoeg zoekt. Gij veroordeelt misschien uzelf, omdat gij dagen en weken kunt voortleven, alsof God niet de eenige bron des levens en des lichts, der vreugde en der gerechtigheid was. Gij noemt u welligt juist daarom zoo ellendig, omdat gij niets of zoo weinig van een' gebroken geest in u ontdekt. Meent gij ook, dat uw goedstoestand juist daarom zoo ellendig is, omdat gij u niet levendig genoeg van uwe ellende door de zonde bewust zijt? Wil dan eens op de vraag antwoorden, of gij over u zelve voldaan zijt. Gij klaagt u zelve toch zeker aan en hebt velerlei beschuldiging tegen u in te brengen. Gij zoudt immers gaarne anders willen worden, dan gij nu zijt. Gij stemt toe, dat gij in uwe armoede niets dan ellende aan God hebt te toonen en om uwe armoede niets dan genade van God hebt te vragen. Wil dan ook niet langer met uzelf twisten over het meerder of minder recht, waarmede gij u tot de gebrokenen van geest zoudt mogen tellen; maar vertroost u liever met de zekerheid, dat Jezus Christus in de wereld gekomen is, om te zoeken en te behouden dat verloren is. Acht gij uzelf verloren, twijfel dan niet, dat Jezus u zoekt. Hij is gekomen om zondaars te roepen tot bekeering. Zijt gij in uwe schatting een zondaar in den vollen zin des woords, Hij roept dan ook u tot bekeering.

Hij heeft gezegd, dat zij, die gezond zijn, een geneesheer niet noodig hebben. Meent gij nu, dat gij onmogelijk door u zelve tot bekeering kunt komen, omdat gij zoo zwak zijt, Jezus staat daar voor u, om u de hand te reiken en te redden, door u op den verschen en levenden weg te brengen. Waartoe langer onderzocht, of gij wel verslagen genoeg van hart zijt en gebroken genoeg van geest? De vraag is, of gij zonder Jezus leven kunt. De vraag is, of Jezus u uitwerpen zal, indien gij zijne gemeenschap zoekt. Op beide vragen geeft gij immers zonder aarzeling een ontkennend antwoord. Wat wilt gij dan nu meer? Een gebroken en verslagen hart zal God niet verachten. Een, die bij God niet veracht wordt, is bij Jezus zonder twijfel welkom, want Hij is de barmhartige Hoogepriester, die door zijne volkomene offerande den weg tot het binnenste heiligdom geopend heeft. Nader dan vrij door Hem met uwe offerande. Onaanzienlijk is zij; maar gij brengt haar ook niet, om er iets door te verkrijgen. Het offer van Christus is gebracht, om u deel te doen hebben aan alles waarnaar gij hongert en dorst. Hongert en dorst gij waarlijk naar het leven Gods, en is er daarom een gebroken geest in u, dan zult gij ook verder komen. Hij, die het goede werk in u begon, zal het zeker voltooiën tot verheerlijking van de kracht der werking des Heiligen Geestes.

Van de werking des Heiligen Geestes moet gesproken worden, waar de geest des menschen gebroken is. Is het God, die door zijnen Geest de oogen des zondaars opent, hem aan zichzelf ontdekt, hem voor zichzelf vernedert en alzoo verslagenheid des harten in hem wonen doet, en meent gij de offerande eens gebroken geestes nog niet te kunnen brengen, vraag haar dan ootmoedig van Hem, die niet toelaat, dat gij met ledige handen verre van Hem zoudt blijven staan. Hebt gij reeds tot uzelf moeten zeggen: ik bemerk, dat er nog veel met mij gebeuren moet, voor dat ik de offerande Gods, een gebroken geest, aan den voet van zijn troon kan nederleggen, laat u dit opwekken tot het onderzoek naar de oorzaken van een gemoedstoestand, waarin gij het koninkrijk Gods bezwaarlijk zult kunnen ingaan. Zoekt gij dan ook wel met ernst den Heer Jezus? Misschien wel niet, omdat gij geen behoefte aan Hem gevoelt. Die gezond zijn hebben toch een geneesheer niet noodig. Die een gebroken geest niet kennen, vragen ook niet ernstig naar Hem, die gekomen is om gebrokenen van hart te genezen. Maar gij moet toch naar Hem vragen, zoo het ooit bij u ernst worden zal met het vragen naar den eenigen levensweg, en naar dezen vraagt gij niet, zoolang gij u niet voor God verootmoedigt. Vraag dan eerst, dat gij moogt leeren, u voor God te vernederen. Vraag dan eerst, dat gij

uzelven moogt leeren kennen. Bid om de verlichting door den Heiligen Geest, opdat gij moogt nederdalen van de hoogte, op welke gij in eigene schatting staat. Zijt gij nedergedaald in de diepte, waarin de zondaar te huis behoort, dan zal de gebroken geest niet verre van u zijn. God is bereid, u dien te doen kennen, u geheel te ontdekken aan uzelf. Welgelukzalig ieder, wien de ware zelfkennis is geschonken. Zij is verkieslijker dan alle andere wijsheid. Zij leert opstaan en tot God gaan en tot Hem zeggen: Maak gij mij levend door uwen Geest. Zoo moeten wij bidden. God antwoordt dan uit het hooge en uit het heilige: Ik woon bij dien, die eens verbrijzelden en nederigen geestes is, opdat ik den geest der nederigen en het hart der verbrijzelden levend make. God antwoordt zoo door den Heer Jezus Christus aan de Avondmaalstafel. Daar verbreekt Hij den hoogmoedigen geest van ieder, die wel met een gebroken geest tot Hem zou willen komen. Door het woord, dat gij in uwe verbeelding op brood en drinkbeker lezen moet,

„tot vergeving van zonden”,
 delft Hij voor uwen hoogmoed een graf. Werp er alle hooge gedachten van uzelf met allen twijfel aan Gods liefde in, en neem de offerande des Heeren Jezus aan, terwijl gij in den geest aan den voet van zijn kruis uwe nederige offerande neerlegt.

IV.

BIJ BROOD EN DRINKBEKER.

En Hij nam brood en als Hij gedankt had brak Hij het en gaf het hun, zeggende: dit is mijn lichaam, dat voor u gegeven wordt; doet dit tot mijne gedachtenis. Desgelijks ook den drinkbeker na het Avondmaal, zeggende: deze drinkbeker is het Nieuwe Testament in mijn bloed, dat voor u vergoten wordt.

(Luk. 22:19, 20.)

De drinkbeker der dankzegging, dien wij zegenen, is hij niet eene gemeenschap des bloeds van Christus? Het brood, dat wij breken, is het niet eene gemeenschap des lichaams van Christus?

(1 Kor. 10:16.)

Laat ons met vrijmoedigheid toegaan.

Hebr. 4: 16.

Wij kunnen begrijpen, dat sommigen zich verre houden van de tafel des Heeren, indien zij alleen op hunne onwaardigheid zien. Wanneer wij hen opwekken, om even als de melaatsche tot den Heer te gaan en van Hem de reiniging te begeeren; wanneer wij u toeroepen: volg het voorbeeld van den man, die niet wachtte, tot dat hij van zijne melaatschheid genezen was, maar juist om er van genezen te worden den Heer zocht; dan is het niet geheel onnatuurlijk, dat wij ten antwoord ontvangen: er kan geen gemeenschap tusschen den heilige en de onreinen zijn, en daarom willen wij ons eerst reinigen en versieren, om onze afzichtelijke gestalte te verbergen. Al is dit nu niet geheel onnatuurlijk, het kan daarom niet goedgekeurd worden. Schroomde de Israëliet geenszins, zich tot zijn zondoffer in betrekking te stellen, en zou het dwaasheid geweest zijn, dat hij gezegd had: ik waag het niet, dit reine offerdier te ver-

ontreinigen; schroom gij dan ook niet, tot den Heer te gaan, om door Hem als door uw zondoffer gereinigt te worden. Hij heeft geheel vrijwillig al uwe overtredingen op zich genomen. Hij heeft zich zoo diep vernederd, als naar Gods raad noodig was, om het werk der verlossing te volbrengen. Hij is gestorven voor uwe zonden en in Hem heeft God ze vergeven. Zoo behoeft gij dan niet meer op uzelf te zien, als kondet gij daar oorzaak tot vrijmoedigheid vinden, om van God uw heil te verwachten. Gij moet niet eerst dan tot Christus durven gaan, wanneer gij u zelve aanvankelijk hebt gereinigt, maar terstond, opdat gij door Hem moogt gereinigt worden. Hij is het, die u roept. Zie de tafel des nieuwen Verbonds. Het is, alsof zij des Heeren woord „het is volbracht” heeft opgevangen en u teruggeeft. Op dat woord moet gij uwe vrijmoedigheid bouwen. Al zijn uwe ongerechtigheden als de sterren des hemels ontelbaar, al waren veler oogen op u gevestigd als op een der grootste zondaars, al riep men u van alle zijden toe: „wilt gij tot den Heer gaan, gij, die u in het duister moest verbergen?” al fluisterde men onder elkander, op u zinspelende: „zie, deze wil ook al aan de tafel des Heeren gaan aanzitten — maar het is eene ongehoorde zaak; wat matigt deze zich wel aan?” laat u niet terughouden, indien gij namelijk gebukt gaat onder den last uwer schuld,

indien gij namelijk met een gebroken hart en een verslagen geest komt, indien gij namelijk de droefheid naar God kent en zijne genade zoekt, niet om met te grooter vrijheid te kunnen zondigen, maar om des te zekerder van de dienstbaarheid der zonde verlost te worden. Laat u niet terughouden. Geef gij, dat Jezus gekomen is om zondaars te zoeken en verlorenen te behouden, zeg dan ook tot uzelf: indien het waar is, dat de Heer Jezus door ééne offerande in eeuwigheid volmaakt heeft degenen die geheiligd worden, dan mag ik ook de vrijmoedigheid hebben, om tot Hem te komen, opdat mijne zonden, die mij verontreinigen, voor Gods aangezicht bedekt mogen zijn. Waardoor zou ik het van verre blijven staan ooit kunnen rechtvaardigen? Is Hij gekomen om het verlorene te zoeken, Hij zoekt dan mij; want ik ben verloren. Is Hij gestorven, opdat de zondaar zou leven, Hij wil dan, dat ik door Hem leven zal, want ik schaam mij de belijdenis niet: van de grootste zondaars ben ik er één. — Ja, geef dit ten antwoord aan ieder, die u zou willen verhinderen, u heden den Heer voor te stellen, alsof Hij van zijn kruis u aldus toesprak: Om uwentwil ben ik zoo verhoogd aan dit hout der schande. Om uwentwil ben ik zoo vernederd en gepijnigd. Voor u is het, dat ik mijne ziel tot rantsoen geef. Verheerlijk mij dan nu door tot mij de toevlucht te nemen. — Laat u dan door Hem

brengen waar gij moet zijn, om genade te vinden. Kom met vrijmoedigheid tot Hem, die alles voor u volbracht heeft. Wilt gij voor uwe vrijmoedigheid nu nog een beteren grond?

Door ééne offerande heeft Hij in eeuwigheid volmaakt degenen die geheiligd worden.

Hebr. 10 : 14.

Door dit woord wordt ons verzekerd, dat wij zonder aarzeling het leven onder de wet kunnen vaarwel zeggen, om het hoofd blijmoedig onder de bedeeeling der genade op te heffen; dat wij ons niet langer behoeven te vermoeien, om door onze werken het eeuwige leven te zoeken, daar het ons in Christus om niet is gegeven. Hij heeft ééne offerande voor de zonden gebracht, Hij heeft zich geheel en al aan het gebod des Vaders onderworpen. Hij is volkomen gehoorzaam geweest, en deze zijne volkomene gehoorzaamheid maakt Hem tot de offerande, die alle andere offers voor de zonden overtollig doet zijn. Na haar gebracht te hebben is Hij ter rechterhand Gods gezeten, om nooit weer te sterven. Eens voor altijd heeft Hij dus gedaan wat tot vernietiging van de zonden noodig is, bewerkt wat de offers onder de bedeeeling des ouden

Verbonds evenmin konden bewerken als de inspanning van allen, die door hunne eigene gerechtigheid hunne ongerechtigheid voor God zouden willen bedekken. Door zijne ééne offerande heeft Hij gedaan wat niets of niemand anders bewerken kon: voor altijd hen volmaakt, die geheiligd worden, dat is, die in den Heer Jezus geloovende van hunne zonden verlost geheel aan God toegewijd zijn. Door zijne offerande heeft de Heer Jezus allen, die God zich uit de wereld afzondert en toeëigent, daar gebracht waar zij als geheiligden zijn moeten. En waar moeten zij dan zijn? Daar, waar de zondaar kan zeggen: ik ben gerechtvaardigd; mijne zonden worden niet meer toegerekend. Daar, waar de zondaar kan verklaren: ik heb de vergeving van mijne overtredingen en ben als kind van God aangenomen. Daar, waar de zondaar onbeschroomd kan vragen: wie zal beschuldiging tegen mij inbrengen? Daar, waar de zondaar kan uitroepen: aan mijne gerechtigheid ontbreekt niets. Daar heeft de Heer Jezus door zijne ééne offerande allen gebracht, die geheiligd worden. Hij heeft hen als gereinigd, gerechtvaardigd, volmaakt voor de oogen zijn Vaders geplaatst, Hij, de reine, de rechtvaardige, de volmaakte, die geen zonde heeft gekend, maar voor ons zonde gemaakt is door God, opdat wij in Hem gerechtigheid Gods zouden worden; die onze zonden in zijn lichaam heeft gedragen op het hout, opdat wij van

de zonden verlost der gerechtigheid leven zouden; die in gelijkheid des zondigen vleesches verschenen is, opdat de zonde in het vleesch zou veroordeeld worden, hetgeen voor de Wet, als krachteloos door het vleesch, onmogelijk was.

Om u tot de geheiligden te kunnen rekenen, moet gij tot den Heer Jezus in betrekking staan, in de innigste gemeenschap met Hem leven. Om met al de geheiligden u in de ééne offerande des Heeren Jezus te kunnen verheugen, moet gij met hen in Hem gelooven. Gij doet het, als gij u bij deze ééne offerande plaatst en haar als uw zondoffer beschouwt, en daarbij in uw hart spreekt: „Dit offer is voor mij gebracht; als mijn zondoffer neem ik het aan, om er mede te verschijnen voor Gods aangezicht. Hier heb ik een volkomèn zondoffer, dat mij volmaakt. De gemeenschap des lichaams en des bloeds van den Heer Jezus geeft mij wat ik moet hebben, om rechtvaardig voor God te verschijnen, de vergeving van al mijne zonden.”

Zie nu de vertroosting des Avondmaals. Het verzekert u, dat gij niet hoeft rond te zien naar een zoenoffer ter verzoening van uwe zonden, alsof de Heer Jezus niet voor uwe zonden gestorven was; dat gij u geen pijnigingen of kastijdingen hoeft op te leggen, alsof gij daardoor, en niet door tot Jezus de toevlucht te nemen, u bevrijden kondt van de schuld, die door al uwe overtredingen op

u rust; dat de Heer Jezus alles heeft volbracht wat voor u volbracht worden moest, zoo gij met God verzoend in vrede met Hem zoudt kunnen leven en sterven. Op de ééne offerande, aan welke gij dit hebt te danken, wijst het Avondmaal. Het spreekt van uwe volmaaktheid, die in Christus is, op ondubbelzinnige wijze. Als het gedenkteeken van het door Hem voltooide werk der volkomen verlossing staat de Avondmaalstafel voor u, en zij brengt u het woord des Heeren over, dat alle tegen u ingebrachte beschuldiging moet doen verstommen: de zonden zijn vergeven! De Avondmaalstafel is de vinger, die u op de ééne offerande van Christus wijst als ten eeuwigen dage voldoende ter vernietiging van al uwe schuld. Zij brengt u volle vertroosting. Want door u des Heeren Jezus offerande in dat licht te laten beschouwen plaatst zij u bij den grond uwer vrijmoedigheid en bij de bron uwer gemoedsrust, en hier juist moet gij geplaatst worden om blijvende vertroosting te kennen.

Zonder aarzeling dan ook met al uwe zonden tot Jezus Christus, zonder eenige terughouding, om niet den schijn aan te nemen, alsof gij liefst zoo weinig mogelijk aan zijne verlossing wildet dank weten. Zeg niet bij uzelf: „neen, nu nog niet, maar later.” Tracht niet eerst te beproeven, of gij tot uwe rechtvaardiging ook zelf nog iets zoudt kunnen bijbrengen. Zeg niet: „eerst ik, daarna de

Heer; aan mij het begin der schulduitdelging, aan den Heer de voleindiging dezer zaak." Geloof toch, dat de Heer Jezus, de rechtvaardige, uwe deugd niet behoeft, om u door zijne ééne offerande in eeuwigheid volmaakt voor God te doen staan. Hij heeft, door zijne volmaakte gehoorzaamheid in volkomen zelfverloochening, volbracht hetgeen tot uw behoud door Hem moest gedaan worden. Al uwe zonden, van de kleinste tot de grootste, al uwe ongerechtigheden, zoowel die, waarover gij u het allerminst bekommert, als die u het meest doen vreezen, heeft Hij gedragen. Wenschen wij onze schuld vernietigd, onze ongerechtigheden bedekt te zien, dan tot Christus als het volmaakte zondoffer, en niet eerst zelf getracht, de bestaande schuld te verminderen, niet beweerd, dat de ongerechtigheden door goede werken te bedekken zijn. Daarom ook niet gewacht met de verkondiging van den dood des Heeren, tot dat gij kunt wijzen op menigte van goede werken, even alsof de rechtvaardigen alleen de eere waardig zijn van daar aan te zitten! Maar u opgemaakt terzelfder ure, waarin gij erkent en er u over bedroeft, dat gij vijandschap bedacht hebt tegen God. Naar het kruis van Christus! Daar is uw zondoffer. Dat zondoffer heeft alles voor u tot een goed einde gebracht. Waar is dan plaats voor de hoogmoedige gedachte: ik wil zelf opbouwen wat ik heb afgebroken? Christus heeft

voor u opgebouwd; uw vrede woont nu in hetgeen Hij voor u opgebouwd heeft.

Ik wil hen niet nuchteren van mij laten, opdat zij op den weg niet bezwijken.

Matth. 15 : 32c.

Zoo sprak de Heer Jezus eens in Galilea, toen Hij zich ontfermde over duizenden, die drie dagen lang zich alle moeite hadden getroost, om van zijne lippen woorden des levens te hooren. Onveranderlijk in zijne barmhartigheid spreekt Hij nog even zoo, als Hij aan zijne tafel hongerenden naar de gerechtigheid ziet, die naar brood en drinkbeker grijpen, om in de gedachtenisviering van zijnen dood verkwikking der ziele te vinden. Onthaalde de Heer die talrijke schare uit liefde op brood en visch, nog veel liever wil Hij in onze geestelijke behoeften voorzien. Hebt gij heden bij de Avondmaalsviering zijnen zegen noodig en zult gij niets ontvangen hebben, zoolang gij met de teekenen van zijn lichaam en bloed niet tevens deel aan Hem zelve hebt gekregen, en alzoo vrede met God en blijdschap des gemoeds en kracht om te wandelen in nieuweheid des levens, dan zal Hij u nu ook niet zonder dat laten henegaan. Hij zal u niet nuch-

teren laten voortwandelen op uwen weg naar het graf!

Jezus ontfermt zich nog altijd over hen, die zichzelf niet kunnen verzadigen. Met het oog op de dischgenooten aan de tafel des nieuwen Verbonds laat Hij zich door het Evangelie zijner genade ook heden nog aldus hooren: „Ik wil hen niet nuchteren van mij laten, opdat zij op den weg niet bezwijken.” Met dit woord voor u moet gij gelooven, dat Hij aan de behoeften denkt, die zij hebben; dat Hij voor het gevaar vreest, waaraan zij bloot staan: dat Hij bereid is hun te geven, wat in zijne macht is.

Al had de schare, over welke Jezus zich ontfermde, Hem zelve haren nood bekend gemaakt, Hij had niet beter ingewijd kunnen zijn in hare behoeften. Maar niemand heeft tot Hem van het gebrek aan leeftocht gesproken. Hij is het, die er aan denkt, zonder dat iemand er Hem opmerkzaam op maakt. Zijne scherpziende oogen, oogen, die doordringen tot op den grond des harten, hebben ook de korven doorzocht, die nu geen bete broods meer verbergen. Zijne zorgende liefde heeft reeds aan den honger der duizenden gedacht, voordat nog één over den honger heeft geklaagd. Het zijn niet de discipelen, die anders zeer goed in de gelegenheid waren, om onder de menigte rondgaande het fluis-teren te hooren der vreeze: indien wij zonder spijs

moeten heen gaan, dan bezwijken wij licht op den weg. Jezus denkt daaraan, de herder, die zijne schapen niet in dorre woestijnen laat doolen. En denkt Jezus zoo aan den nood des lichaams, wat dunkt u, zou Hij ook niet denken aan de veel meer dringende behoeften der ziel?

Zoovelen er heden tot het Avondmaal komen, zij mogen vertrouwen, dat Hij denkt aan de behoeften, die zij hebben. Hij weet, dat er onder hen zijn, wier hart verslagen is en gebroken, wier zonden hun niet langer verborgen zijn, wier schuld hen drukt en wier vijandschap tegen God hen met de vrees des doods en der vergelding verschrikt. Geloof toch, gij die over uwe zonden treurt en door droefheid naar God tot de teekenen van 's Heeren lichaam en bloed wordt gedreven, Hij denkt aan hetgeen gij behoeft. vertroosting hebt gij noodig. Gij moet overtuigd worden van de waarheid der prediking, dat Christus bepaald voor uwe zonden is gestorven, dat Hij zijn leven tot uw behoud ten offer heeft gebracht, dat het bloed des kruises van Golgotha u van alle ongerechtigheid reinigt. Bij u moet een einde komen aan dat twijfelen, aan die onzekerheid, waarin gij of tot heden leeftet, of u telkens op nieuw ziet teruggebracht, om vrijmoedigheid te hebben tot de blijdschap des geloofs, die in het kruis van Christus doet roemen en alle kruis des tegenwoordigen levens met vreugde leert ver-

dragen. Heb goeden moed. Jezus weet, dat gij vertroosting behoeft. Jezus weet, dat gij in het geloof moet bevestigd worden, dat het verslagen hart binnen in u moet worden verblijd en het gebogen hoofd moet worden opgericht. Hij, die niet noodig heeft, dat iemand Hem zegt wat in den mensch is, Hij denkt aan uwe behoeften, zoo zeker als Hij dacht aan den nood der schare, die niets had om te eten. Gij hebt misschien vergeten, Hem alles bekend te maken. De Heer vergeet u daarom niet. Ook zal Hij u niet vergeten, die wel tot zijne tafel komt, omdat gij het aldus door opvoeding, onderwijs, gewoonte geleerd hebt, maar die nog te weinig van de vraag, wat gij moet doen om behouden te worden, eene levensvraag hebt gemaakt. De Heer weet, dat gij u zelven nog niet genoeg hebt leeren kennen, dat gij uwe zonden nog te veel als gebreken, en uwe deugd nog te weinig als een verwerpelijk kleed beschouwt. Hij weet, dat de oogen uws verstands nog niet genoeg verlicht zijn en uw hart nog te veel rust heeft ook buiten zijne gemeenschap. Jezus weet, wat gij behoeft, meer zelfkennis, meer wantrouwen jegens uwe eigene kracht, meer vertrouwen op de volkomenheid van zijn volbracht werk, op de volmaaktheid zijner gehoorzaamheid in zijne lijdensure. Jezus denkt daaraan, al hebt gij het Hem niet te kennen gegeven. Hij denkt daaraan, als gij eet en drinkt tot ver-

kondiging van zijn kruisdood. Maar Hij denkt daaraan niet om u te verstooten, niet om u een onwaardigen dischgenoot te noemen en met verwijten henen te zenden! Hij is barmhartig en groot van goedertierenheid; barmhartig en groot van goedertierenheid voor allen, die naar de gerechtigheid hongeren en dorsten, die zich niet ergeren aan het woord zijns Apostels, wanneer deze van den vloek der wet spreekt, onder welken alle zondaren zijn als kinderen des toorns, als overtreders van Gods heilig gebod. Jezus weet, wat gij behoeft, gij, die rechtvaardiging bij Hem en door Hem zoekt, reiniging in het bloed zijns kruises. Jezus denkt aan u, zijn oog is op u, als gij, arm van geest en zonder eenige verontschuldiging of eigene gerechtigheid, met de tollenaarsbede Hem nadert. Hij, die den tijdelijken nood der Galileesche schare niet vergat, vergeet nog veel minder uwe behoeften, nadat Hij zijne ziel voor u tot rantsoen gaf en met zijn bloed u kocht. Ook van de aanzittenden aan zijne tafel zegt Hij thans: „ik wil hen niet zonder verkwikking van mij laten, opdat zij op den weg niet bezwijken.”

„Opdat zij op den weg niet bezwijken!” Geen moeder kon met angstiger bezorgdheid de gangen van haar kind bespieden en bewaken, dan Jezus die der schare. Van verre waren zij gekomen om

hunne kranken door Hem te laten genezen en zijne levenbrengende woorden te hooren. Nu zag de Heer hen nog welgemoed daar door elkander gaan en zich voor de terugreis gereed maken, maar weldra zouden zij over honger klagen, en, zoo niemand hun hulp kon bieden, op den weg nederzinken en bezwijken. Voor dat gevaar vreesde Hij. Daarom was Hij innerlijk met ontferming over hen bewogen. Meent gij, dat de Heer minder bekommerd over u zou zijn, indien Hij u aan zijne tafel niets anders liet vinden dan eene bete broods voor uwen mond en een teug wijns uit den daar rondgaanden beker?

Wat zal er worden van de treurenden, indien zij geen vertroosting vinden, indien de Heer niet zelf hun troostbron wordt? Zij, die waarlijk met de droefheid naar God vervuld zijn, die zich werkelijk voor verloren houden wegens hunne zonden, zij kunnen geen rust en geen vreugd vinden in eenig goed dezer aarde, nog veel minder in zich zelve. Want hoe meer zij door het licht der zelfkennis worden beschenen, des te zwarter vertoont zich elke vlek, des te zwaarder elke schuld, des te afschuwlijker elke overtreding in hunne oogen. Het leven is geen leven en laat geen plaats voor eenig genot, indien de droefheid naar God niet geweken is voor de blijdschap, die de vrucht is der zekerheid, dat Hij de vorige zonden niet meer

gedenkt, dat de onrechtvaardigen om niet uit zijne genade worden gerechtvaardigd. Gij zoudt eindelijk moeten bezwijken, gij, die vermoeid en beladen zijt, wetende dat gij voor Gods gericht niet bestaan kunt en niets hebt om u van uwe zonden te verlossen. Blijft u geen hoop, dan blijft u niets dan wanhoop! Jezus weet het, Jezus vreest het gevaar, waaraan gij bloot staat, en evenzoo vreest Hij het gevaar, waarin zij verkeeren, die zonder waren ootmoed en zonder ware verslagenheid des geestes, zoolang zij niet Christus gelooven, toch komen tot de tafel, die aangericht is, opdat zijne gemeente er zijnen dood zou gedenken. Wat moet er dan van u worden, gij, die wel neemt van het brood en den wijn, maar die niet verder dan brood en wijn ziet, niet Hem zoekt, die in u leven moet en wien gij toebehooren moet, beide met lichaam en ziel, met geheel uw verstand en geheel uw hart? Wordt de Avondmaalsviering niet aan u geheiligd, brengt zij u niet tot den levenden Christus als tot uwe wijsheid en gerechtigheid en heiliging en verlossing, — gij zult, in de wereld teruggekeerd, voortgaan op den weg der zonde en geen weerstand kunnen bieden aan de veelvuldige verleiding des vleesches. Lofwaardige voornemens moogt gij in deze heilige ure opvatten; voornemens van verbetering des levens en van deugdsbetrachting; maar — indien gij aan des Heeren disch niets meer dan

brood en wijn ontvangt, en voorbijgaande indrukken en aandoeningen van een oogenblik, — weldra is alles voorbij, en u bewegende in den ouden kring moet gij weldra bezwijken voor de verzoeking, die u van alle kanten bedreigt. Jezus weet, aan welk gevaar gij bloot staat. Hij weet evenzoo, wat u dreigt, die Hem met uw hart zoekt en lief hebt, wier mond Hem belijdt met blijdschap, wat u dreigt, die Hij tot de zijnen mag rekenen. Ook gij zoudt bezwijken op den weg, indien gij in den gekruisigden Christus niet den levenden Zoon van God zaagt, die uwe kleingeloovigheid te hulp komt, uwe twijfelzucht geheel vernietigt, krachtig tot uwe ziel spreekt en levendrengend met zijn geest in u werkt. Vruchtdragende ranken van den waren wijnstok kunt gij niet zijn, indien de ware wijnstok zich voor u niet de bron van vruchtbaar leven betoont. Dat weet de Heer. Voor het gevaar, waaraan gij zonder zijne bekrachtiging bloot staat, vreest Hij, die eens aldus heeft gebeden: „Heilige Vader, bewaar hen, die gij mij gegeven hebt, in uwen naam. Ik bid niet, dat gij hen uit de wereld wegneemt, maar dat gij hen bewaart van den Booze.” Hij vreest voor het gevaar, dat allen dreigt, die niet door Hem worden vertroost, vernieuwd en geheiligd. Het geldt hun eeuwig heil. Was Hij dan eenmaal bezorgd voor de scharen, dat zij op den weg van honger zouden bezwijken, hoeveel te meer

zal Hij niet het gevaar vreezen, dat u dreigt, wanneer gij aan het Avondmaal geen levend brood, geen water des levens vindt?

De verheerlijkte Heer zal zorg dragen, dat gij het er vinden kunt, want aan hen, die zich niet zelven kunnen helpen, is Hij bereid te geven wat in zijne macht is. Gij zegt misschien, dat gij zooveel noodig hebt. Naarmate gij u beter kent, zult gij u armer beschouwen en meer geneigd zijn, om uwe geestelijke behoeften ontelbaar te noemen. De oogen dan naar het Galileesch gebergte! Ofschoon Jezus wist, dat de scharen niets te eten hadden, zeide Hij toch tot zijne discipelen: ik wil hen niet nuchteren van mij laten. Eerst zal Hij hun dus spijsze verschaffen. Waar zijn de voorraad-kamers, tot welke Hij de toevlucht zal nemen? Zal Hij hun brood uit den hemel geven, gelijk Mozes den vaderen eertijds in de woestijn? De discipelen hadden geen antwoord op de vraag, van waar hun zooveel brooden in de woestijn moesten komen. Jezus beantwoordde haar, door het zevental te vermigvuldigen, tot dat al de duizenden verzadigd waren. De weinige vischjes werden mede verdeeld, en nadat allen hun deel mochten ontvangen, bewezen de korven met hetgeen er overbleef duidelijk, dat de gastheer over een goeden voorraad had kunnen beschikken. De arm des Heeren is niet verkort! Wrocht zijne macht zoo groote dingen,

toen Hij nog niet verheerlijkt was, wat mogen wij dan niet verwachten, nu Hij aan Gods rechterhand boven alle hemelen verhoogd is, om alles met genadegaven te vervullen. Wilde Hij die scharen niet van zich laten gaan zonder verkwikking, omdat Hij innerlijk met ontferming over haar bewogen was wegens haren hulpbehoevenden toestand; niet minder is Hij nu bereid, om ons bij de teekenen van zijn lichaam en bloed geestelijke zegeningen te schenken. Hij wil u nu gewisselijk geven, wat in zijne macht is. En wat is niet in zijne macht? Kan Hij u misschien niet allen twijfel ontnemen omtrent de kracht van zijnen dood tot vertroosting uwer ziel door uwe verzoening met God, tot uwe volkomene rechtvaardiging en heiliging? Kan Hij wellicht niet alles in u overwinnen, wat tot heden u verhinderde, rust te hebben aan den voet van zijn kruis? Kan Hij niet voor zijn woord: „mijnen vrede geef ik u; geloof alleen; de zonden zijn u vergeven; mijn Vader heeft u lief; ik wil, word gereinigd;” kan Hij niet voor deze zijne woorden den onbelemmerden toegang tot uw hart banen, zoodat gij niet meer vreest noch weifelt, maar werkelijk vrede en blijdschap hebt door zijn Evangelie? Wat is niet in zijne macht? Kan Hij u misschien niet terugbrengen van uwen dwazen waan; wij vragen het aan ieder, die tot heden te weinig acht gaf op het woord des profeten: scheurt uw

hart en niet uwe kleederen; kan Hij u misschien niet terugbrengen van de dwaling, waarin gij verkeert, als gij meent, dat de Avondmaalsviering op zichzelf reeds tot uwe rechtvaardiging genoeg is, en gij vergeet, dat zij met geloof in Christus en bekeering van doode werken en toewijding des levens aan God in een heiligen wandel moet gepaard gaan? Wat is niet in zijne macht? Of zou Hij voor u, die Hem hebt aangenomen, niet meer kunnen zijn wat Hij altijd geweest is voor zijne discipelen, vrienden en volgelingen, sedert den dag, op welken Hij, zijn leven niet achtende en de schande verachtende, stierf voor verloren zondaars? Eene liefde, die Hem den dood deed ondergaan, die Hem zichzelf ten offer deed brengen, moet Hem ook in staat kunnen stellen, om met zichzelf alle dingen u te geven. De Vader heeft alles in zijne handen gelegd. De Vader zal zijne macht niet beperken. Alle macht in hemel en op aarde, alle macht over alle vleesch is bij den Zoon. Weet de Vader goede gaven te geven dengenen, die ze van Hem bidden, de Zoon weet goede gaven te geven, ook al vergeet men ze Hem te vragen. Indien wij dan eens met vragen niet ophielden, indien wij elkander eens verdrongen rondom zijnen troon, indien wij Hem eens smeekten om eene vruchtbare, heiligende Avondmaalsviering!

Wij hebben eenen Hoogepriester, die medelijden met ons heeft. Hij ziet u aan zijne tafel. Hij is innerlijk met ontferming over u bewogen. Dit geloovende, moet gij vrijmoedig, hongerende en dorstende naar zijne gaven, aanzitten, en wie dan ook van daar terugkeert, zonder verzadigd en verkwikt, gesterkt en verblijd te zijn, gij, die zijn woord gelooft, zult ondervinden, dat Hij ontfermend op u heeft nedergezien, omdat Hij niet wilde, dat gij vermoeid en krachteloos op den weg bezwijken zoudt.

Die nu op zijnen weg bovendien ook iets verlangen mocht, dat zich gemakkelijk laat medenemen en telkens gebruiken, dien moge het volgende, als kruimkens van den rijken voorraad der levende spijs des Goddelijken woords, van tijd tot tijd als versterking dienen. Met dit doel bieden wij het in den naam des Heeren aan.

1. Zie, de dagen komen, spreekt de Heer, dat ik met den huize Israëls en met den huize Juda een nieuw verbond zal maken, niet naar het verbond, dat ik met hunne Vaderen gemaakt heb, ten dage als ik hunne hand aangreep om hen uit Egypteland uit te voeren. Maar dit is het verbond, dat ik na die dagen met den huize Israëls maken zal; spreekt

de Heer; ik zal mijne wet in hun binnenste geven en ik zal die in hun hart schrijven, en ik zal hun tot een God zijn en zij zullen mij tot een volk zijn. En zij zullen niet meer een iegelijk zijnen naaste en een iegelijk zijnen broeder leeren, zeggende: Kent den Heer! Want zij zullen mij allen kennen van hun kleinste tot hun grootste, spreekt de Heer. Want ik zal hunne ongerechtigheid vergeven en hunne zonden niet meer gedenken. (Jer. 31 : 31—34.) — Vele koningen en profeten hebben begeerd te zien hetgeen gij nu ziet en hebben het niet gezien, en te hooren hetgeen gij hoort en hebben het niet gehoord! Nu is het de wel aangename tijd, nu is het de dag der zaligheid. De Heidenen zijn medeërfgemamen en van hetzelfde lichaam en mededeelgenooten van Gods beloften in Christus door het Evangelie!

2. Van een zooveel beter verbond is Jezus borg geworden. (Hebr. 7 : 22.) — De bedeeling des ouden verbonds stelde in den toekomenden tijd, wat onder de bedeeling des nieuwen verbonds in den verleden tijd wordt geplaatst. Bij God is het nu niet meer, zooals eertijds, „Ik zal het doen,” maar, „Ik heb het gedaan,” en Jezus staat er voor in, dat de belofte in vervulling is veranderd, nu de oude dingen voorbij zijn gegaan en nieuwe dingen geworden zijn.

3. Alle dingen zijn nu gereed. (Luk. 15 : 17.) — Men late dan niet op zich wachten, maar haaste

zich om te komen, als of alle heilige engelen in den naam des Heeren riepen: o Alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet, ja komt, koopt zonder geld en zonder prijs wijn en melk.

4. Die dorst heeft kome, en die wil neme het water des levens om niet. (Openb. 22 : 17.) — Zoo iemand dorst, die kome tot mij en drinke. (Joh. 7 : 37.) — Aldus de Heer Jezus. Wie anders zullen weigeren te nemen, dan de onwilligen, en wie anders aarzelen te komen, dan de geveinsden?

5. Welgelukzalig zijn die hongeren en dorsten naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden. (Matth. 5 : 6.) — Benijdenswaardige honger en dorst, die zulk eene belofte van verzadiging heeft!

6. Zie het lam Gods. (Joh. 1 : 29.) — Kunt gij het zien, zonder verteederd te worden? Hij, die het Godslam is, kan u niet aanzien, zonder innerlijk door ontferming bewogen te worden.

7. Die gezond zijn hebben een geneesheer niet van noode, maar die ziek zijn. (Matth. 9 : 12.) — Schaam er u niet over, dat gij Jezus noodig hebt, maar wel daarover, dat Hij het u somtijds te vergeefs laat herinneren.

8. Deze ontvangt zondaars. (Luk. 15 : 2.) — De Heer verdient wel, dat zijne vrienden het altijd vaster van Hem gelooven en luider van Hem getuigen.

9. De Zoon des menschen is niet gekomen om ge-

diend te worden, maar om te dienen en zijne ziel te geven tot een rantsoen voor velen. — (Mark. 10:45.)
 Waarom zoudt gij u niet tot die „velen” mogen rekenen?

10. Hierin is de liefde, niet dat wij God liefgehad hebben, maar dat Hij ons heeft liefgehad en zijnen Zoon heeft gezonden tot eene verzoening van onze zonden. (1 Joh. 4:10.) — Indien God rijk genoeg is in genade, om ons eerst lief te hebben, dan is Hij ook rijk genoeg in liefde, om ons door zijne genade deel te geven aan de verzoening van onze zonden in Christus.

11. Dien, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt, opdat wij zouden worden rechtvaardigheid Gods in Hem. (2 Kor. 5:21.) — Zoo gij door het geloof in Christus rechtvaardig zijt voor God, gij hebt het te danken aan den voor uwen Heer onnatuurlijksten toestand, die er te denken is.

12. God was in Christus de wereld met zich verzoenende, hunne zonden hun niet toerekenende. (2 Kor. 5:19.) — Indien wij vijanden zijnde met God verzoend zijn door den dood zijns Zoons, veelmeer zullen wij verzoend zijnde behouden worden door zijn leven. (Rom. 5:10.) — Heeft God de wereld werkelijk in Christus met zich verzoend, dan rekent Hij haar ook werkelijk de zonden niet toe. Waarom zouden wij dan meenen, dat Hij ons de zonden wel

toerekent? Zijn wij dan niet uit die wereld — of misschien nog niet in Christus?

13. Er is één Middelaar Gods en der menschen, de mensch Christus Jezus, die zich gegeven heeft tot een rantsoen voor allen. (1 Tim. 2:5, 6.) — Hoe lief had Hij allen! Waarom hebben zij aan dien éénen niet genoeg?

14. Gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzoo moet de Zoon des menschen verhoogd worden (Joh. 3:14), — en gelijk in de woestijn ieder, die genezen wilde worden, moest opzien tot die slang, zoo moet ieder, die niet ten verderve wil gaan, ook zien op den aan het kruis verhoogden Zoon des menschen. Maar die Hem wil aanzien, moet van zich zelven willen afzien.

15. Dit is de wil desgenen die mij gezonden heeft, dat ieder, die den Zoon aanschouwt en in Hem gelooft, het eeuwige leven hebbe. (Joh. 6:40.) — Is het gelooven in Jezus het aanzien van Hem, dan is het geen wonder, dat er zoo over gebrek aan geloof wordt geklaagd. Men kan de oogen niet afwenden van de wereld of — van zichzelf.

16. Ik zal u rust geven. (Matth. 11:28.) — Zijt gij geneigd, om rust te nemen?

17. Het bloed der besprenging, dat betere dingen spreekt dan (Hebr. 12:24) — dan uw geweten. Klaagt dit laatste aan, het eerste spreekt vrij.

18. De Zoon des menschen is gekomen, om te

zoeken en te behouden dat verloren is. (Luk. 19:10.) — Indien gij verloren zijt, is Jezus voor u in de wereld gekomen. Is dit laatste niet waar, dan behoort gij zeker niet tot de zondaars.

19. Wat zal een mensch geven tot lossing van zijne ziel? (Mark. 8:37.) — Zonder het kruis van Christus zou de eeuwigheid te kort zijn, om op deze vraag een bevredigend antwoord te geven. Met het kruis van Christus voor oogen zoeken wij naar zulk een antwoord reeds te lang, als wij er één uur over moeten denken.

20. Christus heeft eens voor de zonden geleden, Hij, een rechtvaardige voor de onrechtvaardigen, opdat Hij ons tot God zou brengen. (1 Petr. 3:18.) — Hoe gaarne moesten wij tot God gebracht willen worden. en hoe moeilijk laten wij ons trekken! Omgekeerd, hoe moeilijk is die lijdensweg voor Jezus geweest, en hoe gewillig heeft Hij dien betreden!

21. Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen, maar om zondaars te roepen. (Mark. 2:17.) — Duidelijker kan de Heer toch moeilijk verklaren, wie Hij roept. Hoe gepast is dan ons twijfelend vragen, of ook wij wel bedoeld zouden zijn!

22. De goede Herder stelt zijn leven voor de schapen. (Joh. 10:11.) Die overgeleverd is om onze zonden en opgewekt om onze rechtvaardiging. (Rom. 4:25.) — De dood en de opstanding des Heeren zijn naauw met elkander verbonden. Scheiden wij dan

niet hetgeen God vereenigd heeft, door ons den Heer Jezus bij de Avondmaalsviering niet levend voor te stellen, al wijzen brood en drinkbeker ons ook bepaald op zijnen kruisdood.

23. Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij zijn leven voor ons gesteld heeft. (1 Joh. 3 : 16.) — Jezus, die ons verlost van den toekomstenden toorn. (1 Thess. 1 : 10.) — Deze verlossing zal ons dierbaarder worden, naarmate wij ons dien toekomstenden toorn juister voorstellen.

24. In wien wij hebben de verlossing door zijn bloed, de vergeving der misdaden. (Ef. 1 : 7.) — Bij de geloovigen is het dus niet: „God zal mij de zonden vergeven.” De vergeving der zonden is als gave Gods in en met Christus werkelijk het eigendom van de verlostten door zijn bloed geworden. „Ik heb de vergeving mijner zonden,” zegt de discipel des Heeren.

25. Gelijk door de ongehoorzaamheid van dien éénen mensch velen tot zondaars gesteld zijn geworden, alzoo zullen ook door de gehoorzaamheid van éénen velen tot rechtvaardigen gesteld worden. (Rom. 5 : 19.) — „Het strijdt met Gods rechtvaardigheid,” zegt gij misschien, „dat ik door Adam tot de zondaars behoer.” Verdiep u daarin niet, maar geef liever hierop acht, dat het niet met Gods liefde strijdt, u in Christus alles te vergeven.

26. Zoo zij u dan bekend, dat door dezen u vergeving van zonden verkondigd wordt. (Hand. 13 : 38.) —

Wat zit gij neder bij uwe zonden, alsof gij geen vergeving kondt verkrijgen?

27. Christus heeft ons verlost van den vloek der wet, een vloek geworden zijnde voor ons. (Gal. 3 : 13.) — Zoo wij onze eigene gerechtigheid ooit weer trachten op te bouwen en ons alzo weder onder de wet begeven, stellen wij ons onder het bereik van haren vloek. Dat zou waarlijk niet veel beter wezen, dan Christus te noodzaken, nog eens een vloek voor ons te worden, en dit is Christus verzoeken.

28. De ergernis des kruises (Gal. 5 : 11.) — begint, waar het woord des kruises in aanraking komt met den hoogmoed van het hart, dat zich niet licht met Gods genade kan verzoenen. De ergernis des kruises eindigt, waar de ergernis aan de eigene gerechtigheid begint.

29. Indien de rechtvaardigheid door de wet is, zoo is dan Christus te vergeefs gestorven. (Gal. 2 : 21.) — Naarmate een door ons gebracht offer grooter is geweest, willen wij minder gaarne, dat wij het te vergeefs zouden gebracht hebben. Wat zou het dan zijn voor den Heer, indien Hij zich te vergeefs voor u ten offer had gebracht?

30. Wij dan, gerechtvaardigd zijnde uit het geloof, hebben vrede bij God door onzen Heer Jezus Christus. (Rom 5 : 1.) — Wilt gij vrede bij God hebben, geloof eerst, dat gij gerechtvaardigd zijt,

en meen niet, dat gij gevoel van den vrede met God hebben moet, om u voor gerechtvaardigd te mogen houden.

31. Het bloed van Jezus Christus, zijnen Zoon, reinigt ons van alle zonde. (1 Joh. 1 : 7.) — Derhalve behoeven wij geen verontschuldiging voor zoo genaamde kleine zonden te zoeken en aan de vergeving van zoo genaamde groote zonden niet te wanhopen.

32. Wij roemen ook in God door onzen Heer Jezus Christus, door wien wij nu de verzoening verkregen hebben. (Rom. 5 : 11.) — Werd er van dat roemen slechts meer gehoord!

33. Indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en medeërfgenen van Christus. Rom. 8 : 17.) — Hoe is het mogelijk, dat iemand nog iets anders dan een kind van God wil zijn, en dat een kind van God nog op iemand anders dan op zichzelf zien kan, als hij een rijk gezegende zien wil!

34. Die zich gegeven heeft voor onze zonden, opdat Hij ons trekken zou uit deze tegenwoordige booze wereld. (Gal. 1 : 4.) — Dan mogen wij geen gemeenschap meer met deze tegenwoordige booze wereld houden, en nimmer vergeten, dat deze tegenwoordige booze wereld ons telkens op nieuw in haren schoot wil trekken.

35. Gehoorzaam geworden zijnde tot den dood,

ja, tot den dood des kruises. (Phil. 2 : 8.) — Door het kruis van Golgotha is de tijd van gehoorzamen voor Jezus geëindigd. De onze kan er eigenlijk eerst recht door beginnen.

36. Die zich voor ons gegeven heeft, opdat Hij ons zou verlossen van alle ongerechtigheid en zich een eigen volk zou reinigen, ijverig in goede werken. (Tit. 2 : 14.) — Er ligt den Heer te veel gelegen aan de bereiking van dit zijn doel, dan dat Hij ook niet voor de bereiking er van de meeste zorg zou dragen.

37. Ik ben met Christus gekruisigd. (Gal. 2 : 20.) — Die dit kan zeggen, zal niet licht over pijn klagen. Hij heeft dan de grootste smart voor zijn vleesch reeds doorgestaan. Mocht hij zich ooit tot klagen opgewekt gevoelen, dan moge hij bedenken, dat hij nog nooit om Christus gekruisigd is, hoeveel hij ook om Hem moge te lijden hebben.

38. Opdat het kruis van Christus niet verijdeld worde (1 Kor. 1 : 17), — moet er evenmin aan eigen wijsheid toegegeven, als op goede werken tot geruststelling van het geweten gebouwd worden.

39. Hij is voor allen gestorven, opdat degenen die leven niet meer zichzelf zouden leven, maar dien, die voor hen gestorven en opgewekt is. (2 Kor. 5 : 15.) — Voor Jezus leven! Indien gij ooit gezegd hebt, dat gij wel voor Hem zoudt willen sterven, bedenk, dat dit nog niet van u

wordt gevraagd. De Heer vraagt vooreerst alleen, dat gij uw leven aan Hem wijden zult.

40. Indien wij nu met Christus gestorven zijn, zoo gelooven wij, dat wij ook met Hem leven zullen. (Rom. 6 : 8.) — Dit is zeer natuurlijk. Maar het is even natuurlijk, dat zij, die gelooven met Christus te zullen leven, zich ook met Christus gestorven achten, werkelijk geheel dood voor de zonde zijn!

41. Ik heb niet voorgenomen iets te weten, dan Jezus Christus en dien gekruisigd. (1 Kor. 2 : 2.) — Zoo zullen wij spreken, als wij geheel van Jezus Christus en dien gekruisigd vervuld zijn.

42. Het zij verre van mij, dat ik zou roemen anders dan in het kruis van onzen Heer Jezus Christus, door wien de wereld mij gekruisigd is en ik der wereld. (Gal. 6 : 14.) — De vrijheid van de werelddienst is wel waard, dat wij elk ander roemen verre van onze lippen houden.

43. Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben eene voorspraak bij den Vader, Jezus Christus den rechtvaardige, en Hij is eene verzoening van onze zonden, en niet alleen van de onze, maar ook van de zonden der geheele wereld. (1 Joh. 2 : 1, 2.) — Door wiens striemen gij genezen zijt. (1 Petr. 2 : 24.) — Kwel u dan niet door pogingen, om uwe zonden zelf te verzoenen. Verootmoedig u liever bij de gedachte, dat gij die verzoening noodig hebt en den Heer Jezus eens onder die striemen gebracht hebt.

44. Wetende, dat gij niet door vergankelijke dingen, zilver of goud, verlost zijt uit uwe ijdele wandeling, . . . maar door het dierbaar bloed van Christus, als van een onbestraffelijk en onbevekt Lam (1 Petr. 1 : 11, 19), — moet gij bij het zien van zilver of goud altijd denken: „dit heeft mij niet verlost.” Dan zal uw hart er ook lossen van worden, en het bloed des Lams bij u in waarde rijzen.

45. Zoo iemand achter mij wil komen, die verloochene zichzelf, en neme zijn kruis dagelijks op en volge mij. (Luk. 9 : 23.) — Welk kruis gij ook moogt te dragen hebben, neem het met nieuwen moed op, zoo dikwijls gij het kruis des Heeren aanziet. Zonder zelfverloochening is er geen volgen van Jezus mogelijk, en geen volgen van Hem zonder kruis en dagelijksch opnemen van uw kruis. Maar wat is het uwe, vergeleken bij het zijne, en wat is het uwe geworden door het zijne!

46. Den drinkbeker, dien mij de Vader gegeven heeft, zal ik dien niet drinken? (Joh. 18 : 11.) — Denken wij aan des Heeren lijden, wij moeten den drinkbeker, dien de Vader ons op de hand zet, met meer bereidvaardigheid ledigen.

47. Ziende op den oversten leidsman en voleinder des geloofs, Jezus, die voor de vreugd, welke Hem voorgesteld was, het kruis heeft verdragen en de schande veracht, en is gezeten aan de rechterhand van den troon Gods. (Hebr. 12 : 2.) — Op Jezus

gezien en dan voortgegaan met uw kruis! Al was er ook aan het volgen van Hem veel schande verbonden, toch met het oog op Hem voortgegaan, Hem achterna, die de eerste is. Het laatste zal heerlijkheid zijn!

48. Het woord des kruises is wel dengenen die verloren gaan dwaasheid, maar ons, die behouden worden, is het eene kracht Gods. (1 Kor. 1:18.) — Versterk er u mede, als u de krachten ontzinken, en laat de wijsheid van het kruiswoord in alle zwakheid uwe kracht zijn.

49. Moest de Christus niet deze dingen lijden en alzo in zijne heerlijkheid ingaan? (Luk. 24:26.) — Zal de Christen, die zijnen Heer volgt, zich dan verwonderen, als de weg tot de heerlijkheid hier door het lijdensdal heenloopt?

50. Overmits dan de kinderen vleesch en bloed deelachtig zijn, zoo is Hij ze ook desgelijks deelachtig geworden, opdat Hij door den dood te niet zou doen dengenen, die het geweld des doods had, dat is de duivel, en verlossen zou al degenen, die met vreeze des doods door al hun leven aan de dienstbaarheid onderworpen waren. (Hebr. 2:14, 15.) — Dan roepen wij nu ook juichende uit: Duivel, waar is uwe verschrikking? Den Heer Jezus zij dank, die ons de overwinning geeft in alle verzoeking en benauwdheid.

51. Mijne ziel is geheel bedroefd tot den dood.

(Matth. 26 : 38.) — Zoo sprak de Heer op zijnen kruisweg. Vertrousten wij ons op onzen kruisweg met de gedachte, dat de droefheid des Heeren de bron is van onze blijdschap.

52. Christus, eenmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen, zal ten anderenmaal zonder zonde gezien worden van degenen, die Hem verwachtten tot zaligheid. (Hebr. 9 : 28.) — Het kruis des Heeren Jezus wijst ons alzoo naar de openbaring van ons leven, dat met Hem in God verborgen is. Dus zien wij op Golgotha onzen Olijfberg.

53. De dood zal niet meer zijn (Openb. 21 : 4), — omdat de kruisdood des Heeren Jezus hem zijnen prikkel ontnomen heeft. Verblijd u daarover, als de dood u treureu doet, of als hij u doet vreezen en beven.

54. Zij hebben hunne lange kleederen gewasschen en hebben hunne lange kleederen wit gemaakt in het bloed des Lams. (Openb. 7 : 14.) — Waarom zouden wij niet telkens hetzelfde op nieuw doen, zoolang wij hier dagelijks verontreinigd worden, totdat wij volmaakt in het licht wandelen, om voor altijd gewasschen te zijn?

55. Het is volbracht. (Joh. 19 : 30.) — Dit woord in zijnen geheelen omvang te verstaan schijnt moeilijk, het te gelooven nog moeilijker, het te waardeeren allermoeielijkst. Hoe langer wij echter op het kruis staren, des te gemakkelijker wordt ons

het verstaan, het gelooven en het waardeeren maakt.

56. Christus — is — door zijn eigen bloed eenmaal ingegaan in het heiligdom, eene eeuwige verlossing te weeg gebracht hebbende. (Hebr. 9:11, 12.) — Daarop kunnen wij leven en sterven!

57. Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus? (Rom. 8:35.) — Ieder, die Hem dwingen kan, zich de zijnen uit de handen te laten rukken.

58. Die ook zijnen eigen Zoon niet gespaard heeft, maar Hem voor ons allen heeft overgegeven, hoe zal Hij ons ook met Hem niet alle dingen schenken? (Rom. 8:32.) — Te meer, daar wij reeds in Hem alle dingen ons geschonken zien!

59. Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en rijkdom en wijsheid en sterkte en eer en heerlijkheid en dankzegging. (Openb. 5:12.) — Dat moet de geheele wereld overnemen.

60. Aan Hem, die op den troon zit, en aan het Lam zij de dankzegging en de eer en de heerlijkheid en de kracht in alle eeuwigheid! (Openb. 5:13.)

A M E N.

V.

WAT NU?

EPH. 2 : 6^b.

eruggekeerd van de Avondmaalstafel en wederom in de stilte neêrgezeten, om te overdenken wat gij hebt gedaan en ontvangen, houdt gij u zeker ernstig de zeer natuurlijke vraag voor:

Wat nu?

Ja, wat nu?

De Avondmaalsviering moet vruchten dragen. Zij mag niet spoorloos voorbijgaan. De wereld moet niet van u kunnen zeggen, dat zij alles eerder aan u bemerken kan, dan dat gij den dood des Heeren hebt verkondigd. Gij moogt niet leven, alsof gij niet begrepen hadt, wat de Avondmaalsviering is; niet zoo, dat de wereld geenszins begrijpen kan, waarom gij aan de Avondmaalsviering deel hebt genomen. Gij moet weten en gij moet willen, wat u nu te doen staat.

Zou het zoo moeielijk zijn, dat te weten en te willen? Overtuig er u van, dat het één evenmin

moeielijk is als het ander, indien gij namelijk door het nemen van het brood en van den drinkbeker te kennen hebt gegeven, dat gij de vergeving van uwe zonden door het geloof in den Heer Jezus Christus aanneemt. Gij hebt dan te kennen gegeven, dat gij in den Heer Jezus uwe rechtvaardiging vinden wilt, en dat gij haar in Hem ook werkelijk gelooft te hebben. Uwe Avondmaalsviering is immers eene geloofsbelijdenis geweest. Wat zou nu het eerst verwacht kunnen worden van iemand, die door het nemen van brood en wijn aan de Avondmaalstafel verklaard heeft, de vergeving van de zonden in Jezus Christus en derhalve Jezus Christus zelven als de verzoening zijner zonden tot zijne rechtvaardiging aan te nemen?

Hoogstwaarschijnlijk antwoordt gij, dat gij de heiligmaking najaagt.

Zonder twijfel zijt gij hiertoe geroepen. Zonder twijfel moet gij u geheel aan God toewijden, omdat de Heer Jezus Christus u met zijn bloed heeft gekocht en gij hebt verklaard, dat gij u als het eigendom van den Heer Jezus wilt beschouwd zien. Zonder twijfel moet ieder, die in Christus gelooft en zich in Hem gerechvaardigd acht, wandelen tot verheerlijking van den Vader, die zijnen Zoon gegeven heeft, om ons met zich te verzoenen, en tot verheerlijking van den Zoon, die onze zonden in zijn lichaam op het hout gedragen heeft, opdat

wij van de zonden verlost der gerechtigheid leven zouden. Dit is onwederlegbaar.

Onwederlegbaar is echter niet minder, dat wij hiertoe niet zullen komen, zoolang wij niet van ganser harte gelooven, dat de hemel ons door Jezus geopend is en wij er den vrijen toegang in hebben door Hem. Om de heiligmaking zoo na te jagen, als God het wil, moet gij er niet aan twijfelen, dat gij er eene voor u toebereide en bewaarde plaats bezit. Zoolang gij hieraan twijfelt, jaagt gij haar niet na in de rechte gemoedsstemming en uit het rechte beginsel. Niet in de rechte gemoedsstemming, daar gij het met blijdschap doen moet, en gij u in den Heer niet verblijden kunt, zoolang gij van uwen ingang in den hemel door Hem niet verzekerd zijt. Niet uit het rechte beginsel, daar gij het doen moet, omdat gij het eeuwige leven in den hemel als Gods genadegift in Christus deelachtig zijt geworden, en gij hieraan twijfelende altijd zelf nog iets zult willen volbrengen, om eene wel gegronde hoop te hebben op de hemelsche heerlijkheid, terwijl de grond dezer hoop voor u alleen in Christus moet te vinden zijn.

Geen God verheerlijkende heiligmaking mogelijk dan bij hen, die zich erfgenamen des eeuwigen levens achten door het geloof in Jezus Christus, en niets gemakkelijker voor hen, die door hunne Avondmaalsviering verklaard hebben, Jezus tot hunne

rechtvaardiging aan te nemen, dan zich ook voor erfgenamen des eeuwigen levens te houden. Die toch voor God gerechtvaardigd is heeft de verlossing van zijne zonden, en die de verlossing van zijne zonden heeft, wat zou hij nog naar den hemel opzien, alsof de hemel voor hem gesloten was?

Vraagt gij dan, wat u te doen staat, nu gij van de Avondmaalstafel zijt teruggekeerd, het antwoord is: indien gij in Christus geloovende werkelijk de vergeving uwer zonden in Hem hebt aangenomen, Hem zelve derhalve werkelijk aangenomen hebt als de verzoening van uwe zonden, dan moet gij nu allereerst gelooven, dat God u in Christus mede in den hemel heeft gezet. Anders heeft uwe Avondmaalsviering voor u geen beteekenis.

Misschien schijnt dit echter sommigen wel te veel geveerd. Immers zijn er, die beweren, dat men hier niet zeker kan weten, of men zalig zal worden, of men den hemel zal ingaan; dat dit ons eerst na den dood openbaar wordt. — Kunt gij begrijpen, dat men zoo spreekt?

Zeker keurt gij het antwoord goed, dat eens aan een' kranke werd gegeven, dien men naderde met de vraag: of hij wist, waar hij zou henegaan na zijnen dood. — Dit kan niemand mij zeggen, hernam hij. — Niemand, dus liet de eerste spreker zich hooren, zou niemand u kunnen zeggen, waar gij na uwen dood heengaat? Wel, ik wil het u terstond

zeggen. Hebt gij Gods geboden volkomen onderhouden, Gods wil in alles altijd gedaan, derhalve nimmer gezondigd? — De zieke verklaarde, dat hij zich voor een zondaar hield. — Welnu, was het antwoord, hoe zoudt gij dan in den hemel toegelaten kunnen worden? Indien gij gezondigd hebt, moet gij u als onrein en schuldig voor God beschouwen en u verloren achten. — De man zweeg. — Ziet gij wel, zoo ging het gesprek voort, dat het zeer gemakkelijk is, te weten, of men in den hemel komen zal? Indien men het onderzoek slechts op de rechte wijze begint. Wilt gij nu missehien door uwe deugd den hemel beërven? — Neen, dan kom ik er nooit, dus luidde de verklaring van den kranke. — Dat hebt gij zeer juist gezegd, was daarop het antwoord. Maar gij zoudt toch zeker gaarne eene plaats in den hemel voor u bereid vinden? Die dit zeide ging toen voort met op den Heer Jezus en op het geloof in den Heer Jezus te wijzen, en te verklaren, wat het eigenlijk is, in Christus te gelooven. Zie, dus eindigde hij, indien gij in den Heer Jezus Christus gelooft, zult gij zalig, zult gij behouden worden, ja, dan zijt gij zalig, dan zijt gij behouden en buiten twijfel een erfgenaam des hemels. Die in den Heer Jezus gelooft moet er zich van verzekerd houden, dat hij het eeuwige leven heeft en de hemel zijne eeuwige woning is.

Maar dit laatste wordt nu somtijds tegengesproken,

niet alleen door hen, die nog niet in den Heer Jezus gelooven, maar ook wel door sommigen, die waarlijk behooren tot de levende discipelen des Heeren. Dat de eerstgenoemden ons tegenspreken, is niet vreemd. Daar zij niet willen erkennen, dat hun alle grond voor de hoop der zaligheid ontbreekt, en zij zich niet willen verontrusten, wiegen zij zich liever in slaap met de stelling: niemand kan hier weten, of hij zalig worden zal. Zou men dan waarlijk niet kunnen weten, of men den hemel zal binnengaan? Dat zij, die zich aan den Heer Jezus niet hebben overgegeven, die dus niet wedergeboren zijn, zich toch eene plaats in den hemel meenen bereid te zullen vinden, is eene allertreurigste lichtgeloovigheid. Maar dat zij, die werkelijk den Heer Jezus Christus hebben aangenomen en dus werkelijk vernieuwd zijn naar den inwendigen mensch, volhouden: „ik kan mij van mijn ingaan in den hemel niet verzekerd houden;” dit is een allertreurigst ongelooft. Een ongelooft, dat niet te verdedigen is. Een ongelooft, dat tegen het Evangelie aandruischt. Een ongelooft, dat zijnen bestrijder onder anderen ook in den Apostel Paulus vindt, die zich zeer stellig aldus uitlaat:

God heeft ons medegezet in den hemel in Christus Jezus.

Wat dunkt u van iemand, die in den Heer Jezus zegt te gelooven, en aan des Heeren tafel door

het nemen van brood en drinkbeker heeft verklaard, dat hij de vergeving van zijne zonden in Jezus Christus aanneemt, en die toch spreekt en handelt, alsof dit woord van Paulus niet in den brief aan de Efeziërs te lezen stond! Wat dunkt u van iemand, die u niet zou toestaan, in het minste zelfs af te wijken van de leer des Heeren Jezus en zijner Apostelen, en die toch tegenover het woord van Paulus: „God heeft ons mede gezet in den hemel in Christus Jezus,” durft volhouden: die in Christus gelooven kunnen niet zeker weten, dat zij den hemel zullen beërven. Ons dunkt van hen, dat zij doen hetgeen zij toch eigenlijk niet willen, namelijk, den Apostel Paulus tegenspreken. Ons dunkt, dat zij doen hetgeen zij niet willen doen, een ander Evangelie verbreiden, dan Paulus verkondigd heeft. Ons dunkt van hen, dat de Heer Jezus hen te lief heeft, om hen lang in die dwaling te laten. Willen zij zijne stem hooren, dan zullen zij ook eerlang hunne dwaling inzien, en zich leeren verblijden in de hoop der heerlijkheid, welke hun in den hemel bereid is. Willen zij werkelijk weten, wat zij na hunne Avondmaalsviering allereerst te doen hebben, wij meenen hun met het heilig Evangelie in de hand te moeten antwoorden: allereerst dit, gelooven dat God u in Christus Jezus mede in den hemel gezet heeft. Anders beteekent uwe Avondmaalsviering niets, en moet gij niet zeggen, dat gij de

vergeving der zonden in Christus aangenomen hebt. Laat ons hierover nadenken. Moge uwe overdenking u doen inzien, dat gij in Christus geloovende, na eene Avondmaalsviering vooral, ook van uzelf moet zeggen: God heeft mij mede in den hemel gezet in Christus Jezus.

Om reeds aanstonds de bedenking: ja, dat kon Paulus licht zeggen, hij, die zulk een uitnemend Apostel des Heeren was . . . om deze bedenking weg te nemen, moeten wij opmerken, dat Paulus niet van zich zelf alleen spreekt. Had hij geschreven: „God, die rijk is in barmhartigheid, door zijne groote liefde, met welke Hij mij heeft liefgehad, ook toen ik dood was door de misdaden, heeft mij levend gemaakt met Christus; uit genade ben ik zalig geworden; en heeft mij mede opgewekt en heeft mij mede gezet in den hemel in Christus Jezus,” dan zou men kunnen zeggen: Paulus spreekt hier alleen van zichzelf; uit zijne woorden volgt nog niet, dat ieder, die in den Heer Jezus Christus gelooft, even zoo spreken moet. Maar de Apostel schreef niet van zichzelf alleen. Het is hier wij en ons. Hij spreekt ook van anderen, die hij nog wel kinderen des toorns genoemd heeft, dood door de misdaden. Van hen zegt hij, dat God hen levend gemaakt, opgewekt, in den hemel gezet heeft met en in Christus Jezus. „Met Christus,” d. i. met

Christus vereenigd; „in Christus,” d. i. in zijne gemeenschap. De Apostel spreekt derhalve van hen, die één zijn met den Heer Jezus Christus, van hen, tot wie hij zeggen kon: uit genade zijt gij zalig, of liever, behouden geworden door het geloof. Het zijn de in Christus geloovenden, van wie de Apostel zegt, dat God hen levend gemaakt, mede opgewekt en mede in den hemel gezet heeft. Maar hij bedoelt misschien ontslapenen! Neen, hij bedoelt Christenen, die nog op aarde leefden. Niet-tegenstaande zij zich nog op aarde bevonden, even als hij zelf, zegt hij van hen, terwijl hij zichzelven daarbij insluit: „God heeft ons medegezet in den hemel in Christus Jezus.” Zijne bedoeling is daarmede: Met den Heer Jezus vereenigd en in zijne gemeenschap levende, zijn wij door God te gelijk met onzen in den hemel verhoogden Heer in den hemel geplaatst. Zijn ingaan waarborgt ons ingaan. Al zijn wij naar het lichaam nog op aarde, toch is de hemel zoo zeker de onze, als of wij er reeds werkelijk met den Heer waren; zóó zeker, als de Heer Jezus zeker in den hemel is. De hemel kan ons niet ontgaan, evenmin als hij den Heer Jezus ontgaan kan. Het is voor ons zeker, dat wij den hemel zullen beërven, want wij zijn in Christus Jezus, en waar Hij is, daar zijn wij ook!

Aldus Paulus, die er niet aan twijfelde, dat hij den hemel beërven zou, dat hij in de gemeenschap

zijns Heeren reeds in den hemel was, en die aan al de met Christus levend gemaakten en opgewekten predikte: „gij zijt in Christus Jezus mede in den hemel gezet.” Laat ons zijn woord aannemen. Laat ons niet wijs zijn uit onszelfen. Die zegt, Gods woord te gelooven, geloove dan ook Gods woord. Die hooren kan, hoore dan ook. Moge de Heer zelf u deel geven aan der Christenen vaste overtuiging van den hemel zeker te zullen ingaan in de gemeenschap des Heeren Jezus.

Die vaste overtuiging willen wij beschouwen als een plicht, als eene vrucht, als een bewijs, als een zegen van het levend geloof in Christus Jezus, en hierbij telkens uitgaan van de onderstelling, dat uwe Avondmaalsviering waarlijk eene geloofsbelijdenis geweest is. Zoo moge het u tevens duidelijk worden, wat gij na de viering van het Avondmaal nu allereerst hebt te doen.

Der Christenen vaste overtuiging van den hemel te zullen ingaan in de gemeenschap des Heeren Jezus beschouwen wij in de eerste plaats als een plicht van het levend geloof in Hem; als een plicht, die door dat geloof wordt voorgeschreven. Misschien zegt iemand: „maar wat doet het toch eigenlijk ter zaak, of ik mij overtuigd houde, dat ik den hemel beërven zal; zoo ik slechts in den

Heer Jezus geloof. Laat mij de vrijheid toch van het voor onzeker te houden, terwijl ik gaarne de vrijheid laat van hieromtrent eene vaste overtuiging te hebben." Maar indien het Evangelie ons de vrijheid nu eens niet wilde laten, dat wij onszelven op dit punt vrijheid van denken en voorstellen toestaan? Indien het Evangelie ons nu eens gebiedt, dat wij ons van onzen ingang in den hemel met den Heer Jezus verzekerd zullen houden; zoo wij namelijk in Christus gelooven en in Hem geloovende de vergeving van onze zonden hebben aangenomen? Vraagt gij, waar dit dan met zoovele woorden in de Heilige Schriften te lezen staat, u zou kunnen gevraagd worden, of het niet vrij duidelijk in den brief aan de Efeziërs is te vinden. Maar dit blijve voor een oogenblik rusten. Als tot een levend lid des lichaams van Christus spreken wij. Dan mogen wij onderstellen, dat gij werkelijk door God zijt opgewekt en levendgemaakt met Christus; dat gij den Heer Jezus Christus hebt aangenomen als uwen onmisbaren, eenigen, volkomen Behouder; dat gij u derhalve door Jezus werkelijk behouden acht. „Werkelijk behouden,” zegt gij nu misschien, „dit is het juist, waaromtrent ik niet zeker ben.” Is dit het, wat bij u niet zeker is? Hebt gij den Heer dan niet als uwen onmisbaren, eenigen, volkomen Behouder aangenomen? Moogt gij Hem dan nog wantrouwen? Want wantrouwen is het, als

zij, die in Christus zeggen te gelooven, zich niet vast overtuigd durven houden, dat de hemel hen zeker zal ontvangen. Misschien zegt gij: „ja, ik mag door Gods genade den Heer Jezus wel mijn Heer en Zaligmaker noemen, maar ik weet van mijzelf, dat ik door mijne zonden verloren ben en mij dagelijks op nieuw schuldig maak, en juist om deze reden durf ik mij niet voor een erfgenaam des hemels houden.” Neem daarop ten antwoord: juist, omdat gij ook door Gods genade den Heer Jezus uwen Heer en Zaligmaker noemt, moet gij ook durven zeggen: God heeft mij in Hem medegezet in den hemel. Dat moet gij durven, omdat, zoo Jezus uw Heer en Zaligmaker, of wilt gij duidelijk spreken, uw Heer en Behouder is, gij ook op Hem moet durven vertrouwen. Wellicht zegt gij: ja, maar ik vind zoo weinig vruchten des geloofs en des Heiligen Geestes bij mij; zonder heiligmaking zal toch niemand God zien! Maar meent gij dan, dat de vruchten des geloofs en des Heiligen Geestes, of dat de heiligmaking u in den hemel moeten brengen? Wilt gij dan de hoop uwer verheerlijking op de vruchten des geloofs en des Heiligen Geestes, of op uwe heiligmaking bouwen? Beschouw ze niet als grond uwer hoop, maar bouw haar alleen op Jezus. Op Hem alleen moet gij het durven wagen. Maar noemt gij dit nu vertrouwen op uwen Heer, als gij niet durft gelooven, dat Hij

u bij zich in den hemel zal nemen? Noemt gij dit vertrouwen op Christus, als gij niet durft gelooven, dat Hij de zijnen de waarheid zal laten ondervinden van zijn woord: Komt tot mij en ik zal u rust geven; ik ben de goede herder; mijne schapen hooren mijne stem en ik ken hen, en zij volgen mij, en ik geef hun het eeuwige leven, en niemand zal ze uit mijne hand rukken? — „Ja,” zegt gij — Neen, laat ons nog eens mogen voortgaan. Uw plicht, door een levend geloof in Christus u voorgeschreven, is, dat gij den Heer Jezus vertrouwt. Dan moet gij Hem ook het geheele werk uws behouds toevertrouwen, en het werk uws behouds is niet voltooid, zoolang gij niet in zijne gemeenschap in den hemel zijt geplaatst, of wat in den grond hetzelfde is, zoolang u dit niet is toegezegd. Het werk uws behouds is onvolmaakt en heeft niets te beteekenen, indien gij den hemel niet als uw onvervreemdbaar erfdeel en erfgoed beschouwen moogt. Een levend geloof in Christus gebiedt u, Hem te vertrouwen, die voor u aan het kruis den dood stierf. Plaats u eens in uwe verbeelding voor zijn kruis en zie hem daar gepijnigd en gemarteld, bespot en verguisd, lijdende voor uwe oogen. Zeg dan eens tot Hem, terwijl Hij daar voor uwe verbeelding aan het kruis hangt: „Gij doet wel veel voor mij, o Heer, dat gij, Gods eeniggeboren Zoon, u om mijnentwil tot de misdadigers laat rekenen.

Wist ik nu slechts, dat ik den hemel niet voor mij gesloten zou vinden?" — Nóg twijfelen, nóg wantrouwend, nóg ongeloovig? zou de Heer dan tot u kunnen zeggen. „Waarom heb ik mij dan laten binden, waarom ben ik dan gehoorzaam geweest tot in den dood des kruises, waarom heb ik dan uwe zonden in mijn lichaam op het hout gedragen, indien het niet is, opdat gij een erfgenaam van den hemel mijner heerlijkheid zijn zoudt?" Ja — waarom? Gij hebt geen antwoord, en zult nooit een antwoord vinden, omdat er van des Heeren kruisdood in de eerste plaats geen ander doel te vinden is, dan uw behoud voor de eeuwigheid. Twijfelen nu zij, die in Christus gelooven, nog aan de zekerheid, dat zij door des Heeren dood eenen geopenden hemel voor zich hebben, dan is dit niet anders dan wantrouwen; wantrouwen niet alleen jegens den Zoon des Vaders, maar ook jegens den Vader zelve, die hen levend heeft gemaakt; wantrouwen jegens dien God, van wien het Evangelie hun predikt, dat die Hij gerechtvaardigd heeft ook door Hem verheerlijkt zijn. Leeft gij werkelijk door het geloof in den Zoon, dan zult gij toch ook wel gelooven, dat gij in het bloed des kruises gerechtvaardigd zijt; anders is uw geloof in Christus waarlijk geen geloof. Gelooft gij, dat gij in het bloed uws Heeren, dat gij in den gekruisigden Christus uwe rechtvaardiging, uwe aanneming tot kind van God hebt, dan zijt

gij ook verplicht te gelooven, dat gij in gemeenschap met Christus in den hemel zijt gezet.

Vraagt gij, of gij dit gelooven moet om zalig te worden, dan antwoorden wij: „neen;” maar dát gij zalig geworden, dát gij behouden zijt door en met Christus, dit is het wat gij gelooven moet. Dit is uw plicht, indien gij in Hem gelooft. Misschien behaagt u het woord „plicht,” niet. Het klinkt zoo wettisch, zult gij zeggen. Maar wij moeten niet vergeten, dat er ook eene wet, dat er ook een gebod des geloofs is. Die in Christus gelooven dwalen zeer, als zij meenen te mogen doen wat hun behaagt, en te mogen verwerpen wat hun mishaaft, te mogen aannemen wat hun goeddunkt, en te mogen in twijfel trekken wat zij willen. Er zijn plichten des geloofs, en in de eerste plaats is vertrouwen op Christus de plicht van ieder, die Hem aanneemt, zulk een vertrouwen, dat elken twijfel aan de zekerheid der hemelsche erfenis buitensluit. Moet wantrouwen plicht heeten, dan zullen wij zwijgen. Maar is vertrouwen op Christus, vertrouwen op den Vader in Christus plicht, heilige plicht des geloofs, dan is u verboden, het voor als nog in het midden te laten, of gij de hemelsche tabernakelen zult ingaan, met andere woorden, of gij u werkelijk voor eeuwig behouden moogt achten; dan moet het bij u boven allen twijfel verheven zijn, dat gij, in Christus geloovende, ook met Hem in den hemel zijt gezet.

Wat zoudt gij nu ook anders eerder te doen hebben na uwe Avondmaalsviering, dan dit voor waarheid te houden? Het zou kunnen zijn, dat gij al het vorige toestemdet, maar er nu op liet volgen: plicht moge het zijn voor hen, die gelooven; wat zullen echter zij, die nog niet tot het geloof in den Heer Jezus gekomen zijn? Het is duidelijk, dat zij zich niet met Christus in den hemel gezet behoeven te achten; wat meer is, zij mogen zich niet in den hemel gezet achten met Christus, omdat zij nog niet in persoonlijke betrekking tot Hem staan. Over hen spraken wij ook niet. Maar gij, die aan des Heeren tafel gezeten hebt, rekent gij u niet tot degenen, die den Heer Jezus hebben aangenomen? Indien gij den Heer Jezus niet aangenomen hebt, wat hebt gij dan met uw nemen van brood en drinkbeker toch te kennen willen geven? Zoo gij niet in Jezus gelooft, hebt gij ook de vergeving uwer zonden niet, en wat had het dan te beteekenen, dat gij at en dronkt aan zijne tafel? Is dan de Avondmaalsviering niet het zinnebeeld der aanneming van de vergeving der zonden, zoo als zij door Jezus Christus is? Hoe meer gij hierover nadenkt, des te meer zult gij er u van overtuigd moeten houden, dat na de viering des Avondmaals de twijfel aan de zekerheid uwer rechtvaardiging geen plaats meer mag vinden, en dan ook de overtuiging van met Christus in den hemel gezet te zijn uw plicht moet worden genoemd.

Was deze plicht nu zwaar, gij zoudt er met recht onder gebukt gaan. Maar hoe zou hij voor hen, die in Christus gelooven, zwaar kunnen zijn? Der Christenen vaste overtuiging van den hemel zeker te zullen ingaan in de gemeenschap des Heeren Jezus is toch eene vrucht van het levend geloof in Hem; en als zij waarlijk eene vrucht is van dat geloof, kan zij toch als plicht niet moeijelijk wezen. Wanneer wij haar eene vrucht des levenden geloofs in Christus noemen, bedoelen wij daarmede, dat zij uit dit geloof noodzakelijk voortvloeit, derhalve ook, dat zij er in opgesloten ligt. Zoudt gij dit niet kunnen toestemmen? Wat is toch een levend geloof in Christus, of wilt gij liever, bij wien wordt er levend geloof in Christus gevonden? Bij hem, die waarlijk van zonde overtuigd en arm en ellendig in zich zelve, al zijn heil in den Heer Jezus vindt. Bij hem, die inziet, dat de hemel voor hem is gesloten, daar hij onrein is van hart en hij zijne zonden voor God niet kan bedekken; dat hij buiten Gods heilige gemeenschap zijnde er ook buiten gesloten blijft, omdat hij zich niet rechtvaardigen, niet vernieuwen kan; en die, dit inziende, den Heer Jezus aangegrepen heeft als zijn Behouder, nadat hij Hem als den volkomen Behouder heeft leeren kennen. Waarom heeft hij nu den Heer Jezus aangegrepen, aangenomen door het geloof in zijnen naam? Waarom anders, dan om tot God te

Wat zoudt gij nu ook anders eerder te doen hebben na uwe Avondmaalsviering, dan dit voor waarheid te houden? Het zou kunnen zijn, dat gij al het vorige toestemdet, maar er nu op liet volgen: plicht moge het zijn voor hen, die gelooven; wat zullen echter zij, die nog niet tot het geloof in den Heer Jezus gekomen zijn? Het is duidelijk, dat zij zich niet met Christus in den hemel gezet behoeven te achten; wat meer is, zij mogen zich niet in den hemel gezet achten met Christus, omdat zij nog niet in persoonlijke betrekking tot Hem staan. Over hen spraken wij ook niet. Maar gij, die aan des Heeren tafel gezeten hebt, rekent gij u niet tot degenen, die den Heer Jezus hebben aangenomen? Indien gij den Heer Jezus niet aangenomen hebt, wat hebt gij dan met uw nemen van brood en drinkbeker toch te kennen willen geven? Zoo gij niet in Jezus gelooft, hebt gij ook de vergeving uwer zonden niet, en wat had het dan te beteekenen, dat gij at en dronkt aan zijne tafel? Is dan de Avondmaalsviering niet het zinnebeeld der aanneming van de vergeving der zonden, zoo als zij door Jezus Christus is? Hoe meer gij hierover nadenkt, des te meer zult gij er u van overtuigd moeten houden, dat na de viering des Avondmaals de twijfel aan de zekerheid uwer rechtvaardiging geen plaats meer mag vinden, en dan ook de overtuiging van met Christus in den hemel gezet te zijn uw plicht moet worden genoemd.

Was deze plicht nu zwaar, gij zoudt er met recht onder gebukt gaan. Maar hoe zou hij voor hen, die in Christus gelooven, zwaar kunnen zijn? Der Christenen vaste overtuiging van den hemel zeker te zullen ingaan in de gemeenschap des Heeren Jezus is toch eene vrucht van het levend geloof in Hem; en als zij waarlijk eene vrucht is van dat geloof, kan zij toch als plicht niet moeilijk wezen. Wanneer wij haar eene vrucht des levenden geloofs in Christus noemen, bedoelen wij daarmede, dat zij uit dit geloof noodzakelijk voortvloeit, derhalve ook, dat zij er in opgesloten ligt. Zoudt gij dit niet kunnen toestemmen? Wat is toch een levend geloof in Christus, of wilt gij liever, bij wien wordt er levend geloof in Christus gevonden? Bij hem, die waarlijk van zonde overtuigd en arm en ellendig in zich zelve, al zijn heil in den Heer Jezus vindt. Bij hem, die inziet, dat de hemel voor hem is gesloten, daar hij onrein is van hart en hij zijne zonden voor God niet kan bedekken; dat hij buiten Gods heilige gemeenschap zijnde er ook buiten gesloten blijft, omdat hij zich niet rechtvaardigen, niet vernieuwen kan; en die, dit inziende, den Heer Jezus aangegrepen heeft als zijn Behouder, nadat hij Hem als den volkomen Behouder heeft leeren kennen. Waarom heeft hij nu den Heer Jezus aangegrepen, aangenomen door het geloof in zijnen naam? Waarom anders, dan om tot God te

kunnen komen en in Gods gemeenschap, in Gods hemel, te worden opgenomen. Waarom anders, dan om niet langer verloren, maar voor eeuwig behouden te zijn. Zoo ik niet geloof, dat ik door Jezus en door Hem alleen voor altijd behouden word, wacht ik van Hem geen heil voor de eeuwigheid. Zoo ik niet geloof, dat mij door den Heer Jezus en door Hem alleen de hemel geopend wordt, ga ik niet tot Hem om behouden te worden. Maar houd ik het daarvoor, dat de hemel voor mij gesloten is zonder Jezus, en dat Hij alleen mij daar binnen leiden kan en daar binnen leiden zal, dan kom ik tot Hem, dan werp ik mij voor Hem neder, en zeg: „Heer Jezus, ontferm u mijner.” Werpt gij u zoo voor Hem neder, dan werpt Hij u niet van zich. Roept gij zoo tot Hem, dan ontfermt Hij zich zeker over u. Hij neemt u dan zeker aan, zoo als gij u aan Hem overgeeft, en gij wordt innig met Hem vereenigd, een lid van Hem, een die met Hem der zonde is gestorven, een die met Hem tot een nieuw leven is opgestaan, een die waarlijk met en in Hem leeft. Is er een levend geloof in u, leeft gij waarlijk door het geloof in Hem, door Hem werkelijk te hebben aangenomen en u werkelijk aan Hem te hebben overgegeven, dan acht gij u door Hem met God verzoend en door God aangenomen, gerechtvaardigd en geheiligd. Dan gelooft gij, dat gij uit den dood overgegaan zijt in het

leven en uit de duisternis in het licht; dan gelooft gij, dat het Evangelie te recht tot u zegt: gij hebt den geest der aanneming tot kind van God ontvangen, door welken gij God Vader noemt. Deze Geest, zoo verzekert een Apostel, getuigt met onzen Geest. Hij spreekt van hen, die in Christus gelooven, getuigt met onzen geest, dat wij kinderen Gods zijn, en indien wij kinderen zijn, zoo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen Gods en medeërfgenen van Christus. Ja, in Christus geloovende houdt gij u voor een erfgenaam van God en voor een medeërfgenaar van Christus, door God bekwaam gemaakt tot het deel van der heiligen erfenis in het licht; dan gelooft gij, dat niemand beschuldiging tegen u inbrengen en niemand u van de liefde van Christus, noch van de liefde Gods, welke in Christus Jezus is, scheiden kan. In Christus gelooven^{de} gelooft gij het woord des Heeren: „die in mij gelooft heeft het eeuwige leven; hij zal leven, al ware hij ook gestorven; hij zal niet sterven in eeuwigheid.” Niet alleen gelooft gij dit dan, omdat de Heer het heeft gezegd, maar ook, omdat gij u innig vereenigd, persoonlijk vereenigd gevoelt met Hem, die de Opstanding is en het Leven. Zoudt gij dan nog moeite hebben met de vaste overtuiging, dat uwe plaats in den hemel is bereid en gij haar zekerlijk voor u bewaard zult vinden, gelijk gij voor haar bewaard zult worden? Ik zou

dan veeleer moeite hebben met de overtuiging, dat mijn ingaan in den hemel nog eenigzins onzeker is. Die ons dit laatste gelooflijk wilde maken, zou vooraf moeten bewijzen, dat het doel der verschijning van Christus niet is, den hemel voor zondaren te openen; dat vereeniging met den levenden Christus nog geen eeuwig leven met God ten gevolge heeft; dat zij, die in Christus gelooven, volstrekt niet kunnen rekenen op de trouw van hunnen Heer, noch op de onveranderlijkheid van hunnen eeuwig getrouwen Vader. Kunt gij aan al het door ons gezegde nu uwe toestemming geven, dan stemt gij toe, dat der Christenen vaste overtuiging van den hemel te zullen ingaan in de gemeenschap des Heeren Jezus eene vrucht is van het levend geloof in Hem. Waar deze vrucht ontbreekt, daar zeggen wij geenszins, dat er het geloof in Christus ontbreekt, maar dat het geloof in Christus daar niet die vrucht draagt, welke van een levend geloof onafscheidelijk geacht worden moet. Ontbreekt misschien deze vrucht des levenden geloofs in u, roep dan niet uit: „zoo ben ik verloren;” maar roep liever uit: „zoo wil ik dan ook gelooven, dat ik door mijnen trouwen Heer geheel behouden ben.” Aan dit laatste behoeft gij immers niet te twijfelen? Welnu, twijfel dan ook niet, dat gij met uwen getrouwen Heer, als lid zijns lichaams, door uwen getrouwen Vader in den hemel zijt gezet!

Wat nu uit eene Avondmaalsviering moet volgen, behoeft niet meer uitvoerig aangetoond te worden. Zijt gij naar de tafel des nieuwen verbonds gegaan als verloren zondaar, om in Jezus uw behoud te vinden, het spreekt dan toch waarlijk van zelf, dat gij u door Hem behouden moet achten, nadat gij door de zinnebeeldige handeling van het eten en drinken te kennen gegeven hebt, dat gij uwe rechtvaardiging door het geloof in Hem aanneemt. Waartoe de geheele Avondmaalsviering, indien zij zonder beteekenis is, en wat beteekent zij voor u, indien gij niet werkelijk hebt gedaan hetgeen gij door haar te kennen gaaft? Ten eenenmale misplaatst is uw twijfelen aan de zekerheid van uw ingaan in den hemel, nu gij zinnebeeldig uwe hand op het offer voor uwe zonden hebt gelegd, om gereinigd te kunnen henengaan. Zijt gij genaderd tot des Heeren tafel, gij zijt dan immers genaderd tot den Heer Jezus zelve, en zijt gij genaderd tot Hem, dan kwaamt gij immers om behouden te worden van den toekomstigen toorn? Hoe zoudt gij dien nog mogen vreezen, als gij gelooft, dat Jezus u werkelijk aangenomen heeft, en hoe zoudt gij hieraan twijfelen, nadat gij zooveel van zijne zondaarsliefde hebt gehoord?

Evenwel zoudt gij toch nog kunnen meenen, dat gij u niet met Christus in den hemel moogt gezet

achten, voordat gij wel verzekerd zijt van een waarlijk levend geloof te hebben. Wat zoudt gij dan zeggen, als wij u antwoorden: „hiervan kunt gij niet verzekerd zijn zoolang gij niet juist datgene gelooft, waaraan gij nu nog twijfelt.” Niet zonder grond houden wij toch der Christenen vaste overtuiging van den hemel zeker te zullen ingaan in de gemeenschap des Heeren Jezus in de derde plaats voor een bewijs van een levend geloof in Hem. Ieder, die eenige kennis van geestelijke zaken heeft, zal toestemmen, dat ootmoed te gelijk de grond is, waarop het levend geloof tiert, en de vrucht, die er uit voortkomt. Geen ootmoed zonder dat geloof, en dat geloof niet zonder ootmoed. Aan den ootmoed behoort elke verklaring van den Christen getoetst te worden. Kan zij dien toets niet doorstaan, dan bewijst zij, dat er hoogmoed in plaats van ootmoed is. Staat zij dien toets door, dan bewijst zij, indien het hart namelijk in oprechtheid spreekt, dat de hoogmoed voor den ootmoed moest wijken, dat er dan ook levend geloof woont in het hart. Toets nu vrijelijk de verklaring des Christens: „ik ben in Christus Jezus in den hemel gezet; ik vind dien door mijnen Heer zeker voor mij geopend; de hemel kan mij, die in zijne gemeenschap leef, door den Heer Jezus niet ontgaan;” toets deze verklaring vrijelijk aan den ootmoed, welke gij bij den Christen moet vinden. Toets aan dienzelfden toetssteen nu ook deze andere

verklaring in eens Christens mond: „neen, zoo stout durf ik nog niet spreken; zoo ver ben ik nog niet, dat ik den hemel reeds als mijn erfdeel zou beschouwen; er moet nog veel met mij gebeuren, eer ik mij dat zou durven toeëigenen; zoo hoog sta ik niet.” Dit willen wij beantwoorden. — Durft gij nog niet zoo stout spreken? Is het dan zoo stout gesproken van een verloren zondaar, die als arm en ellendig zich aan den Heer Jezus heeft toevertrouwd en des Heeren woord eenvoudig geloofd, zoo als het luidt; daarbij in navolging van Petrus zeggende: „op uw woord, Heer, zal ik het doen”? — Zijt gij nog zoo ver niet, dat gij den hemel nu reeds als uw erfdeel beschouwt, terwijl gij zegt te gelooven in Jezus, uit wiens mond gij de verklaring hoort, dat Hij het Hem door den Vader gegeven werk heeft voleindigd; dat Hij het levende brood is; dat ieder, die in Hem gelooft, het eeuwige leven heeft; dat ieder, die door Hem, als door de deur der schapen ingaat, behouden worden zal? Zijt gij dan nog niet tot Jezus gekomen en nog niet door de deur ingegaan? Indien gij tot Hem gekomen en door Hem ingegaan zijt, hoe veel verder moet gij dan nog komen en door welke deur moet gij dan nog ingaan, indien het gekomen zijn tot Jezus en het ingegaan zijn door Jezus niet ver genoeg voor u is? — Moet er nog veel met u gebeuren, eer gij u dat zoudt durven toeëigenen wat de eenvoudig in Christus geloovende

zich toeëigenen moet? Misschien moet gij uzelf nog meer reinigen en heiligen. Misschien moet gij nog meer opwassen in de kennis, of in de genade, of in de heiligmaking. Dan zult gij wellicht met meer vrijmoedigheid... Maar zoo ontleent gij uwe vrijmoedigheid niet aan den Heer Jezus Christus, in wien gij leeft, niet aan den Vader, door wien gij leeft, maar aan uwen wasdom in de kennis, of in de genade, of in de heiligmaking! Derhalve zijt gij nu nog te gering, te arm, te onrein voor den hemel, en moet dit eerst anders worden! Ja, indien gij zoo spreekt en het zoo met u gesteld is, moet het zeker anders met u worden; moet gij zekerlijk nog geringer, nog armer, nog onreiner worden in uwe eigene oogen, om den hemel uit het juiste oogpunt te kunnen beschouwen, namelijk geheel als eene genadegift, alleen bereid voor hen, die in zichzelf niets zijn, in Christus alles aannemen en hebben, ook den open, ook den vollen hemel, met den God des hemels en met al zijne heerlijkheid en met al zijne volheid daarbij, als het grootste genadegeschenk der liefde van hunnen barmhartigen Vader in Christus. — Gij hebt eindelijk gezegd: „zoo hoog sta ik niet.” Gij voegt u dus zeker bij hen, die niet kunnen verdragen, dat een discipel des Heeren verklaart, zich van zijne plaats in den hemel door zijnen Heer verzekerd te houden; die dan zeggen: wat staat hij hoog! Dat is wel naar waarheid gezegd! Want die

mensch staat zeer hoog. Die mensch staat boven op de hooge rots, die tot aan Gods troon reikt, en die rots is de levende Christus. Op die rots staande moet men wel een ver gezicht hebben, moet men wel in den hemel zien. Op die rots staande moet het iemand wel zijn, alsof hij in den hemel stond, alsof hij er zich in zijns Vaders huis bewoog, om er nooit weer uit te gaan. Maar in plaats van hem, die op deze rots staat, en die getuigt van hetgeen hij op die hoogte ziet, hoogmoedig te noemen, moest men liever zelf ook die rots beklimmen, liever dan zich zelf in de hoogte te willen heffen, tot dat men eene gelijke hoogte als de top der rots bereikt heeft. Wanneer gij boven op eenen heuvel meer en verder ziet dan iemand, die aan den voet des heuvels staande zich zoo hoog mogelijk opricht, maar niet op de door u gekozen hoogte wil staan, om niet te ver-raden dat hij klein is, dan moet hij u, die den heu-vel gebruikt, niet van hoogmoed beschuldigen, ter-wijl hij beproeft, of hij zonder den heuvel veel en ver kan zien. Het bewijst niets voor ootmoed, het getuigt veeleer van hoogmoed, dat men zich geen plaats in den hemel durft toeëigenen, niettegen-stande men den Heer Jezus voor den eenigen grond zijner hoop zegt te houden; en ik zou mij gaarne aangewezen zien, waarin de hoogmoed toch eigenlijk verborgen ligt, als men zich door Gods genade mede in den hemel gezet acht in Christus Jezus.

Was Paulus dan ook hoogmoedig en maakte hij de Christenen dan hoovaardig? Neen, en het bewijst voor den ootmoed des geloofs, het bewijst voor een levend geloof in den Heer, dat men in Hem zich een burger des hemels acht. „Maar,” denkt men misschien, „ieder kan het wel zeggen; wat bewijst het?” Als gij het een ander hoort zeggen, bewijst het voor u zeker niets. Maar wij wilden het ook niet als een bewijs laten gelden voor anderen. Niet van hetgeen anderen zeggen, maar van hetgeen uwe innige overtuiging aangaande uzelfen wezen moet, spreken wij. De overtuiging van in den hemel gezet te zijn met Christus moet voor den discipel van Jezus zelve een bewijs zijn, dat hij in Christus gelooft, een bewijs, waaraan hij zich kan en moet toetsen, of hij den Heer Jezus werkelijk als den onmisbaren, eenigen en volkomen Behoeder geloovig heeft aangenomen, en of hij door dit geloof nu werkelijk met Jezus is vereenigd, geheel op Jezus bouwt en alzoo in waarheid ootmoedig is. Vergeten wij voorts niet, dat hij zich niet zelf in den hemel eene plaats geeft, maar dat God het volgens het Evangelie is, die hem in Christus Jezus in den hemel gezet heeft. Het is dus eene daad van God aan hem, die in Jezus gelooft, het is dus in de gemeenschap des Heeren Jezus, dat God hem in den hemel plaatst. Hier moet derhalve alles wegvallen, waaraan het hoogmoedig hart zich kan hech-

ten. Geloofst gij nu nog niet, dat de vaste overtuiging, van welke wij spraken, een bewijs van ootmoed, een bewijs van levend geloof in Christus is?

Nu kunt gij uwe Avondmaalsviering, nu kunt gij u na uwe Avondmaalsviering gemakkelijk toetsen. Indien gij u niet met en in Christus door God in den hemel gezet acht, dan hebt gij te gelijk met brood en wijn de vergeving der zonden in Jezus Christus niet aangenomen, dan zijt gij, toen gij naar de Avondmaalstafel gingt, niet tot den levenden Christus gegaan, wiens kruisdood gij verkondigen, in wiens kruisdood gij u verblijden zoudt; dan is uwe Avondmaalsviering eene ceremonie geweest zonder beteekenis, of wilt gij liever, dan heeft uwe Avondmaalsviering niet de beteekenis gehad, welke zij moest hebben. Zeggen wij te veel? Welnu, met welk doel hebt gij dan aangezeten, indien gij nu niet gelooft, dat gij in Christus werkelijk behouden, dat gij door zijnen kruisdood waarlijk met God verzoend en geregtvaardigd zijt? Welk antwoord gij ook geven moogt, gij zult moeten toestemmen, dat gij niet met den Heer Jezus vereenigd zijt, dat gij in hem niet de vergeving uwer zonden hebt, indien gij u niet met Hem in den hemel gezet durft achten.

Misschien antwoordt iemand: „gij zoudt mij bijna bewegen, tot die vaste overtuiging te komen, maar.” — en hij heeft nog ééne bedenking. Men late die bedenking vrij hooren. Wij houden ons verzekerd,

Was Paulus dan ook hoogmoedig en maakte hij de Christenen dan hoovaardig? Neen, en het bewijst voor den ootmoed des geloofs, het bewijst voor een levend geloof in den Heer, dat men in Hem zich een burger des hemels acht. „Maar,” denkt men misschien, „ieder kan het wel zeggen; wat bewijst het?” Als gij het een ander hoort zeggen, bewijst het voor u zeker niets. Maar wij wilden het ook niet als een bewijs laten gelden voor anderen. Niet van hetgeen anderen zeggen, maar van hetgeen uwe innige overtuiging aangaande uzelfen wezen moet, spreken wij. De overtuiging van in den hemel gezet te zijn met Christus moet voor den discipel van Jezus zelve een bewijs zijn, dat hij in Christus gelooft, een bewijs, waaraan hij zich kan en moet toetsen, of hij den Heer Jezus werkelijk als den onmisbaren, eenigen en volkomen Behouder geloovig heeft aangenomen, en of hij door dit geloof nu werkelijk met Jezus is vereenigd, geheel op Jezus bouwt en alzoo in waarheid ootmoedig is. Vergeten wij voorts niet, dat hij zich niet zelf in den hemel eene plaats geeft, maar dat God het volgens het Evangelie is, die hem in Christus Jezus in den hemel gezet heeft. Het is dus eene daad van God aan hem, die in Jezus gelooft, het is dus in de gemeenschap des Heeren Jezus, dat God hem in den hemel plaatst. Hier moet derhalve alles wegvallen, waaraan het hoogmoedig hart zich kan hech-

ten. Geloofst gij nu nog niet, dat de vaste overtuiging, van welke wij spraken, een bewijs van ootmoed, een bewijs van levend geloof in Christus is?

Nu kunt gij uwe Avondmaalsviering, nu kunt gij u na uwe Avondmaalsviering gemakkelijk toetsen. Indien gij u niet met en in Christus door God in den hemel gezet acht, dan hebt gij te gelijk met brood en wijn de vergeving der zonden in Jezus Christus niet aangenomen, dan zijt gij, toen gij naar de Avondmaalstafel gingt, niet tot den levenden Christus gegaan, wiens kruisdood gij verkondigen, in wiens kruisdood gij u verblijden zoudt; dan is uwe Avondmaalsviering eene ceremonie geweest zonder beteekenis, of wilt gij liever, dan heeft uwe Avondmaalsviering niet de beteekenis gehad, welke zij moest hebben. Zeggen wij te veel? Welnu, met welk doel hebt gij dan aangezeten, indien gij nu niet gelooft, dat gij in Christus werkelijk behouden, dat gij door zijnen kruisdood waarlijk met God verzoend en geregtvaardigd zijt? Welk antwoord gij ook geven moogt, gij zult moeten toestemmen, dat gij niet met den Heer Jezus vereenigd zijt, dat gij in hem niet de vergeving uwer zonden hebt, indien gij u niet met Hem in den hemel gezet durft achten.

Misschien antwoordt iemand: „gij zoudt mij bijna bewegen, tot die vaste overtuiging te komen, maar,“ — en hij heeft nog ééne bedenking. Men late die bedenking vrij hooren. Wij houden ons verzekerd,

dat zij geen grond heeft. Waarschijnlijk meent men, dat die vaste overtuiging der Christenen, van den hemel zeker te zullen ingaan in de gemeenschap des Heeren Jezus, zorgeloze menschen maakt. Wij hadden ons juist voorgenomen, haar eindelijk met u te beschouwen als een zegen van het levend geloof in Hem. Hoe, die vaste overtuiging zou den mensch tot zorgeloosheid brengen? Er zij hier geen misverstand. Dat iemand, die meent den hemel voor zich geopend te zullen vinden, zich niet over zijne toekomst verontrust, ligt in den aard der zaak. Wacht mij de hemel, waarom zou ik bevreesd zijn? De vraag is slechts, op welken grond ik mijne hoop bouw. Bouw ik haar niet geheel op Jezus, dan zal ik eindelijk bedrogen worden. Dan zal ik eindelijk de deur gesloten vinden, want dan ben ik niet door God in den hemel gezet, maar ik heb er mij zelf, en ongelukkig alleen met mijne verbeelding, in geplaatst. Dan ben ik er niet in gezet in de gemeenschap des Heeren Jezus, daar ik niet geheel en alleen op Jezus bouwende ook niet waarlijk in zijne gemeenschap leef. Maar geloof ik hetgeen een Apostel van zichzelf en van de door God opgewekten en levend gemaakten geloofde, dat mij de hemel zoo zeker zal ontvangen, alsof ik mij reeds daar binnen bevond, en geloof ik dit alleen op grond van mijne vereeniging met den Heer Jezus; — wat beteekent dan toch de bedenking:

„dit leidt tot zorgeloosheid”? Indien deze bedenking leiden moet tot eene andere voorstelling van de zaak, dan die gij bij Paulus vindt en niet alleen bij hem, maar ook bij Petrus en Johannes, en wat nog meer zegt, ook bij den Heer Jezus zelven, zal ik mij wel wachten, haar van u over te nemen. Leidt de door ons gegevene voorstelling tot zorgeloosheid? Gij hebt recht, indien gij dit bedoelt, dat men dan niet voor den dood vreest, noch voor den rechtvaardigen Rechter vreest, noch voor de openbaring van den toorn Gods over de zonden vreest. Gij hebt recht, indien gij meent, dat men dan ook niet meer zwoegt noch zich afmat, om door goede werken zich den hemel te ontsluiten, of met meer grond op Gods genade te kunnen hopen. Maar gij misleidt u, indien gij meent, dat men daar geen acht meer geven zal op zijnen wandel, dat men dan zal toegeven aan allerlei zonden, dat men dan weinig waarde zal hechten aan een nauwgezet leven in het licht tot verheerlijking Gods. Dit moge de vrucht zijn van het zelfbedrog dergenen, die niet bekeerd zijn, niet wedergeboren, niet met Christus vereenigd door het geloof in Hem, en die zich desniettemin reeds bij voorraad in den hemel plaatsen. Maar het is zeker niet de vrucht der overtuiging van hen, die als levende leden des lichaams van Christus bekeerd zijn tot den levenden God en wedergeboren zijn uit den Heiligen Geest. Dat ook dezen

kunnen vervallen tot de door u gevreesde zorgeloosheid, tot traagheid des geestes en onverschilligheid, ontkennen wij geenzins. Maar dit is dan hieraan te wijten, dat zij niet vasthouden aan den Heer Jezus, dat zij hunne oogen afwenden van de hoop, welke zij in Christus hebben, dat zij geen acht geven op hunne roeping en zich niet door den Heiligen Geest laten leiden. De vaste overtuiging der in Christus geloovenden, de overtuiging, dat de hemel der heerlijkheid Gods voor hen open staat en open blijft door Jezus Christus, werkt geheel iets anders. Zij geeft hun den vrede, dien het kruis van Christus hun predikt. Zij geeft hun de blijdschap der hoop, tot welke het Evangelie hen opwekt. Zij maakt hen ijverig in heiligmaking, daar zij hun burgerschap in de hemelen vinden, er hun schat, die daar wordt bewaard, hun hart ook derwaarts trekt. Zij maakt voor den levenden discipel van Jezus allen levenslast licht en elken drinkbeker des lijdens drinkbaar, daar hij van alle last en lijden het einde reeds ziet in de woningen zijns Gods en zijns Heeren. Zij ontrukkt hem aanhoudend aan het gevaar van op eigen gerechtigheid te bouwen, daar zijne eigene gerechtigheid hem als grond van hoop toch niet meer dienen kan, en zij ondermijnt voortdurend zijnen hoogmoed, daar hij zich altijd herinnert, dat het niet is desgenen die wil en desgenen die loopt, maar des zich ontfer-

menden Gods. Zij maakt zijn leven op aarde tot eene heilige voorbereiding voor zijn sterven, en zijn sterven tot het feestelijk uur van zijne volkomene verlossing. Zie toch toe, wat gij doet, als gij u voor dezen rijken zegen ontoegankelijk maakt. Zie ook, hoe weinig gij u gelijk blijven kunt. De stervenden zult gij trachten te overreden, om toch te gelooven, dat Jezus Christus de zijnen zeker in den hemel opneemt, en de levenden zullen dit volgens u niet mogen gelooven? De stervenden zullen Jezus niet mogen wantrouwen, en de levenden zullen Hem volgens u niet mogen vertrouwen, om toch vooral niet te veel van hunnen Heer te verwachten. Van de lippen der stervenden zult gij met vreugde de verzekering opvangen, dat zij vertrouwen naar den hemel te gaan, en de levenden zullen dit volstrekt niet mogen verklaren, indien zij niet hoogmoedig willen heeten? Is het, omdat men volgens u aan den rand des grafz zekerder is van zijne zaligheid, dan in dagen van gezondheid, en is het, omdat Jezus volgens u getrouwer is voor de stervenden, dan voor hen, die nog niet in doodsgevaar verkeeren? Sta ons dan toe, dat wij ons het Evangelie laten prediken door Paulus, die zegt: zoo is er dan geen verdoemenis voor degenen die in Christus Jezus zijn, en door Petrus, die de Christenen wijst op eene onverderfelijke en onverwelkelijke erfenis, in de hemelen voor

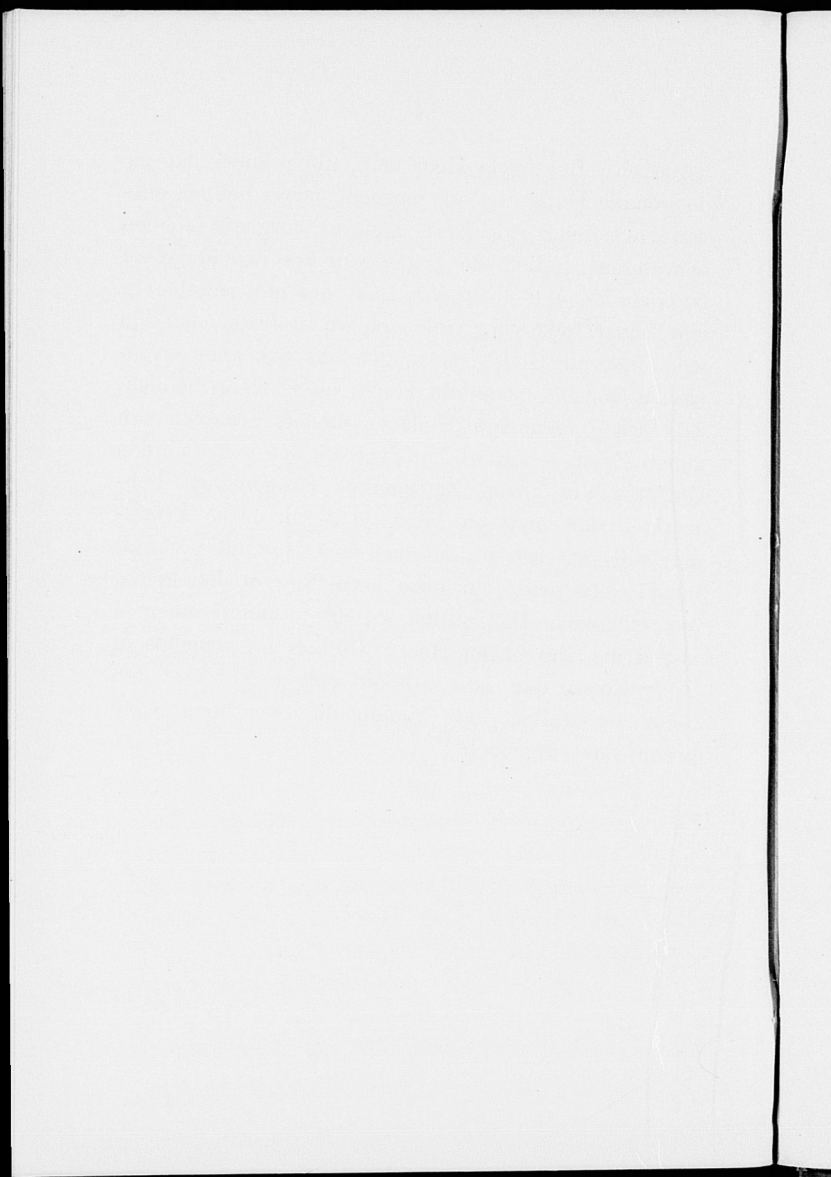
hen bewaard; door Johannes, die ons toeroept: „nu zijn wij kinderen Gods; wij zullen Hem zien gelijk Hij is;” en door Jezus zelve, die ons van de zijnen verzekert: „zij zullen niet verloren gaan in eeuwigheid; waar ik ben, daar zal ook mijn dienaar zijn.” Laat u toch overtuigen, dat gij u een vruchtbaren zegen van het levend geloof in den Heer Jezus smakeloos maakt, door uwe vrees voor der Christenen vaste overtuiging van door God in den hemel gezet te zijn in Christus Jezus. Ontbreekt u die vaste overtuiging nog, bid, dat gij door den Geest, die Paulus verlichtte, ook verlicht moogt worden; dat gij door den Heiligen Geest moogt leeren inzien, welke de hoop is der roeping Gods; dat gij in Christus geloovende u ook voor een medeburger der heiligen en voor een huisgenoot Gods moogt leeren houden. Houd u daarvoor, als gij gebouwd zijt op het fundament, dat in Jezus Christus zijne vastheid heeft. Zijt overvloedig in dankzegging aan den Heer, zoodra gij door Gods genade in die vaste overtuiging staat, en volhard in de smeeking, dat uw laatste woord op uw sterfbed, even als uw dagelijksche roem, ter eere Gods naar waarheid moge zijn: God heeft mij in Christus Jezus medegezet in den hemel!

Zeg dat nu ook na uwe Avondmaalsviering, indien gij haar niet van alle beteekenis en kracht wilt

berooven, Het is de Heer zelf, die u bidt, dat gij de genade Gods niet te vergeefs moogt hebben ontvangen. Zoudt gij haar niet te vergeefs hebben ontvangen, indien de zegen van het levend geloof in Gods Zoon u ontbrak? Laat ons niet ongeloovig zijn, maar geloovig. Gelooven wij in Jezus, dan zijn wij kinderen Gods, en mogen ons ook voor erfgenamen Gods en medeërfgenen van Christus houden. Zijn wij erfgenamen Gods en medeërfgenen van zijnen Zoon — dat wij zijn, zoo wij den gekruisigden Christus als onzen Zaligmaker aangenomen hebben — dan mag en moet de zegen onzer Avondmaalsviering wezen, dat ons hart zich nu verblijdt in de zekerheid van onze verheffing in den hemel met Christus. Dan zullen wij ook kunnen roemen in het kruis van onzen Heer! Geloofst gij waarlijk in Gods Zoon, dan is uw hoofd ook gedekt met den helm, op welken, als zinnebeeld uwer hoop, eene kroon staat afgebeeld!

VI.

EN DAARNA?

2 KOR. 6 : 14^a.

Reeds zijn eenige dagen voorbijgegaan, sedert de gemeente des Heeren zich vereenigde ter Avondmaalsviering. Daar komen wij er nog eens op terug. Gij zegt toch niet: maar wij hebben voorbereidings- en dankzeggingspreken gehoord, behalve de opwekkende en besturende toespraken bij de Avondmaalstafel; is dit niet voldoende, zoodat wij deze zaak als afgedaan kunnen beschouwen? Indien gij meendet, dat er nu eens aan iets anders dan aan de Avondmaalsviering gedacht worden moet, zoudt gij juist behooren tot degenen, voor wie het zeer noodig is, dat heden en ook later van tijd tot tijd wordt gezegd: ook gij hebt deel genomen aan de gedachtenis van den kruisdood des Heeren! Hoe gaat het bij velen menigmaal? De Avondmaalsviering vliegt in hun leven spoorloos voorbij. In hun hart en leven komt geen verandering. Zij doen niet wat zij reeds vroeger hadden moeten doen, maar niet hebben gedaan, en laten niet na, wat zij vroeger reeds

voor ongeoorloofd hadden moeten houden, maar als geoorloofd schenen te beschouwen. Nadert eene Avondmaalsviering, dan nemen zij plaats onder degenen, die een woord van voorbereiding willen hooren. Hebben zij met de gemeente van het brood des Heeren gegeten en van den drinkbeker des Heeren gedronken, dan vertoonen zij zich ook daar, waar in het huis des gebeds een woord van dankzegging gesproken wordt. Voorts misschien nog een enkel woord over hetgeen geschied is, — er nog eenmaal aan gedacht, — en daar gaat alles weer, zooals het ging, en daar gaat men weer voort, zoo als men voortging. De Avondmaalsviering wordt niet meer herdacht, draagt ook geen zichtbare vruchten. Men kan het honderden en duizenden, die zich aan de tafel des Heeren hebben laten vinden, niet aanzien, dat zij door het eten van het brood en het drinken van den wijn hunne behoefte aan Jezus als hun zoenoffer openlijk beleden hebben. Van bekeering schijnt bij hen geen sprake, daar zij zich niet veranderd toonen door de vernieuwing huns gemoeds. En hoe is het bij hen, die waarlijk uit God geboren, roemen in het bloed des Lams? Gij stemt toe, dat er nog wel eens over de Avondmaalsviering mag gesproken worden, al is het reeds eenige dagen geleden, dat men deel aan haar nam. Als tot een teruggekeerde van de tafel des Nieuwen Verbonds wenschten wij heden tot u te spreken. Hetgeen Pau-

lus eens tot de Christenen van Korinthe heeft gezegd: „Trekt niet een ongelijk juk aan met de ongeloovigen,” dat behooren wij tot elkander te zeggen.

Korinthe, de groote en rijke koopstad van Griekenland, was, even als groote en rijke handelssteden nog heden, eene stad vol verzoeking en verleiding; eene plaats, waar de Booze vele dienaren had, en waar de kinderen Gods voortdurend in allerlei gevaar verkeerden. Vreezende, dat de Christenen, die daar op allerlei wijze met de ongeloovigen in aanraking kwamen, zich ook door dezen licht zouden laten verleiden, om dingen te doen, die den waren Christen niet betamen, schreef Paulus hun: wij bidden, dat gij de genade Gods niet te vergeefs moogt hebben ontvangen. Reeds had de ondervinding geleerd, dat den Korinthischen Christenen zeer moeilijk viel, zich rein te bewaren van alle besmetting des vleesches en des geestes. Daarom ook waarschuwt de Apostel hen. In zijnen eersten brief had hij reeds geschreven: vliedt de afgodendienst; ik wil niet, dat gij met de demonen gemeenschap hebt. Nu schrijft hij in dezen tweeden: trekt niet een ongelijk juk met de ongeloovigen aan. Dat hij van ongeloovigen sprekende de Heidenen bedoelt, is duidelijk. Wat het aantrekken of liever het op zich nemen van een ongelijk juk betreft, Paulus gebruikt hier een woord. dat het best verklaard wordt uit

een voorschrift der Mozaïsche wet, (Deut. 22 : 19, Lev. 19 : 19) volgens hetwelk het den Israëliet verboden was, te ploegen met eenen os en eenen ezel te gelijk. Dit tweetal was geen paar voor één juk, als van ongelijke kracht en van ongelijken aard. Neen, de os mocht met den ezel niet onder één juk gaan. Zoo was het ook niet geoorloofd, tweeërlei stof door één gemengd, wol en linnen, aan te hebben. Waarom dit niet? Omdat ieder Israëliet zich diep in het hart moest schrijven, dat het ongelijksoortige niet, alsof het niet ongelijksoortig was, vereenigd mag worden. Evenmin nu, dit is des Apostels bedoeling, als de Israëliet twee zulke ongelijksoortige dieren als de os en de ezel onder één juk bij elkander mocht voegen, mochten de Korinthische Christenen zich in vereenigende gemeenschap met de Heidenen stellen. Een Christen en een Heiden, een geloovige en een ongeloovige, een die door Jezus Christus God kent en aan God toebehoort, en een die God nog niet kent en aan God nog niet door zijnen Zoon toebehoort, zijn niet geschikt, om als van eene soort met elkander vereenigd te leven, met elkander gemeenschap te hebben, alsof zij gelijksoortig waren. „Neemt geen ongelijk juk op u met de ongeloovigen,” beteekent derhalve: wordt niet zoo met de ongeloovigen door vereeniging één, alsof gij van één geslacht, alsof gij met hen van éénen geest waart! Voegt u niet bij hen onder het-

zelfde juk! Want, zoo gaat de Apostel voort, wat deelgenootschap heeft de gerechtigheid met de ongerechtigheid, en welke gemeenschap heeft het licht met de duisternis, en welke overeenstemming heeft Christus met Belial, of wat deel heeft een gelovige met een ongelovige, of wat zamenvoeging heeft een tempel Gods met afgoden? Het antwoord moet zijn, zooals ieder die nadenkt het geven zal.

Bij dit woord van den Apostel staan wij nu nog een oogenblik stil. Gij zegt niet, dat het eigenlijk alleen past voor Christenen, die met Heidenen in aanraking komen. Zeker mogen wij het de Christenen, die in de Heidenwereld leven, wel allereerst toeroepen; maar het mag toch ook geacht worden geschikt te zijn tot eene waarschuwing voor alle Christenen, die in plaats van door Heidenen, door naam-Christen omringd zijn. Weten wij dan niet, dat ieder, die Christen heet, daarom nog niet naar Christus verdient genoemd te worden, daarom nog niet van Christus is? Hoevele Christenen zijn nog even vleeschelijk en wereldsgezind als de Heidenen, maar onder andere vormen of met meer beschaving! Aarzelt gij, een Christen, die niet in den Heer Jezus gelooft, in éenen adem met de Heidenen een ongelovige te noemen; aarzel niet, hem in éenen adem met de Heidenen te noemen als van eene geheele andere soort dan zij, die in Jezus geloovende kinderen Gods geworden zijn. Die in Jezus gelooft

is geboren uit den Heiligen Geest. Die niet in Jezus geloofd is nog niet uit den Heiligen Geest geboren, evenmin als de Heiden, en derhalve even als de Heiden nog vleeschelijk gezind en niet geestelijk. Gij, die in Jezus geloofd, moogt daarom niet op dezelfde wijze leven als zij, die nog niet tot het geloof in Jezus zijn gekomen. Gij, die wedergeboren zijt, moogt niet leven, alsof gij van ééne soort waart met hen, die niet wedergeboren zijn. Met Paulus roepen wij u toe: voegt u niet met de ongeloovigen onder hetzelfde juk, daar het op u niet past.

Wij spreken thans, als of wij geloovigen voor ons hadden. Dan roepen wij u toe: neem hetzelfde juk niet met de ongeloovigen op u. Beschouwen wij den Christen in gemeenschap met het onchristelijke, en zien wij

Wat er hem toe brengen kan,

Wat er hem van afhouden moet,

Wat er hem voor beveiligen zal.

Als wij heden van den Christen spreken; dan bedoelen wij den discipel des Heeren, die het Evangelie aangenomen en zich aan den Heer Jezus overgegeven heeft; die alzoo in nieuwhed des levens moet en wil wandelen, en zich in een zekeren zin te beschouwen heeft als van een ander geslacht dan zij, die nog niet tot bekeering zijn gekomen. Het is hem niet geoorloofd met de ongeloovigen hetzelfde

juk
telij
wat
ver
Eva
som
gev
dan
Wij
Z
wa
aar
hel
we
alle
gel
on
hie
bo
all
ble
bu
He
zij
He
er
da
st

juk te dragen; anders uitgedrukt, met het onchristelijke in gemeenschap te zijn. Onchristelijk is al wat de Heer Jezus Christus door zijn Evangelie veroordeelt, al wat in beginsel en strekking met het Evangelie van Christus in strijd is. Indien nu sommigen zeiden: de Christen komt hier niet in gevaar van zich daardoor te besmetten; wij zouden dan herinneren, wat er hem toe brengen kan. Wij wijzen op zijn kring en zijn hart.

Zijn kring, de kring waarin hij geplaatst is, waarin hij zich beweegt. De christelijke kerk op aarde bestaat niet alleen uit geloovigen. De grootste helft bestaat buiten twijfel uit menschen, die niet wedergeboren zijn. Van waar dit? Omdat bijna allen uit Christenouders geboren, reeds door hunne geboorte tot de christelijke kerk behooren, en later onder hare leden opgenomen worden, zonder dat hierbij tot voorwaarde is gesteld, dat zij wedergeboren moeten zijn. Bestond de christelijke kerk alleen uit hen, die waarlijk in Jezus gelooven, en bleven allen, die nog niet in Hem gelooven, dan buiten haar; werden alleen zij, die één met den Heer Jezus zijn, Christenen genoemd, en droegen zij, die niet in persoonlijke betrekking tot den Heer Jezus staan, den naam van Christenen niet; er zou minder gevaar voor den waren Christen zijn, dat hij zich met het onchristelijke in gemeenschap stelde. Maar nu, de christelijke kerk is een deel

van den akker, waarop het onkruid onder de tarwe staat; en als een vischnet, dat nedergelaten in de zee allerlei soorten van visschen te zamen brengt, en de kwade met de goede visschen bij elkander houdt. Vraagt gij, of wij hierin verandering mogen brengen? Nu het onkruid eenmaal onder de tarwe is, zegt de Heer: „laat ze te zamen opwassen tot den oogst,” en Hij wil, dat zijne kerk op aarde gelijk zal zijn aan een vischnet, dat ook de kwade visschen opneemt. Maar bestaat de christelijke kerk alzoo uit ongelijksoortige bestanddeelen, de kring, waarin de ware Christen zich beweegt is dan ook gelijk aan dien, waarin de tarwe staat op een' akker die ook onkruid draagt; gelijk aan dien, waarin de goede visschen zich bevinden, die in een vischnet zijn, dat ook kwade visschen heeft opgenomen. Dien kring kan de Christen niet veranderen. Zich een kring maken, waarin alleen wedergeborenen te vinden zijn, ondersteld nu, dat hij dan alle gevaar ontvloden was, laat de toestand der christelijke wereld niet toe. Hij komt dus telkens in aanraking met menschen, die zich niet bekeerd hebben. Evenmin als hij hen kan mijden, mag hij zich aan hen onttrekken. Hoe zou anders het Evangelie gepredikt kunnen worden, om nu niet te vragen, hoe er nog familie- en huisselijk lever, hoe er eene „zamenleving” mogelijk zou zijn! Maar is het nu niet duidelijk, dat zij, die den Heer Jezus

volgen, onophoudelijk in de verzoeking komen om te doen hetgeen zij als volgelingen van Jezus niet mogen doen? Hoeveel onchristelijks is er niet in de christelijke wereld, onder die duizenden, die allen Christenen genaamd worden! Hoeveel onchristelijks in de inrichting der burgerlijke zamenleving, in de gewoonten en gebruiken van het dagelijksche leven! Hoeveel onchristelijks in de wijze, waarop men onder zoogenaamde Christenen werkt en spreekt, zich vermaakt en gedraagt! Het moge onder ons niet zoo onchristelijk zijn als onder de Heidenen, om nu van de Joden en Mohammedanen niet te spreken; maar dat veel met het Woord van God en met den Geest des Heeren in strijd is, weet ieder, die door Gods Woord en het Licht des Heiligen Geestes geopende oogen ontvangen heeft tot onderscheiding van licht en duisternis. Geen huisgezin, waarin niet iets onchristelijks is, geen gemeente, waarin het onchristelijke niet met den vinger aangewezen kan worden. Brengt dan de kring, waarin de ware Christen zich beweegt, er hem niet licht toe, in een of ander opzicht iets te doen, waardoor hij zich eensgezind betoont met hen, die wel den naam van Christus dragen, maar niet den geest van Christus hebben?

Niet alleen door zijnen kring kan hij er toe gebracht worden, maar ook door zijn hart. Wedergeboren uit den Heiligen Geest, is de discipel des

Heeren toch niet van het vleesch verlost. Hij blijft ondervinden, dat al is hij veranderd door de vernieuwing zijns gemoeds uit zijn hart niet alle boosheid is verwijderd. Arglistig meer dan eenig ding, blijft het hem in allerlei verzoeking leiden, en hoe ook gehecht aan den schat in den hemel, is het toch niet geheel en al ongevoelig voor hetgeen op deze aarde geschiedt. Onnatuurlijk zou het ook zijn, dat het hart van den waren Christen zich sloot voor de hem omringende wereld, waarin zoovelen leven, die door banden des bloeds, der vriendschap, der liefde aan hem verbonden zijn. Gebiedt de Heer ons, den naaste lief te hebben als onszelfen, zoudt gij dan niet mogen liefhebben die door bloedverwantschap uw hart tot zich trekken, of die van uwen huize zijn? Maar is er nu wel een Christen, een discipel des Heeren, die niet in zijnen familie- of in zijnen huisselijken kring iemand vindt, wiens hart afkeerig is van den Heer, gesloten voor zijn woord, of althans niet volkomen geopend voor de werking des Heiligen Geestes? In hoevele moeilijkheden wordt de ware Christen gebracht door hetgeen of de welvoegelijkheid of de liefde gezegd wordt voor te schrijven, en waarover de Heer door zijn Evangelie het vonnis uitspreekt! Hoe dikwijls heeft de Christen te kiezen tusschen verbittering van de zijde dergenen, die hij niet gaarne tegen zich inneemt, en ongehoorzaamheid aan het Woord

des Heeren; tusschen het verwijt van liefdeloos te zijn uit den mond van bloedverwanten of vrienden, die volgzzaamheid eischen, en overtreding van het gebod des Heeren! Werd de ware Christen altijd door ieder erkend in zijn recht, om Jezus te mogen liefhebben boven vader en moeder, en zoon en dochter, en broeder en zuster; werd de ware Christen altijd vrijgelaten in zijne belijdenis van Jezus, niet slechts met hart en lippen, maar ook met daden; eischten bloedverwanten en vrienden, die niet wedergeboren zijn, nooit van een wedergeboren bloedverwant of vriend iets, dat niet uit den Heiligen Geest is, dan was het anders. Maar nu eens is het hier een zoogenaamd „onschuldig” genot of vermaak; daar deze of gene werkzaamheid, waarbij geen andere keus overblijft dan verloochening van Jezus, of ergernis geven aan anderen! Wie, die den dienst des Heeren liefheeft of althans aanvankelijk dien dienst boven elken anderen koos, heeft niet ondervonden, moet niet ondervinden, dat men hem op menigerlei wijze daarin tracht te belemmeren? Ouders, echtgenooten, kinderen, dienstboden, die den Heer vreezen, ondervinden immers, naarmate zij minder onafhankelijk zijn des te meer, dat men hen tegenwerkt, als zij weigeren, onder hetzelfde juk met de ongeloovigen te gaan! Welk gevaar, welk gevaar dan. Want arglistig is het hart, en vaak tot toegeven geneigd, waar nauwgezetheid

Heeren toch niet van het vleesch verlost. Hij blijft ondervinden, dat al is hij veranderd door de vernieuwing zijns gemoeds uit zijn hart niet alle boosheid is verwijderd. Arglistig meer dan eenig ding, blijft het hem in allerlei verzoeking leiden, en hoe ook gehecht aan den schat in den hemel, is het toch niet geheel en al ongevoelig voor hetgeen op deze aarde geschiedt. Onnatuurlijk zou het ook zijn, dat het hart van den waren Christen zich sloot voor de hem omringende wereld, waarin zoovelen leven, die door banden des bloeds, der vriendschap, der liefde aan hem verbonden zijn. Gebiedt de Heer ons, den naaste lief te hebben als onszelfen, zoudt gij dan niet mogen liefhebben die door bloedverwantschap uw hart tot zich trekken, of die van uwen huize zijn? Maar is er nu wel een Christen, een discipel des Heeren, die niet in zijnen familie- of in zijnen huisselijken kring iemand vindt, wiens hart afkeerig is van den Heer, gesloten voor zijn woord, of althans niet volkomen geopend voor de werking des Heiligen Geestes? In hoevele moeilijkheden wordt de ware Christen gebracht door hetgeen of de welvoegelijkheid of de liefde gezegd wordt voor te schrijven, en waarover de Heer door zijn Evangelie het vonnis uitspreekt! Hoe dikwijls heeft de Christen te kiezen tusschen verbittering van de zijde dergenen, die hij niet gaarne tegen zich inneemt, en ongehoorzaamheid aan het Woord

des Heeren; tusschen het verwijt van liefdeloos te zijn uit den mond van bloedverwanten of vrienden, die volgzzaamheid eischen, en overtreding van het gebod des Heeren! Werd de ware Christen altijd door ieder erkend in zijn recht, om Jezus te mogen liefhebben boven vader en moeder, en zoon en dochter, en broeder en zuster; werd de ware Christen altijd vrijgelaten in zijne belijdenis van Jezus, niet slechts met hart en lippen, maar ook met daden; eischten bloedverwanten en vrienden, die niet wedergeboren zijn, nooit van een wedergeboren bloedverwant of vriend iets, dat niet uit den Heiligen Geest is, dan was het anders. Maar nu eens is het hier een zoogenaamd „onschuldig” genot of vermaak; daar deze of gene werkzaamheid, waarbij geen andere keus overblijft dan verloochening van Jezus, of ergernis geven aan anderen! Wie, die den dienst des Heeren liefheeft of althans aanvaardelijk dien dienst boven elken anderen koos, heeft niet ondervonden, moet niet ondervinden, dat men hem op menigerlei wijze daarin tracht te belemmeren? Ouders, echtgenooten, kinderen, dienstboden, die den Heer vreezen, ondervinden immers, naarmate zij minder onafhankelijk zijn des te meer, dat men hen tegenwerkt, als zij weigeren, onder hetzelfde juk met de ongeloovigen te gaan! Welk gevaar, welk gevaar dan. Want arglistig is het hart, en vaak tot toegeven geneigd, waar nauwgezetheid

en getrouwheid te pas komt, arglistig het hart met zijne overleggingen van schikken en plooiën! Men moet zich toch immers ook eenigzins voegen naar den drang der omstandigheden! Men mag immers niet van zich afstooten! Men kan immers wel ergens aan deelnemen voor het uiterlijke, zonder dat men er inwendig deel aan neemt! Men moet toch zorgen, dat men zijnen invloed niet verliest! En wat dies meer zij, om niet te zeggen, dat men dikwijls zelf wel wil hetgeen men voorgeeft alleen om anderen te doen, of somtijds ook zelf liever niet doet hetgeen men zegt alleen om anderen natelaten. De Christen blijft toch mensch in den vollen zin des woords, mensch, uit menschen geboren, mensch, zooals Adam en Eva menschen waren, die, ofschoon zij volkomen rein waren, zich toch tot zonde lieten verleiden, mensch, zwak naar het vleesch, al is ook de geest gewillig geworden. Zoo kan hij er dan niet zelden toe gebracht worden, zich te houden, alsof hij eensgezind was met hen, die niet van de schapen der kudde van Jezus zijn.

Wat er hem dan van afhouden moet, zich in gemeenschap met het onchristelijke te laten vinden? De overtuiging, dat zij onnatuurlijk in zichzelf, gevaarlijk voor hem, schadelijk voor anderen is.

Onnatuurlijk in zichzelf is elke gemeenschap van den Christen met het onchristelijke. Maar waarom

zeggen wij niet liever: met den naam-Christen? Omdat er een onderscheid is tusschen den naam-Christen en het onchristelijke; omdat wij ons den discipel des Heeren op velerlei wijze vereenigd kunnen denken met iemand, die niet wedergeboren is, zonder dat de eerstgenoemde daarbij zijn karakter als volgeling van Jezus zou behoeven te verloochenen. Maar verloochent hij dat karakter, dan heeft hij gemeenschap met het onchristelijke; dan gedraagt hij zich, alsof hij nog niet in betrekking tot den Heer Jezus stond. Verkeer vrijelijk, indien gij wilt of moet! onder degenen, die uwen Heer nog niet als hunnen Heer dienen; maar wees hun niet gelijk in het niet-dienen van Jezus. Gij, die een kind van God zijt, moet de gerechtigheid doen. Indien gij de ongerechtigheid doet, is het, alsof een vijgeboom distelen voortbracht. Gij moet in alle reinheid des harten en der handen wandelen, omdat gij uit de duisternis in het koninkrijk des lichts zijt overgebracht. Indien gij doet hetgeen alleen van een kind der duisternis kan verwacht worden, zou het zijn, alsof eene fontein van drinkbaar water venijn gaf. Gij moet niet van éénen zin willen zijn met de niet bekeerden, zoo dikwijls zij toonen als uit vleesch geboren te bedenken dat des vleesches is; want tusschen uw' Heer en den Booze is nimmer overeenstemming geweest. Gij moet de hand niet uitstrekken, noch uw hart laten uitgaan, naar

hetgeen begeerlijk is voor het oog van den natuurlijken mensch, maar niet begeerd mag worden door de volgelingen van Jezus; want uw deel is het hemelsch goed, dat uw schat behoort te zijn. Gij moogt u niet gedragen, alsof gij u niet van alle besmetting rein houden moest, want de Geest Gods woont in u, en maakt u tot eene heilige woning des Heeren. Onnatuurlijk is het, dat iemand, die het eigendom van Jezus is, ergens zou gaan of staan of zitten in de houding of met den schijn, dat er tusschen den Heer Jezus en hem niet de minste betrekking bestond; en daar gij u hiervan overtuigd houdt, moet gij, zoo gij Jezus voor uwen Heer erkent, vermijden en vlieden hetgeen u de gedaante geven zou van iemand, die zich niet heeft bekeerd.

Is des Christens gemeenschap met het onchristelijke onnatuurlijk in zichzelf, zij is gevaarlijk voor hem. Reeds is er gevaar voor hem in het verkeer onder zoovelen, die niet door den Heiligen Geest, maar door den lichtzinnigen geest der wereld worden geleid, omdat hij er door verzocht kan worden tot de poging, om te vereenigen wat onvereenigbaar is uit zijnen aard. Maar sluit hij zich nu aan hen aan, die ijveren voor hetgeen zij beweren waar en goed te zijn, en is hunne voorstelling in strijd met het Evangelie; geeft hij dan, om rust te hebben, of den vrede te bewaren, een weinig toe, dan heeft

hij zoo gemeenschap met het onchristelijke. Of men laat zich vinden op plaatsen, waar men weet, dat men den Heer Jezus niet vrijmoedig zal belijden; of men neemt deel aan vermaken, die niet uit God zijn, maar uit de wereld; vermaken, die niet tot God opleiden, maar van God afleiden, die op geenerlei wijze in verband staan met het geloofsleven; of men geniet even als de niet bekeerden, alleen om te genieten, en zonder God er voor te danken, ondersteld, dat men er God voor zou durven danken; in weik groot gevaar brengt de Christen zich daardoor! Waarheid is het, dat die in den Heer Jezus gelooft het eeuwige leven heeft en niet zal verloren gaan in eeuwigheid; dat indien iemand, die den Heer Jezus toebehoort, gezondigd heeft, hij daarvan met ootmoedige schuldbelijdenis vergeving mag zoeken bij God. Maar even waar is het, dat elke aanraking van het onchristelijke den waren Christen hindert in zijnen geestelijken wasdom; dat elke zonde, aan welke hij zich schuldig maakt, zijnen vrede verstoort, zijn licht verduistert. Hij zal toch wel niet zeggen: ik ga zondigen, opdat de genade te meerder worde! Wilt gij in het licht zijn, gij moet in het licht wandelen. Wilt gij vrijmoedigheid voor God hebben, gij moet alle onge-rechtigheid haten. Wilt gij opwassen in de genade, gij moet den Heiligen Geest niet bedroeven. Laat u daarom afhouden van al wat aan de niet be-

keerden eigenaardig is, door de overtuiging, dat gij er uzelf in uw geestelijk leven door benadeelen zoudt, even als iemand, die verstandig handelt, uit vrees van zijne gezondheid op het spel te zetten zich nauwgezet wacht voor hetgeen hem eene krankheid zou berokkenen.

Is des Christens gemeenschap met het onchristelijke gevaarlijk voor hem, zij is schadelijk voor anderen. Schadelijk voor de zwakken onder de volgelingen des Heeren, omdat zij zoo licht op het voorbeeld van anderen zien. Er zou meer ernst, meer nauwgezetheid zijn onder degenen die den Heer aanvankelijk beginnen te volgen, indien zij niet bij degenen, die voorgangers in het Christelijk leven zijn moeten, vaak de nauwgezetheid en den ernst des christelijken levens misten. Men volgt veel liever het voorbeeld, dat aan het vleesch nog eenige ruimte en vrijheid laat, dan dat tot zelfbe-teugeling en zelfverloochening opwekt. Kan men zich, om het geweten gerust te stellen, op iemand beroepen, die gehouden wordt voor een discipel van den Heer, maar die het niet in alles zoo bij-zonder nauw neemt, men laat het niet na. Maar vooral ook schadelijk voor hen, die buiten zijn, hetzij reeds nabij het koninkrijk Gods, of nog op verren afstand. Wij kunnen den kinderen en vrienden der wereld geen grooter dienst bewijzen, van hun standpunt gesproken, dan wanneer wij met

verloochening van onze christelijke beginselen, van ons Christelijk standpunt, van Gods Woord, ons met hen vermengen, ons met hen gelijk stellen, ons aan hen gelijk maken, aan hen aansluiten en hun de hand reiken tot medewerking in hunnen geest. Een Christen, die niet in alles vijandig tegen het onchristelijke is, wordt door de wereld eerder geprezen dan vervolgd, eerder hoog gewaardeerd dan gehoond! Waarom? Omdat een getrouw belijder van Jezus eene getuigenis tegen de wereld is, door welke zij veroordeeld wordt, en omdat een Christen, die niet getrouw is, maar met het onchristelijke op de eene of andere wijze heult, die getuigenis vernietigt en het veroordeelenswaardige op de eene of andere wijze door zijn gedrag goedkeurt. Dit is schadelijk voor degenen, die juist door des Christens getuigenis en veroordeeling overtuigd moeten worden van zonde, gebracht kunnen worden tot bekeering. Men plaatst dan het licht onder de korenmaat; men verhindert het licht der waarheid hare ontdekkende werking te doen. Men werkt het Evangelie tegen, tot schade van hen, die het eeuwig verderf moeten zoeken te ontvlieden. De overtuiging hiervan moet ons afhouden van elke gemeenschap met hetgeen door den Heer Jezus als onchristelijk veroordeeld wordt, en alles doen vermijden wat ons den schijn zou geven van met de ongeloovigen onder hetzelfde juk te gaan.

Wat er den Christen dan voor beveiligen zal? Hij zal genoegzaam beveiligd zijn, als hij wil wat hij moet willen, en als hij doet wat hij moet doen.

Als gij wilt wat gij moet willen, zult gij niet gevonden willen worden onder degenen, die bedenken dat des vleesches is. Gij, die in Jezus gelooft, zult gij ooit de kinderen dezer wereld gelijkvormig willen worden? Wat moet gij willen, indien gij u aan Jezus overgegeven hebt? Immers leden van zijn lichaam zijn! Zult gij dan een lid des lichaams van Christus willen nemen en maken het tot een lid des lichaams van den Booze? Moet gij niet willen wat God wil, om Gode te kunnen leven in alle gerechtigheid, en zult gij, indien gij dit wilt, dan even als de ongelooovigen dienstbaar willen zijn aan de ongerechtigheid? Gij moet willen wat Gods Woord u gebiedt, en als gij dit nu wilt, zult gij dan even als de niet bekeerden uwen eigen wil boven de wet des Heeren willen plaatsen? Het komt hier op het willen aan. Zoolang gij niet werkelijk wilt wat gij als Christen willen moet, zult gij zelfs in de eenzaamheid geen beschutting hebben tegen de gemeenschap met het onchristelijke. Zoolang gij het waarachtig christelijke niet wilt, is het onchristelijke in u. Vergeet dit niet, gij die u, omdat gij u zwak gevoelt, niet waagt in kringen, waar gij vreesst, ééne lijn met de ongelooovigen te zullen trekken! Alsof gij met de ongelooovigen in het

wezen der zaak niet reeds ééne lijn trokt in uwe binnenkamer, zoolang uw hart niet geheel anders dan dat der ongelovigen, zoolang uw wil niet in overeenstemming met den wil van Jezus is! Gij zijt niet veiliger in uwe binnenkamer dan daar buiten, indien het niet christelijker binnen in u dan rondom u is. Daarom behoeven wij elkander ook niet op te wekken, om ons te onttrekken aan degenen, die het koninkrijk Gods nog niet ingegaan zijn. De omgang met hen zal ons niet verleiden tot gelijkvormigheid aan de wereld, die in het booze ligt, indien wij inwendig van de vriendschap der wereld vrijgemaakt zijn. Geen uiterlijke afscheiding kan beschutten. Scheid u inwendig van de zonde af. en gij behoeft de uitwendige aanraking der wereld niet te vreezen. Scheid u inwendig van de zonde af, duld binnen in u niets, volstrekt niets, dat onchristelijk is, en het onchristelijke buiten u zal geen juk voor u kunnen worden. Het is de Heilige Geest, die als aartsvijand van al wat niet christelijk is u van het onchristelijke moet verlossen. Zoek door den Heiligen Geest altijd in de stemming te zijn, die u al het onchristelijke onverdragelijk doet achten. Wilt gij hetgeen Jezus heeft geboden, gij zult niet willen genieten, niet willen handelen, niet willen spreken, niet willen zwoegen, zooals het bij de niet bekeerden eigenaardig gevonden wordt, gij zult geen andere houding willen

aannemen, dan die past voor iemand, wiens gordel de waarheid, wiens borstwapen de gerechtigheid, wiens schoeisel de bereidvaardigheid van het Evangelie, wiens schild het geloof, wiens helm de hoop der zaligheid, wiens zwaard het Woord Gods is; gij zult u niet willen laten vinden bij iets, waar wel de Duivel zijne dienaren verwacht, maar Gods Zoon zijne discipelen niet toelaat. Door den Heiligen Geest vervuld met den lust tot al wat vrucht des Geestes is zult gij inwendig vrij zijn van hetgeen zijn wortel in het vleesch heeft, en terwijl gij u gaarne buigt onder het zachte juk des goeden Meesters, zult gij dan niet met uw hart naar het verbodene haken. Die toch in waarheid de reinheid wil, hij wil niet verontreinigd worden.

Als gij doet wat gij moet doen, zult gij nooit uwe plaats kiezen naast hen, die niet van uwe geestelijke maagschap zijn, in gevallen, waar het op gelijke gezindheid, op éénheid door den Geest des Heeren aankomt. Het ongelijksoortige niet bij elkander, indien de ongelijksoortigheid de bereiking van het doel in den weg zou staan! Gij, die in den Heer Jezus gelooft, kunt met iemand, die niet in den Heer Jezus gelooft, vrijelijk zamenwerken, indien gij daarbij den Heer niet behoeft te verloochenen. Maar is de zamenwerking niet mogelijk dan bij verloochening van den Heer, van uw christelijk standpunt, zoo moogt gij niet anders dan u

terugtrekken, indien het u niet gelukt uwe christelijke vrijheid te handhaven. Doet gij wat gij als belijder van Jezus doen moet, dan zult gij altijd, voordat gij u aan iemand aansluit, of u met anderen vereenigt, onderzoeken, of gij uwe christelijke vrijheid kunt behouden, dan zult gij u terugtrekken, zoodra gij bemerkt, dat men u binden zal met banden, die u belemmeren in de gehoorzaamheid aan Jezus. Terwijl de onchristelijke vrijheid deze is, dat men doet wat men wil naar den lust van zijn hart, bestaat de christelijke vrijheid hierin, dat men verlost is van allen lust om losbandig in eigenzinnigheid te zijn. Doet gij nu wat gij als vrijgemaakte in Christus moet doen, dan vereenigt gij u niet onvoorwaardelijk met hen, die zich vrij noemen, omdat zij hunnen eigen zin doen. Doet gij wat gij moet doen, dan vraagt gij altijd: „Heer, wat wilt gij dat ik doen zal?” Dan raadpleegt gij in alles zijne woorden, en toetst al wat men van u vordert aan het Evangelie. Dit moet gij raadplegen, indien gij weten wilt wat door Hem van u wordt gevorderd. Vereenig u niet met hen, die dit Evangelie niet willen gehoorzamen. Houd voorts uwe roeping in het oog, en de hoop, welke gij in Christus hebt. Indien gij altijd zaagt op de kroon der rechtvaardigheid, welke de Heer voor u weggelegd heeft, en op de vreugde, in welke Hij u eens zal laten ingaan, zoudt gij dan niet beschut zijn tegen het

gevaar van u te begeven op een' weg, aan welks einde de kroon der rechtvaardigheid niet zijn kan, of tot een genot en vermaak, dat geheel ongeschikt maakt voor de vreugde des Heeren? Als de ware Christenen altijd doen wat zij moeten doen, als zij altijd zien op den Heer Jezus, dan kunnen zij niet gelijkvormig worden aan degenen, die niet op Hem als op hunnen Verlosser en Heiland zien. Dan gelijken zij liever op hen, met wie zij gelijkgezind mogen zijn als leden van hetzelfde lichaam, als kinderen deszelfden huizes, en zij leven naar de gewoonten en gebruiken, die in dat huis zijn voorgeschreven, waar niets onchristelijks te vinden is.

Vraag nu uzelfven, waarvoor gij moet gehouden worden. Geloofst gij nog niet in Jezus, dan waarschuwt het woord des Apostels de ware Christenen tegen u, en leert het hun, op hunne hoede te zijn tegen u. Dat moet gij niet kunnen dulden! Werp het juk van u, dat door geen waar Christen gedragen mag worden, of laat het u van den hals nemen door Hem, die gezegd heeft, dat zijn last licht, dat zijn juk zacht is. Hebt gij mede aangezeten aan de tafel des nieuwen verbonds, dan hebt gij de houding aangenomen van niet meer uit het getal der ongeloovigen te willen zijn. Neem dan ook verder met de ongeloovigen niet hetzelfde juk op u, maar

wandel als gereinigd in het bloed des Lams, door den Heiligen Geest ijverig geworden in goede werken. Verloochen uzelf, kruisig uwen eigen wil, en dien den Heer in ootmoed des harten. Zijt gij werkelijk vernieuwd door den Heiligen Geest, gij kent dan uwe roeping. „Geroepen heilige” is dan uw naam, terwijl gij vroeger een kind des toorns waart. Men moet in uw leven kunnen zien, dat gij verlost zijt door Christus. Verloste door den Heer Jezus, vrijgekochte door zijn bloed, één is uw Meester. Hij alleen heeft het recht om over u te gebieden. Door Hem zegt God tot u: „raak niet aan hetgeen onrein is.” In Hem zijt gij rein! Bewaar dan uzelf van den Booze. Bid, dat God u beware. Hij, die den Booze overwonnen heeft, beware u door zijne kracht, en scheid eens, in de ure der alles beslissende scheiding, al wat onchristelijk is voor eeuwig van u af, en bevrijde u alzoo volkomen — zij het heden reeds uw verlangen! — voor altijd van al wat er onchristelijks in u is te vinden!

A M E N.

Vrede laat ik u, mijnen vrede geef ik u.

JEZUS

Dit is de belofte, die Hij ons beloofd heeft, het eeuwige leven.

JOHANNES.

Het woord des Heeren blijft in eeuwigheid.

PETRUS.

Wij hebben dan altijd goeden moed.

PAULUS.

flyb

